

Érdi IRKA

IRODALMI-KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

XIV. évf. 2025/3. SZEPTEMBER

700 Ft

Tartalomjegyzék

Számvetés: IRKA/14	3
Líra.....	4
Nyertes pályaművek.....	19
Epika.....	21
Diákoldal.....	24
KÉP-VERS	26
Szárnyaló Sóllymok Haikucsoport.....	28
Jankovics Márta rovata	30
Ábel András nyomában.....	32
Madarat tolláról – Madár Tamás rovata	34
Bemutakozás.....	35
Tanulmány	36
Beszámoló.....	39
Hírek	44
Kép-tár: A közelmúlt eseményeinek fotói	45

Csérni András több oklevelet kapott az MKMT második születésnapj rendezvényén. Részletek a **harminckilencedik oldalon**.

KÉK-tábor. Varga Katalin beszámolója a **negyvenedik oldalon**.

Botos Ferenc bemutatkozóestje. A költő versét lásd a **negyedik oldalon**.

Tóthárpád Ferenc költői estje. Versét lásd a **tizenhatodik oldalon**.

IMPRESSZUM:
 Érdi IRKA irodalmi-kulturális folyóirat • Megjelenik negyedévente a Poly-Art Alapítvány támogatásával • Felelős szerkesztő: Daróci Lajosné, tördelészerkesztő: Csérni András • A szerkesztőség levélcíme: Szepes Gyula Művelődési Központ 2030 Érd, Alsó u. 9. • E-mail: dlnemarta@gmail.com • IRKA-logó: Mezőfi Virág • Címlapon Pál Ildikó selyemfestménye (az 50 éves Mészáros László Képzőművészeti Baráti Kör kéthetes alkotótáborának kiállításán), KÉP-VERS rovat fotói: Glavati Nagy Éva, többi fénykép: Garai János, Daróci Lajosné • Nyomdai munkák: Progresso Print Kft. • Kiadja a Szepes Gyula Művelődési

Számvetés – IRKA / 14.

Mindenekelőtt Gregus Lászlónak, a Könyvkerék vezetőjének jár a köszönet, hogy helyet adott nekünk és a KÉK festőinek. Ugyanakkor szeretettel emlékezünk Czabai Balázusra, akitől hosszú éveken át lehetőséget kaptunk alkotótáborokra, irodalmi délutánokra, születésnapra ünnepségekre – a kertjében.

Érdi IRKA – kimagasló tehetségek csapata. Ez a tizennegyedik születésnapunk.

Ilyenkor van egy kis évértékelés, és megköszönjük kitüntetések, díjak keretében a tagok egész éves munkáját. Szeptembertől júniusig – mert tanévekben, évadban gondolkodunk. Ezért évente díjazunk, nem 5 meg 10 évenként (ahogy a gyárak, üzemek teszik) – ezt is az iskolai életből hoztam.

Szeretem elismerni az elvégzett munkát, hiszen a felnőtteknek is fontos a pozitív visszacsatolás. Szükség van a közös munkára, az összefogásra. Mindig kiemelem, hogy az elért siker, a színvonal nem egyetlen személy dicsősége, hanem csapatmunka, összehangolt eredmény.

Mi az, ami általánosságban jellemzi az IRKA-t?

– Bevonzzuk a tehetségeket (a régi tagok vagy ajánlják az újaknak a mi közösségünket, vagy rám találnak valamelyik fórumon)

– Munkamegosztás van, mindenki azt a feladatot kapja, amiben ő a legjobb

– Nem önmagunkban létezzünk, nyitunk más irodalmi-kulturális közösségek felé (közös kirándulás, egymás műsorainak, könyvbemutatóinak, költői estjeinek látogatása stb.) Így van kapcsolatunk a Berda József Körrel, a gyáli Ki kopog? Irodalmi Körrel, Ocsovai Feri szervezései, Török Nándi új irodalmi körével, a horpácsi író-táborral (a Magyar Múza szerzőivel és műsoraival), a Szárnyaló Sólymok Haikucsoporttal... Természetesen a helyi közösségekkel is jó kapcsolatot ápolunk: a Mosoly klubbal, a Tusculánium klubbal, a Duzsike nevűvel, a Vitalitás sok tagjával, a Kertbarátokkal, a Rosenbrücke Német Nemzetiségi Énekkarral...

– Így jönnek létre határokon és városokon átívelő művészbarátságok, kooperációk – egymást inspirálva, motiválva.

Az elmúlt évad néhány kiemelkedő eseménye:

Könyvbemutatók, költői estek – hagyományszerűek (például: Nagy-Rakita Melinda, Cserni András, Pálné Onódi Judit, Tornai Xénia, Török Nándor)

Kisebbségi bemutatkozás: Botos Ferenc (PA pódiumest)

Közös haikunap szervezése a Szárnyaló Sólymok Haikucsoporttal. költészeti nap közösen ünnepelés az Érdi Iskolával – 8 éves hagyomány.

Kétségtelen: egyik legnagyobb domborításunk:

a Majdnem Szombat Madár Tomival és a Borgödör Kép – Vers kiállításai

Továbbá:

– Felkérésre szerepelünk a battai Szoc. Gondozóban – havonta, egész évben nyolcszor

– A 96. Ünnepi Könyvhéten nemcsak dedikálással vettünk részt, találkoztunk az IRKA-ban publikálókkal (11-en dedikáltak az IRKA-ból: jelenléti és online tagok egyaránt)

– 2025. febr. 6-án az IRKA bekerült az OSZK Digitális

Adatbázisába

Vannak saját pályázataink, de nyernek idegenben is a tagok. Gondot fordítunk a rendszeres műhelymunkára, szakmai megbeszélésekre, hogy legyen önképzés, szakmai tudás is. Ebben nagyban hozzájárul a Szárnyaló Sólymok rendszeres szakmai képzése is. Mindkettő óriási élmény, öröm részt venni benne. Egymás tanítása, segítése is a közösségi összetartást erősíti.

Egy-egy irodalmi műsor szervezésekor látszik igazán a csapatmunka, a közös ötletek, a megvalósítás együttes létrehozása – aztán az elismerések közös bezsebelése.

Irodalmi játékaink vagy évfordulókhoz kapcsolódnak, vagy hívószavak – az egész évet átfogják (Jókai /200, Fekete István /125, számnéves játékok)

KITÜNTETÉSEK

IRKA IRODALMI DÍJ – az idén nem vers- és próza kategóriában adunk ki díjat, hanem általános irodalmi díjról van szó.

1. NAGY KRISZTINA: profi könyvszerkesztésért, valamint a pódiumbeszélgetések magas színvonaláért

2. GÁRDONYI NÓRA: friss, eredeti, kreatív ötletek jellemzik a pódiumbeszélgetés szerkezetét, stílusát, humorát.

3. Az IRKA Irodalmi Díj diák kategóriája is rendhagyó az idén. Nem versért vagy prózáért, hanem esszéért, tanulmányért emeljük ki: **MOLNÁR ADÁM CSABA** tevékenységét. A problémafelvetés, a téma kibontása, az elemzés – színvonalas, figyelmet követel. Mélyen gondolkodó egyéniség, fontos összefüggéseket tár fel, olvasásra inspirál.

IRKA DÍJ – azoknak, akik folyamatosan és sokat fáradoznak az IRKA-klubért

1. MADÁR TAMÁS számára: rádiós interjúsorozataért, több mint 30 IRKA-tagot vagy az IRKA-hoz közel álló barátot, munkatársat szólaltatott meg.

Tartalmas, érdekes, izgalmas, szórakoztató, lendületes, pergő, színes, humoros – ezek mind az ő színonimái. Kivételes szakmai felkészültséggel, empátiával, közvetlen, ugyanakkor tiszteletudó hangon vezeti a beszélgetéseket. Hiteles, mindig reagál a visszajelzésekre, építi a hallgatói/befogadói közösséget. (Szerencsére az interjúk visszahallgathatók az Érd Rádió Fm oldalán.)

2. DEÁK MÁRIA – a Berda József Kör vezetőjének: közösség-építésért, szervezésért, minden téren kimagasló tevékenységéért, kreativitásáért.

Berda József költészetén át az emberi kapcsolatok fontosságát hirdeti, a természetből való elidegenedés veszélyét. Az az ars poeticája, hogy az érzelmi intelligencia kialakulásában, fejlődésében a költészetnek jelentős szerepe van.

3. FODOR JÁNOS számára, az Óperencia – Bíró András Könyvárúháza vezetőjének

Ő szorgalmazta, hogy a Könyvárúház még András életében felvesse a költő nevét (2005 májusában) hiszen András jelentős szerepet töltött be a város közéletében (nemcsak irodalmi munkássága révén): a sajtóban, a különböző vezetői funkciók során, a Virágos Érd mozgalomban, alapítványt hozott létre a tehetséges versmondó diákok számára ...

A Bíró András Baráti Társaság és az IRKA-kör számára mindig volt hely, ahol ünnepelhettünk, megbeszéléseket, könyvbemutatókat tarthattunk, az Érdi Könyvmolyok olvasóklub rendszeresen itt tartja a foglalkozásait.

ROVATVEZETŐI KITÜNTETÉS

NAGY-RAKITA MELINDA számára. Kalandozásaim címmel olvashatók utazási élményei, benyomásai, történelmi-irodalmi-folklor vagy más ismereteket tartalmazó cikkei – élvezetesekek, kedvet teremtenek az odalátogatáshoz.

Az egykori Érdi 4. Számú Általános Iskola történelméhez kapcsolódva

A Közösségért Díjat vehette át az ÉRDekes Négyes c.

iskolaújság szerkesztéséért

NAGY ELEONÓRA és KÓSA MÓNIKA

Tavaly a Facebookon lévő honlap megteremtéséért és adminisztrátori munkájáért:

BORSOS DÁVIDnak és BUKOVSKAI ILDIKÓnak gratulálhatunk.

Végezetül a város vezetőinek és kulturális intézményeinek, valamint a média dolgozóinak jár a köszönet és hála, hogy támogatnak bennünket, önzetlenül segítik mindennapi tevékenységünket.

Érd, 2025. június 16.

(az IRKA 14. születésnapján):

Daróci Lajosné klubvezető

BAKA GYÖRGYI**Azúrkék folyam**

Azúrkék folyam zúdul le
 az égből,
 szilánkokra törve szaggatja
 a rétet,
 mintha a sebzett szív falán
 zuhogna.
 Mi tartja egybe a szilánkoktól
 sebzett szövetet?
 Talán a végtelen résekbe sugázó
 ereje
 teremti az időt visszaverő rezgéseket?
 A hullani
 készülő szirmok fennakadnak, szabadon
 tárulva eléd,
 ki a teltség illatát szomjazod.

Múló időmben

Nem vagyok egészen
 a magamé már,
 bizonytalanul toporgok,
 enyhet nem találva.

Alig lobog már belső tüzem,
 növekszik bennem a sötét,
 vakuló szemeimben
 elsorvadnak az álmok.

Múló időmbe ragadva
 lehúzó mélységekben
 tántorgok, lábam alól
 lassan kifogy az út.

Elérhetek-e még valaha
 belső békém csendjébe?
 Szívemben éghet-e még
 az éltető szerelem tüze?

Égből áradó kiolthatatlan
 látomások anyala, ne hagyj el!

BODZA KLÁRA**Az én királyom**

Ma ismét találkoztunk,
 Nagy nap ez nekem.
 Mikor a lemenő Nap
 S a Szellő fog kezét.

Szellő súgja lágyan,
 Maradj még, Napocska,
 Hisz te vagy a Király,
 Éltünk sugara.

Szellő rejti kínját,
 Mely titkos vágy, szerelem,
 Ó, be szeretné egyszer
 Hogy Királyné legyen!

S bearanyozhassa a Napkirály
 Ezüstös, csillogó haját,
 S cirógassa szelíden, lágyan,
 Hogy visszatartsa élte sugarát.

Ó, én édes Királyom,
 Ne siess oly nagyon,
 Még mondanék valamit,
 várj!
 De mégsem, titok.

S e titkot, nagy ég!
 Meg ne tudja soha,
 Mert vége e
 szivárványnak,
 S lenyugszik bíbora.

BOTOS FERENC**A katedrális**

gyémánthasító fényözön
 hátrál és tűnik a sötét
 lélegzik, táncol, lüktet a fény
 istenpor száguld szerteszét
 a Lélek lebeg a vizek felett
 recsen a téridő, szétragyog
 valami gubancos szorításban
 feszülnek ki a csillagok

Szép arcú asszony

szép arcú asszony rám találtál
 keresztként csontodra faragtál
 árnyékomban terhet hordtál
 arcom árkein táncoltál
 köszönetet szerelmedért
 szóval nem lehet mondani
 az idő elfogyó bőréből
 sohasem lehet megváltani
 mondd érdemes volt kifeszülni
 könnyekkel utadat megjelölni
 olykor ezeregy éjszakákon át
 lepkeszárnyakon repülni....
 szép arcú asszony rám találtál
 keresztként csontodra faragtál
 árnyékomban terhet hordtál
 arcom árkein táncoltál

CETTLER GERTRÚD**várákozás**

...hol égisz érnek a fák,
 ott kezdődnek csak az igazi csodák,
 hisz felfelé nézni sokkal tovább tart,
 mint lentről szemlélni, mit is hozhat a másik part,
 úttalan utakon menetelni előre,
 vagy inkább kiülni egy dimbes-dombos dombtetőre,
 s onnan követni létünk lépteinek
 botladozó keringőjét,
 majd csak úgy
 megbabonázva várni
 vágyakozó lelkünk eltévedt varázsígejét...

papírszív

őszi színek alkotta pillanattal érkezett,
 hogy életre hívjon újabbnál újabb
 elveket,
 melyeket később jó mélyen
 zsebre tehetek,
 s magammal viszek, fel-le cipelek
 egy percet sem vesztegethetek
 a csomagolással, hisz azonnal élni kell
 pozitív hatásával;
 alkalomadtán pergamen szívemet
 csupán összehajtogatom,
 még ennél kisebb szív alakú katonákra
 besorolom;
 ily módon, ha belőlük elveszne egy-kettő,
 azokat sebtiben pótolhatom,
 szívkatonáim kizárólag akkor
 alkalmazom, ha külső támadások érnék szelíd személyemet,
 ezzel is megvédve sajátos értékű reményeimet,
 immáron mindez papírra van vésve,
 papírszívem papírformát kérve,
 lovagias kísérettel
 bátrabban bandukolgat előre,
 s mindezek mögé húzódik fedezékbe

CSONTOS MÁRTA**Valami**

Ma alattam vannak a hegyek,
 a fűből indián szoknyát szövök,
 ma lelátok a folyók medrébe,
 a világok súlya lemérhető,
 ma fenyvesek fölött röpködök.

Ma megmarad a nyomom a hóban,
 a hétpróbának alávetem magam,
 átmenetileg vezérhajós vagyok,
 az emberarcú távolság testében
 van valami titok, amit csak én tudok.

DEMSE MÁRTON**Üzenet***Wass Alberthez*

Üzenem a csiki havasoknak:
 a magyarhoni rónaságnak.
 Sült galambra ne várjanak,
 Az élet járása változó,
 Parancsoljanak a szeleknek,
 Rendőrerdőnek, köveknek,
 Olt feletti fekete felhőknek,
 A havasról zúduló vadvizeknek.
 A bántás nem lehet örökkévaló,
 A székely örökös kitántorgó!
 Az Olt meg a Maros szalad,
 De a székely Oltárkő, bizony marad.

Üzenem a viharos Oltnak:
 Forrásától a Vöröstoronynak,
 Ne vesszen magja a magyarnak,
 Az évezredes nemes gabonának,
 Ne adjon sáskának viruló vetést!
 Tudjátok, tudjátok jól, kinek.
 Inkább egy újabb Dózsa-felkelést.
 Üzenem a lassan folyó Marosnak:
 Az élet járása változó,
 Többé ne legyen szemfényyoltó,
 Se hodáki, Bólyit baltázó.

Az Európai gyűrűben huszonötten
 Hórázva csüddöngölnek.
 Erdély székelyeknek nem lehet
 börtön.
 Az Olt, Maros, Szamos szalad,
 De az Oltárkő, Küküllő,
 Madaras örökre székelynek marad.

DROTLEFF ZOLTÁN**Aki emlékezik**

Folyton változó mozgás az élet,
 de mi hajt Földet, Napot, csillagot,
 Mitől indult, és mitől ér véget,
 Haldokló virág mért ad illatot?

Ha egyszer minden elenyész, mi szép,
 habár a bűn is, csak máshová hull,
 de valami mégis megmarad, s ép,
 noha lehet jövő, jelen és múlt...

Az állandó, örökös jelenlét,
 mely egyszerre teremt és eltemet,
 hordozza jövőnk, s ami elvetélt,
 mi mindent észben tart, a Szeretet!

Csak Ember lenni!

Nem akarok mást, csak Ember lenni!
 Olyan szívet, mi nem csupán dobog,
 embereket barátként szeretni,
 hogy ne csak én, más is legyen boldog...

Kérni, ne tépd ki szívedből szívedet,
 mert mi tovább dobog, kemény és konok...
 Te hiszed, még úgy maradt, és tied,
 ám hol az a tűz, mi másokért lobog...

Ne rabold el szívedből szívedet!
 Habár ezt sajnos sokan megteszik!
 Eltűnik Földünkéről a szeretet,
 s emberből embersége kiveszik...

Ember! Tán próbálj Emberré válni!
 Szenvedőben is testvért találni!

DYLAN D. TIDES**Quis sum...?***(Trianon, 1920. jún. 4.)*

Ki vagy Te, ki tőlem kérde?
 Álltam, mikor gyenge térded
 azt se tudta, merre hulljon,
 milyen színű sárba fúljon,
 s gyávaság volt büszke vérted!

Ki vagy Te, ki számonkérnél?
 Néztelek, míg széjjeltéptél,
 s darabjaim fölött állva
 csak figyeltél könnyre várva.
 Jobban tennéd, hogyha félnél...

Ki vagy te, míg én ÉN vagyok?
 Én örökölt kincset hagyok!
 Mi a tiéd? Lopott javak,
 tollal rabolt földek, tavak!
 Enyém volt, mi nálad ragyog...

Sóhajtás egy régi csöndnek.
Ez vagyok. Csak föld a könnynek.
Ezt hagytad: ma ifjak s vének,
– mennyi vágyó, magyar lélek! –
otthonukból hazajönnék...

EGRY ARTÚR
remélj

egy kéz mi tenni képes
vagy tenni merne most is
lóg mint holmi rossz kötél
– tenni nem tesz
csak néha koccan
ha moccan akármi szél

függő viszonyban
rabja valami mának
lyukas garast sem ér
a szép jövőd: eladnak
örökre proletárnak!
koplalj! tanulj! Remélj!

FAZEKAS IMRE PÁL
Szép zöld hajú fejét

lángol a fürge levegő
susog a búzatenger
a fénykifőzte világ
hegyiszéllal dicsekszik

míg mezei madaraival
suhan száll repül az idő
arcát a mélybe rejtve
türelmes nyugodt a folyó

szemei a mosott lapos parton
gondolatai mentén
egybeolvadnak a habokkal
a szél-elfújta homokkal

engedelmes medrébe
aranykönyvét ejti a nap
lelke érzi a virágokat
a nappali csillagokat

örök körforgásban
a víz varázsában
csillogó zene dalok szavak koronája
színek szívek lelkek mesék csodatája

a természet szép zöld hajú fejét
az élet előtt lehajtja
éber örökszép testét –
szerelmesen nekünk adja

FAZEKAS IVETT
XIII.

Mit tudsz a világról, kedves?
Álmaidban hullócsillagokat kergetsz,
be nem teljesült kívánságokat.
Sóhajaid háborgó hullámokként
ostromolják összekuszált lelkem,
s tekintetteddel csak összebb gabalyítod
szívem végeláthatatlan csomóját.
A homokozóban állsz kézen,

mert félsz, hogy megütöd magad,
mikor gerinced vonala a földbe csapódik.
Reggeli kávécígyivel csalogatlak ki,
miközben a pirkadat rózsaszín kardjával
kettéhasítja a messzi házak
szikrázó tetőablakait.
Tényleg nem történik semmi,
mikor felkavarom a zaccot bögrém fenekéről,
és te mosolyogva jósolni próbálsz belőle.
Talán ez az, mi legjellemzőbb a jövőmre.
Tépi a fákat a szél,
s te felállsz mellőlem, majd besétálsz.
Helyeden pedig nem marad más,
csak emlékid cigarettától füstös illata.

XIV.

Nyolc perc
Először egy buliban találkozunk.
A sarokban szürcsölöd söröd,
lélekmintás ingedben,
arcodra pedig kiül az a megfoghatatlanul mély szájalom,
amit a körülötted levő emberek
illuminált állapota vált ki belőled.
A basszus táncot lejt mellkasomban,
és nem is én fogom a poharat,
hanem a pohár fog engem.
Talán így hangzana első találkozásunk,
mikor fülcimpáink összeérnek,
mikor nyelved összekeverem sajátommal,
s mikor szívem először dübörög benned.
Csakhogy elvesztem.
Egyedül ülök egy kékre festett szobában,
ahol minden a tengerre emlékeztet,
Néha lábujjhegyre állok,
s próbálok belátni a felhők fölé.
Nyolc perc.
Nyolc perc alatt ér a Földre a Nap fénye.
Nyolc perc alatt tekereg meg és szívok el egy cigarettát.
Nyolc percig tart reggel kikelnem az ágyból.
Nyolc percig tartott az első beszélgetésünk.
Nyolc percet vártam rád tegnap.
Ma már kétszer nyolcat.
S majd eszembe jutsz,
mikor a keksz szétmállik reggeli kávémba mártva,
pont, mint én, abban a bizonyos pillanatban,
mikor először megláttalak a sarokban,
lélekmintás ingedben.

FAZEKAS MAJOR GIZELLA
Megsárgul a levél

Megsárgul a levél szeptembernek végén.
Megfárad az ember őszi korbá érvén.
De ahogy az őszben nyílnak virágok,
ma boldogan én is kiskapuba állok,
unokákra várok.

Vidáman, nevetve rohannak karomba.
Mennyire szeretnek, mind egyszerre mondja.
Csillogó szemükben én a jövőt látom.
Drága unokáim, én csak azt kívánom,
rátok öröm szálljon!

GANI ZSUZSA
Júniusi nyár

Krómszatén
a napfény,
fülledt, forró a nyár.
Fény váltja

az árnyat,
vígán mulat a táj.

Lég is áll,
szundikál,
epedve vár szellőt.
Ajakom
sóhajtoz:
kérek egy csepp esőt!

Hirtelen,
sebesen,
hopp, leszakad az ég.
Jó árvíz,
özüvöz...
s újra derűs az ég.

Homlokokon gyöngyözőn

Homlokokon gyöngyöz a nyári hőség,
csalfa...tán most ereszti ki a gőzét?
Lég izzik, lobog, virul a szenvedély,
érzitek a perzselő nyár erejét?
Érik a szirupos, zamatos bőség.

Aranyban fürdik a végtelen határ,
rejtekeibe bújik a dalos madár.
Elbóbiskol a rekkenő hőségben,
lábát lógatja az idill csendjében.
Óvón karolja a nyárszagú talár.

Víg Június pitypangból fon koszorút,
e hó feledtet, mi volt szomorú.
Mert varázslatos, vadvirágos réten,
a ragyogó türkizkék égre nézve,
minden olyan szép, örök, jó humorú.

HAJDAN VALI Nyári tánc

Gyere, gyere, játssz a fényekkel,
táncoljon a test a lélekkel!
Ez az, ami nékem, Néked kell,
színezzük ki szép emlékekkel!
Ez az, ami kell!

Amikor Te tőlem elmentél,
megértettem, mit jelentettél.
Azt hittem, hogy könnyen ejtettél,
értem mégis könnyet ejtettél?

Szerelem, ha újra élednél,
és ha többé már nem tévednél,
Melegednék újra fényednél,
arcomhoz simulva ébrednél!

Szerelem, ha újra lángolnál,
új ritmusra vélem táncolnál!
Több a valóság az álomnál,
jó lenne, ha elvarázsolnál!

Szeretném, ha végre felnőnél,
hogya hozzám újra eljőnnél!
Ragyogna a Nap a felhőnél,
többet érsz Te százezer nőnél!
(Nekem többet érsz Te Ernőnél)

Gyere gyere, játssz a fényekkel,
táncoljon a test a lélekkel!
Ez az, ami nékem, Néked kell,
színezzük ki szép emlékekkel!
Ez az, ami kell!

JOHONYÁK MÁRIA Költemény a szférákból

Valami égi-légi mámor,
amint összefűzött Véled Ámor,
az egy-érintés bűvös álma,
valóság volt-e vagy csoda,
ilyet nem éreztem még soha!

Beégett lelkembe az érzés,
de tiltakoztam: ez kísértés!
nem dőlhetek be, nem lehet,
hogy engem valóban szeret,
de elvakított a képzelet.

Gondolatomban elmélyedtem:
Rutinos Hódítóval állok szemben!
Nem tudtam, hogy a KÖSZÖNŐM
varázsos-parázsos ismétlése
a szerelem csíráját elülteti,
s örökre meggyökereztet.

Őszintén elmondtam, hogy a
boldogság érzése öntudatlan,
nem tudom, mi lehet az oka,
mert érette semmit nem tettem,
Igazából szerelmes lettem.
De nem lehet az – hogy Mi ketten!

RAINER MARIA RILKE A sétáló nő nyáron

Látod az utcán sétáló nőt,
a sóváran megbámult járókelőt?
Fordul a sarkon, hogy ott majd az urak
köszöntsék, a fessek, egykoriak.

Ernyője alatt magától jött bájjal,
a forgásnak finom ritmusával
a túl erős ragyogást fedi tompa
árnyékkal, azt mégis fénybe vonva.
(Fordította: JÓLESZ GYÖRGY)

R. M. RILKE La passante d'été

Vois-tu venir sur le chemin la lente, l'heureuse,
celle que l'on envie, la promeneuse ?
Au tournant de la route il faudrait qu'elle soit
saluée par de beaux messieurs d'autrefois.

Sous son ombrelle, avec une grâce passive,
elle exploite la tendre alternative :
s'effaçant un instant à la trop brusque lumière,
elle ramène l'ombre dont elle s'éclaire.

KARÁCSONY ISTVÁN**A fájdalom**

Visítva, szikrázva, dübörögve,
vibráló szigonyokkal,
fejükön lobogó-vizes üstöket lötykölve,
ugrálnak a nyálkás gránit köveken,
a lángot okádó rém-alakok.

Csontváz-kezükben levő
gyílok-eszközt
húsom elevenjébe vágják:
a kínok kínját hozzák rám.

Ványadt testem forgására
nyávogva reccsen az ágy:
a rémálom szűnik,
a fájdalom marad.

Meresztett szemem fátylán keresztül látom:
kérdőjelek kormozódnak a falra,
a vitrin bohócának mázolt ajka
keservesen lebiggyed,
mint megcsúszik rajta egy kósza fény.

Fáj, ó, fáj mindenem!
A tikktakkos óra nikkal kalapáccsal veri
csontjaimba a gyötrelmek fényes szegeit.
Az éjszaka fekete bársonyába süppedő képek
sejlő tájai vigasztalva biztatnak,
nem tart már sokáig!

Reszkető kezemmel nyúlok pohárért,
s beveszem tablettám kihántolt gerezdjét:
csöppnyi nyugvást remélek a pokol tüzében.
Isten! Kérlek, mint a koldus Lázár gazdag embere:
egy kis enyhet, enyhet adj nekem!

Nyögő fuvallat rázza a spalettát:
a korán jött hajnallal tán a halál is érkezik?
Száraz ajkam végre érinti a nedv,
bár a tablettá vándorlását nyelőcsövemben
hiába sürgetem.

Ti, fájdalmat csökkentő derék vágy-molekulák,
vágjátok ki vagy le, e lidérces világból érkező
kín-gyökereket,
és tépjetek ki minden fájdalmat
sajgó tagjaimból!

Száguldjatok végre agykérgembe
nyugtató adó vegyületek,
hogy ott ölelhessék keblükre
kis szürke sejtjeim,
az enyhülés alázatos szolgálát.

Végre kínom csökken,
a nipp-figura vígyora mosollyá szelídül,
s a csicsergő hajnalban a faliképek újra vigasztalnak.

Az álom angyala simogat,
s auróra-szél hozza az enyhülést,
mint jó hírt
a Szamotrakéi Niké szárnyas alakja
a vezérhajó orrán.

KARDOS M. ZSÓTE**Nélküled***Fiamnak*

Szobád hiányoddal teli doboz,
résein csak a csend csordul át,
fény se rebben, ahogy mozdulatlan
mélye elnyeli a világ zaját.

Takaród ágyadról félig lecsúszva,
tested melegét régen feledte,
bőgréd oldalán félúton megállt
ottfelejtett tej íztelen cseppje.

A padlón kihűlt tárgyak hevernek,
semmi sem zavarja árnyékait,
zokni a párját régen elhagyta,
az idő rájuk vastag port terít.

Vártam a jelre, hogy megérkezel,
eremet bizsergető percek,
aztán lábujjhegyen kiosontam,
eltakarni, mennyire szeretlek.

KEREPESI IGOR**Elengedni**

Mint az őszi hűvös földre
Hullnak halott levelek,
Úgy hull rá a Lelkemre
A sok Teher és Vágyssereg.
Pihenni vágy testem végre,
S tudja, mégsem teheti,
Tenni kell, mit feladatul
Tűzött ki az Ég neki.

Tenni, ámde sok a Kétely,
Kérdőjelek sora vár,
„Hová fussak“-rémület, mi
Szürke tömlőcébe zár,
Isten avagy Ördög vezet
Mindig újabb Vágy felé?
Szív vagy ész, mit én kövessek,
Mely visz helyes út elé?

S nem könnyű, hogy Kétség mellett
Sok más terhet cipelek,
Múltak sok-sok darabkáját,
Benn rág sok vágy, s ég veled,
Mert még mindig nem engedtem
El sok hibám két kezét,
Itt érzem az Önbántásnak
Taszító lélegzetét.

Nem volna hát rossz már végre
Átgondolni útjaim,
Tudva, milyen kezek festik
Sokrétű vágy-álmaim,
S nem ártana végre talán
Elengedni múltamat,
És a srácnak megbocsátani,
Ki ott lak e bőr alatt.

KONCZ TERÉZ

Őszi utazás

Hegyek mögül az ébredező reggel
Ködön, párán át nézi a világot –
Ám a vidám nap sárga sugarával
Szemből lassan elúzi az álmot.

Milyen szépek a sarjadó vetések!
Zöldjük ígéret: újra lesz kenyér.
Levelek pírja, erdők dús bozótja
Titkon üzenet: még nincs itt a tél –

Mit is beszélnek a barna göröngyök
S a szélben lengő kukoricaszár?
Üresség, alvás: mind csak múltó látszat,
Súgjuk szívédnek: lesz itt újra nyár.

Lapály, tó fölött súlyos bár a pára,
Egyre bátrabban sugaraz a nap.
Köszönöm, Uram, hogy fölébredtem reggel,
Láthatom gazdag, szép világodat.

Köszönöm azt, hogy mindez az enyém is,
Teremtő kezéd alkotta nekem.
Köszönöm, hogy e kéz utamon vezetget,
Rábízhatom kis, tűnő életem.

S ha itt egemen fellegek borongnak,
Az utazás végére érkezem,
Poggyászom nélkül, sötét völgyeken túl
Új napom fénye, ragyogj föl nekem!

KÓSA MÁRTA

Nyár

Nyár
nyár
felzokognak a szavak
száz és ezer elfutó pillanat
hangom elfúl a szélben
e
földi
örült
ég felé táruló gyönyörűségben
vízcsepp hullik
háló szakad
hamarosan
perzsel a nap
kószálok
létezem
léptedet nem lelem
korai ébredés
illat
selyem
rám hullik
fogva tart
légkönnyű és nehéz
még viselem
érkezés
létezés
elmúlás
tévedés
szívemben forgatja
emlékek késhegyét a nyár

édes múlt vétkeink
rebbenő vágyaink

kék szárnyú éhező
pille csapong
dúsan terítve a kert
repülj s keress
az
irgalom órája ez.
Felpezsdül part s mező
hajlik ág
hull szírom
vége lesz
jól tudom
élet és irgalom
létmámor
csepp
csend
szívtáji fájdalom.

KOTASZEK HEDVIG

Homályzöldben

Izzik a kéken úszó csillagok
képe szívem felett, arcomon.
Hóban ringó félhomály
ölel karjaim szorításában:
náthásan csókoló szemeim
megtörnek a bujdokló fényben,
mely utadat, mint hűségem
tisztá fénye záporozza.
Mondd, kedves:
jegyenék szorító hűvös
arcára, ha hajtom magam,
mondd, láttál-e már?
...akkor
térdig süppedő hóban
jártam szívem nyarának
emlékeiben.
Láttál születni anyám arca előtt,
amint kínokat osztottam
apró ujjaimmal?
Látod, így osztod most rám
zengő húrokat tépő ujjaddal
hűvös áramát halálodnak.

Tudod, mohos kesergés
szikrázza múltó percekként
pazarló pontjait létünknek.

Öleljük hát semmivé
foszló perceit az árnyak,
mely szívünkbe oly régóta
idegen világot rejtett
mélyen fekvő homlokunk
fehérvilágos rejtjelébe.
Hozzáérjek hűvös homlokodba
rejtett gondok zugának
mélységeihez, ujjammal?
Ó, ne, hisz
lecsókolod rózsaszín körmöm
félhomályából a holdat is.
Ezentúl hát sötétben leszünk.

KOVÁCS F. ISTVÁN**Isten éltesen, Kedvesem!**

Csak ballagok, és teremődik pár szó
A május és a tavasz útjain,
Elfog az érzés, hogy minden mulandó,
Akárcsak csendben pergő éveim.

Eszembe ötlik sok-sok kedves emlék:
Az eltelt évek – mind költözőmadár.
Fel-felparázslík néhány pillanat még,
Mint halvány fényű szentjánosbogár.

Vajon mit nyújthat még nekem az élet
Pár csendes léptű alkonyon kívül?
Meddig hallom a tücsökhegedűket,
Látok-e gólyát, mely délre repül?

Magamban ülve így búsongok némán,
Pedig hát nincs rá semmiféle ok,
Kedves mosolyod évődve tekint rám,
Elment egy év, DE TÉGED ITT HAGYOTT!

KREISCHER NELLY**Amforám**

Tört amforámat hiába illesztettem össze,
már nem sugároz kristályragyogást.
Nem zúg tengermorajlás-szerelmet.
Nem ajándékoz ezer mélységcsodát,
csalóka, kacér homokszem-csillogást.

Hangja már fáradtan kongó, visszafogott.
Mintha résein szökve mosnák el a habok,
s én nem tehetek semmit, csak fájón nézem,
érzéseimre nem reagál már régen.
Van. Nem nekem, csak önmagának kucorog,
engem már elhagyott, érzése rég halott.
Álmomban öleltem. Szilánkokra hullott.
Megsebeztek a parányi darabok.

KRISZTBAUM MIHÁLY**Elégedett este**

Csendes az est ezen a hegyen,
és nekem most itt a helyem.
Hallom, ahogy a madarak kiáltása
visszhangot vet a tájra.
Virágillat terjed, és érzem,
hogy ezt megélni jó mindenképpen.
Tücskök zenélnék a réten,
a nap most nyugszik le éppen.
Aztán jön egy felhő,
esik pár csepp eső,
mohón issza be a táj,
ez nagyon kellett már.
Ettől az illatos kábulat,
csak erősödik bennem, ámulat
tölti el testem és lelkem,
rájövök: mindig ezt kerestem.
Azt hiszem, révbé érte.

LÁSZLÓ KLÁRA**Lázadás**

Mit nekem a féltő szerelem,
ha te érzelmeim nem értékeled,
Mit nekem bús, fájó reggelek,
ha egyedül fekszem, ébredek,
Mit nekem lázas rajongás,
ha nem vagy, üres a világ,
Mit nekem könnyes lázadás,
ha nincs mellettem társ,
Mit nekem égető szerelem,
ha mással vagy s nem velem,
Lázadok e rút világ ellen,
miért van, egyedül hagy engem!

Létezem

Benne vagyok a pillanatban,
megfogott, megkaparintott,
A percekbe ájult gondolatokban,
a vágy a tudatomig eljutott.
S bennem jött létre a pillanat,
elvarázsol, bűvöletben tart,
Álomba ringat, mint egy bolondot,
felizzítja a szunnyadó lángot.
A képzelet festi vad vágyaimat
az éj sötét, végtelen leplén,
A remény szép álmokat sugall,
létezem, a tűz csak bennem él.

LUDWIG GÉZA**A versről**

*A vers születése és küldetése –
szabálytalan szonett*

A vers szavaknak mives lánc,
ezernyi kinnal jön világra,
s gondozni kell, mint újszülöttet.
Amíg nő, zabolátlan gyermek,

s nevelni kell, hogy megtalálja,
és ráébredjen önmagára.
Szülői házból majd kilépve
tudassa már, van küldetése.

Versnek ifjan kuszán nő a fája,
azt nyelni kell, hogy jól teremjen,
s ezért lesz bő termés a hála.

A versnek ízes a gyümölcse,
és magot ad, ami majd benned
kihajtva – termés lesz belőle.

LUKÁCS MÁRIA**Vágyunk**

Most egy hullámhosszon folyik Éltünk,
nyarunk őszt felé közelít, merít
a kristálytisza fényből, és testünk
áterszti tündöklő erejét.

Nap pecsételi forró homlokom,
Buddha rubinpiros gyöngyét láttam.
Folyóm egy öbölbe ér, puha ágy,
arany szelencében földi vágyam.

Takaróm a lelked (sz)épsége, csend
öblén jár, átlátszón remeg fátyla,
mesélj majd holnap, váljon valóra,
mindig vágyunk a szerető szóra.

MADÁR JÁNOS

Kő vagyok

Kő vagyok,
megrepedezik arcom.
A csönd
egyre mélyülő
sebeibe
kell belehalnom.
Néhány vers
és ez a törekeny táj
marad csak utánam,
Értük,
szívedhez szelidült
kincseimért
az időnek feszítem
vállam.
Ki tudja,
meddig bírom
megtartani
az eget.
Sötét felhők közt
egy csillag
kéreget.
A fény kinyújtott
tenyerében
megcsörrem majd
a szemem.
Éjszakából vert
utolsó érme,
a szerelem.

Fények vezessenek

Az emlékek még épülnek,
de édes rögeit siratja a föld.
Ezt a tájat szíveddel takard be,
a megtartó csöndet is örököld!

Ne szólj semmit a fákról,
csak irgalmad tűz és tűz legyen!
Fények vezessenek - - -,
mert elmúlik minden hirtelen!

MÁTÉ MIKLÓS

A hattyú vére

hajlongtunk évekig
leverage
aztán visszarúgtunk
mint az acél mereven
mert az volt az igazság
a borban
helótákként élünk lent
a porban...

hallgattuk a fegyverropogást
a forradalmi morzét
szörnyű volt és szép
hogy megöltük a hóhért
az őszi szél rőt avart sodort
és nagyra nőtt az utca kövén
a pesti srác: dobtáras volt vállán
kézigránát övéen...

a szobor ledőlt...
a bronz rabló-pandúrt
ízeire szedtük

akár rendetlen rendjük
hevert fejetenül
belül sötétben tátongott
mint az a hatalom
mely keletről ránk ült...

varázsütésre
mindenki talpra ugrott
vidult kipirult rajongott
mert a szomorú barna őszben
tavaszodott a Corvin-közben
szűk kosztón éltünk
kétheti reményen
de csikorgó láncfalpon
jött válasz keményen
s mi képükbe szórtuk
paprikánk-borsunk
hogy más legyen sorsunk
de elhasadtunk kétfele:
káinokra, ábelekre...

rútul megvágta erünk
idegen kenyérre tengervízre
kiszédelgett kétszáz ezerünk
a Nyugat jajongva szórta
fejére a hamut
míg tette véres dolgát
a vörös haynau.

vége szakadt a boldog
kimenőnek

elvetéltek mind
a szabadsággal viselősek.
gőzölt török áfium
ruszki csajkából
magzatjövők kihajtva
Európa hasából...

MOLNÁR RICHÁRD

Apró örömek

A fűben fekete bogárka,
Hűvös őszben a nyárfá,
Fehér ruhában lányka,
Sötétben a fény mosolya,
Bölcs, ki ritkán ostoba,
Jégen átsikló korcsolya,
Kéz egy másik kézben,
Megérdemelt érdem,
Megbocsátott vétkem,
Asztalon meleg étel,
Megválaszolt kétely,
Bizalom melegséggel,
Betelt ígéretek,
Megbecsült nézetek,
Végtelen életek.

Puha boldogság

Simogasd meg a csendet,
Mert jó barát,
A zajban terem rendet,
Nyújt kedves iskolát,
Átölel, ha bántanak a gondok,
Magához marasztal.
Becsületes gondnok,
Bölcs teremtest magasztal;
Becsüld a csendet,
És mindig vidd magaddal...

NAGY-RAKITA MELINDA**Idő**

Fut
Rohan
Lassan elhagy
Kacagva üldözi perceim
S én futok
Hol előtte hol utána
Percegve jelzik lépteit
Órák ezrei
A karomon az ezüst-
Templomtornyán a torony-
Öröklött arany-
Digitális és analóg
Órák
Körtánca
Suhan
Körbe
Körbe
Olykor késve
Máskor túl gyorsan
De őt nem zavarja
Megy a maga útján
Ballagunk vagy futunk vele
Ő akkor is csak halad
Atomórák
Precíz perceit neveti
Lépteit
Nem igazítja senkihez
Fut, rohan, lassan elhagy,
Kacagva üldözi perceim
S én futok
Előle
Ő meg csak szalad
Egyszer majd utolér
és
Végleg elhagy

NASZVADI JUDITH**Törtfehér**

Tegnap újra láttam a költőt.
A nevével nem gyötörtem magam,
azt ott hagytam a folyónál. De ő volt, ez
vitathatatlan. Megtorpantam a hömpölygő
tömegben. Mint győztes barbár horda, úgy
rohant le az emlékezés. És gyereklány lettem
újra. A tábor tiltott kapuján túl várt rám
a barnán csillogó Tiszánál. Kezében papír
és virág. Remegő hangon belefogott, s én
nem tudtam figyelni rá. Gondolatom azt
kutatta, hogyan lehet a rózsza, a papír és
az inge mind különböző fehér ennek a fickónak.

Aztán befejezte, és kérdőn a tekintetemet
kutatta. Összereztem. Mielőtt közelebb
léphetett volna, hangos köszönőmmel kaptam
kezeből a verset és virágot, és szaladtam a
táborba vissza, ahogy a lábam csak bírta.
Tegnap újra láttam a költőt.
Nyúzott volt, sovány és szomorú. Gyorsan
felkapható asztalkáról árult dudát és zászlót.
Ideges pillantásaival azt leste, mikor tűnnek fel
a sarkon a közterések. Egy pillanatra megálltam.
Úgy megkérdeztem volna tőle, vajon emlékszik-e
még a versre, amit régen a Tiszánál faragott,
és a lányra, aki akkor úgy elfutott.
Hogy ír-e még verset egyáltalán, vagy a gondok
összeroppantották már a szívét. Néztam őt,
aztán hagytam. Nem alázhattam meg azzal,
hogy magyarázkodnia kelljen. Inkább
maradtam neki a futóbolond lány, és
ő maradt nekem a költő megtört fehérben.

OCISOVAI FERENC**Kópék, egymás közt***Berdának*

Képzeld, Jóska (már ha szólíthatlak így, hisz'
valahol kicsit mindannyiunk nagybátyja vagy),
a minap azt a feladatot kaptam, hogy írjak olyan
verset, ami valahogy kapcsolódik hozzád, rólad
szól. Namármost, ezzel nem az a baj, hogy nem
szívesen foglalkoznék veled, mert ez egy elég
hálás téma, de biztosan sejtet, hogy az olyan
szabad szellemek, amilyenek mi is vagyunk,
nem igazán szeretik, amikor parancsba adják
nekik, hogy éppen miről meg hogyan kellene,
úgyhogy engedelmeddel, én úgy oldottam meg
a feladatot – ha már így találkoztunk mi, kópék,
egymás közt – hogy magáról e nemes feladatról
fogok értekezni, hogy valahogy mégiscsak
letudjam. Valamiről majd mesélek neked,
hogy teljen az idő. Mondjuk arról, hogy
van itt nálam egy jó régi számovár – nem
olyan, mint a Kassáké, mert ez nem repül,
de cserébe szép ezüst színe van, és felidézi
azokat a régi időket, amikor még nem állt
a bál, és sokkal lassabb volt az élet; amikor
le lehetett szólítani a nőt, aki tetszett neked
(képzeld, ma elrohannak, már ezt sem lehet),
és bármikor el lehetett menni csak úgy egy
hétvégén túrázni, és nem zúdult mindenféle
tébolyi zaj az elmére. Olyan jó lenne most
leülni egy fatörzsre, kanyarítani egy szelet
szalonnát (tényleg, az van is itt a hűtőben),
tölteni hozzá némi bort, a vörös és a fehér
harmóniáját kóstolgatni a levélfüggönyök
alatt, de helyette azzal is kibékülnék talán,
ha megmutatnád az egyik kedvenc újpesti
kocsmát – nem ezeket a mai gyártósorokat,
amelyek részeg disznókat, höbörgőket, kóros
májbetegeket termelnek a pult mellett, hanem
valami ötvenes évekbeli csinos kis vendéglőt,
ahol még szóba elegyedtek egymással a népek,
aztán belépett valamelyik bohókás tréfacsináló,
mint te, hogy „itt a szerda, hát megjött a Berda”
a huncut hrabali mosollyal, őseid örökségével,
és a megfásult, kemény munkában elcsigázott
társaság egyből felvidult, kivirult, mert akkor
még Thália és Diána voltak a mi istennőink,

most viszont felbolydult az emberi méhkas:
inkább Baál és Moloch egyre inkább az úr,
amíg épülnek már az új zikkuratok vérrel
és verítékkal, koponyákból és csontokból,
mert régen még hedonisták is mértékkel
voltunk, de most már csak dönt magába
mindenki mindent, kétségbeesetten vedel,
zabál, kattint, el akar menekülni, ki akarja
magát húzni a fontos dolgok alól, és éppen
ezzel engedi a sivatag démonait, a dzsinneket
kitörni a palackból, miközben a saját öntudatát
nyomja üvegbe, de a világ áporodott kocsmájában
nincs olyan, aki az asztalra csapna, hogy elég már
a gyáva siránkozásból, ahogyan te is Lillafüreden
úgy vigasztaltad biztos JA-t, hogy „*Drága Attilám,
ez a Mártika csupán egy a sok közül, nem kell ám
ennyire elkeseredni!*” Mert sokkal kedélyesebben
fogod fel az egész életet; lesz, ami lesz, *jakoš to
będzie*, ahogyan a lengyel barátaink is mondják,
na de nem untatlak a kelet-európai fanyalgással,
amikor benned a bohém csehek (így Bohémia):
a švejkék és a rumcájszok komikuma jár táncot,
ezért hát fogod a kulacsot, kalapot, vándorbotot
mutatván, merre is az út a szép és barbár vadonba,
amely mégsem olyan kegyetlen és irtózatossá
a hámlófélben lévő s lepusztult gyönyörök mellett.
Mondják, kell ide egy kis berdaság meg a hamvasi
transzcendens derű, bár nem tudom, ismerted-e Bélát,
pedig sok közös van hármunkban. Egyébként így fél
évszázad különbséggel a szomszédom volt Zuglóban,
a Laky Adolf utca környékén, de ezt is csak utólag
tudtam meg, mert nem szeretek zaklatni másokat,
úgyhogy remélem, nem veszed zokon, hogy veled
kivételt teszek, bár te ma is elevenebb vagy, mint mi itt
egy páran. Ne neheztelj rám, hogy panaszkodok, hiszen
nem sokan maradtunk, akik nem ész nélkül fuldoklunk
a pohár fenekén, és akiknek őrangyala maga Bakkhosz,
amióta olyan lett a világ, akár egy illemhely.
Talán egy idő után hozzászokunk a szaghoz.

ONÓDI JUDIT Édesapámnak

Durván serceg a zsák
Zipzárja fölötted
És én tudom, nem láthatlak többé
Szemedet örökre behunyta
Ránk hagyta a világot.
Nem vártad meg, míg elkészülök
A kilencven gyertyával
Dédelgetett ünnepi terveim
Így köddé váltak
Maradnak a mécsesek és
Színes virágok
Ki segít, ha ügyetlenül
Fogom a kalapácsot?
Ki melengeti ezután
Fázós kezemet?
Kinek mondjak ellent
Szelíd vitában?
Lelkem látja már csak
Csillogó szemedet.
Tudom, értem
Csend van zsiromgó agyamban
De még várom, hogy bekopogj
itt állj az ajtóban.

Hajnal

Érzem, ahogy megérint
A hajnal
Hűvös lélegzetét
Hallom szinte
Gomolyog körülöttem szájából
Áradó pára
Libabőrt bizserget
Testemre hintve.
Összehúzó ruhámat
Magamon
Mégis bőröm alá bújik
A hideg
Az én számból is pára
Gomolyog
Vágyódom a reggeli napfény
Első sugarára,
Hogy átmelegítse
Reszkető lelkem.

OROSZ MARGIT Öregfa hajtása Unokámnak

Mikor érkezett,
én már majdnem elindultam,
de kabátomat
a szegre visszaakasztottam.
Tollat ragadtam,
aztán meg ecset kezemben,
öreg diófánk
szürke ágait festettem.
Friss zöld hajtása
megbújt, fény villant, ragyogott,
színessé lettek
az egyhangú hétköznapiak.
Zsenge hajtás ő,
én meg erős ág-karommal
ringatom a jövőt,
vérem dajkálom dalommal.
Mint egykor anyja,
úgy simít, úgy fon át a karja,
én meg ölelem –
gyökeret, szárnnyakat adva.

PÉTER ÉVA ERIKA Égre-gyógyultan

Kamillavirágok égnek, lelkem oltár,
bezártság pattanó rácsára kinőttek,
illatuk felemel, s átsegít a voltnál,
újra tisztulni tud a ködlő előttük.
Bár szoros kötél a csend, kioldja kezed,
s úgy hull rám szeretni halk átkarolásod,
hogy gyógyul benned az, ki halni is beteg...
Addig, amíg itthagyjuk ezt a másvilágot:
csak szeress, és simítsd viharaim hozzád,
amíg átaludnád ezt a bűvös tavaszt
és a tétovázó ősznek minden mocskát.
Kamillailatú gyertyákat gyűjts, csak azt.

Nézd: szelíd-szomorú olvadásban szemek
– fakadnak, folynak a kanócos-mély sebek...

PETRIK ISTVÁN**Holnap**

Holnap a hangok
kiszabadulnak.
Zokogni fog a múlt.
Recseg, ropog
a kísértetkastély.
Trianon elavult.
Százéves lett
a torzszülött gyermek.
Életképtelen.
Évszázados
a fájdalom bennünk.
Kín és küzdelem ...
Határon innen,
határon túl...
Csángó, székely, magyar.
Ott a parázs
a hamu alatt.
Az igazság élni akar!
Holnap a hangok
igazat szólnak.
Zengeni fog a jövő!
Add a kezéd,
fogjunk össze!
A lelkünkben
OTT AZ ERŐ.

RADNAI ISTVÁN**a kánon lantosa**

akinek bármely szélességi fokon
ütemes rímmel verset állít ész
vagy ami manapság a verssel rokon
kártyáiból jósolja az ítézs

akár az ős kárpát-medence szélén
e kis kerek hazába dermedve
előtted felmeredő páros sztlén
kinek a fácán kinek a medve

tetszik táncol szem előtt művészpáros
ilyen íz az ízlés és az érdek
az irodalom ki kivel határos
kalapács koppan ennyit ígértek

repül a posztmodern a parnasszoszra
s marad a fácán színe- s tolla-fosztva

SZABADI ÁGNES**Meséld el**

tényleg nagyon szép...
kinézünk az ablakon, most
élesebb a kép...
pillanat csak, eddig tartott,
sűrű függöny libben,
úgy tűnik, hogy ezt a tavaszt
ellopták most innen

meséld el, hogy milyen színű szabadban az ég,
meséld el az illatokat, nem éreztem rég,
meséld el az ölelést, hogy fáj-e szíved tőle...
langyos nyári esőcseppek hullanak a kőre,

meséld el, hogy ott vannak-e még a korhadt padok,
három hangya, két cintányér, uzsonnát is adok,
meséld el, hogy göröngyös-e még mindig az aszfalt,
bent az osztályteremben már por lepi az asztalt,

meséld el, hogy mi bánt, és hogy minek örülsz nagyon,
önfeledten fogócskáz a délutáni napon,
legyen titok, összehajtott papírlapra bújva,
legyen örök harag: „holnap együtt játszottunk újra”,
legyen botod, féltéglád, és rajzaid a járdán,
biciklivel száguldozz a bolondos szél hátán,
legyen lyukas fagyitölcsér, izzadt, sáros pólók,
agyonjátszott zeneszámok, táborokban szólók,
táska mélyén gyűrött füzet, poshadt narancs levében,
nem tudom, hány kívánság van, de én most csak ezt kérem:
zsongó tavaszt, nyarat, ahol repül a perc, az óra,
és hogy egyszer, évek múltán mesélhess Te is róla.

SZABÓ VERONIKA**Öregember ül a padon**

Öregember ül a padon.
Oly magányos! Látszik nagyon.
Mellette a szürke szatyra
emlékekkel telerakva.
Múlt időben elmélázgat:
régén épített egy házat!
De jó is volt, mikor várta
ajtájában kedves társa!
De jó is volt, míg dolgozott!
Családjának mindig hozott
fizetésekor valamit,
narancsot vagy nápolyit.
Éltek együtt jó pár évet,
négy gyermeke szerteszéledt,
messze laknak. Néha jönnek,
ó, de hamar elköszönnek!
Sok a dolguk, mondják mindig,
fránya idő meg csak múlik.
Mindjárt itt az álmos este.
Pihenésre vágyik teste.
Megéhezett. Lement a Nap.
Megy, és egy kis ételt harap.
Lassan áll fel, jó éjt remél,
míg a fáról ráhullik
egy száraz levél.

Végül...

Emberek megváltó
ölelésre
vágynak.

Apadó patakok
lassult táncot
járnak.

Ordító szél döngöl
megtépázott
fákat.

Jajgató levegő
sötét felhőt
láttat.

Megfáradt csillagok
fényei csak
kopnak.

Omladozó idők
emlékeket
lopnak.

Madárdal elcsitul,
nem épül új
fészek.

Bánatos szemekkel
elköszön az
Élet.

SZAKÁLI ANNA

Jókai

Nemes Ásvai Jókay Móricz,
helyet cserélt nevében az y és i,
így lett nemzetünk nemes kincse,
– magyar betűkkel írva – Jókai.

Pápai iskola dajkálja,
hol eskü-bilincsen lett hű barát,
majd puszta és tanyák levegője
nevelte emberré gyenge fiát.

Szabadságot szolgál a szent ügy,
egy ország forradalmi lázban ég;
közös eszmében megleli Rózát,
nincs, mi gátolná ifjak szerelmét.

Örök barátság fogadalma
örök haragba vonó ellentét,
vaslánc-ék feszül a szavakon,
szabadság-máglyára bús lélek lép.

Bella virága ékesen virít;
Svábhegy, boldog idő, mit meg nem bán,
s tizenkét szekér gyászkoszorú
ballag Szent Mihály lova után.

Hajnali fuvalat

simogató hullám, hajnali fuvalat
játék dacol benne, lomhán partig ballag
égből vízre szállnak a vibráló fények,
tükör-csillagokból aranyhálót szőnek

hajnalfényből pára, felszálló ködnek áll
rácsókol a partra, pázsiton gyöngy ül
már
gömbszíveket a fény lándzsaként döf át
földi körforgásban örök élet s halál

szerény alázattal emlék-gyújtó vágyak
szikraként rezzenő érzésekké állnak
lépések koppannak, a betonon tőcsa
fagymarta repedés lett szerelmünk sorsa

TARNÓCZINÉ B. IRÉN

Világom

Táncoló szirmok színes fátyla
borul az ocsúdó tavaszi füre,
tulipánok, jácintok, babarózsák varázsa,
fák élő, mélyzöld színe hívogat.
Elvárásoltan dobog a kert szíve
a májusi virágok erdejében.

Végtelen a felettünk kibomló kékség.
A pillanatok percekké,
majd órákká, napokká nyúlnak,
s élettám évszirmai lebegőn hullnak.
Méhek zizegő zsongását hallgatom,
s hiszem, hogy lesz jövője
a fáradtan értünk küzdő Földnek,
ennek a csodás, szeretnivaló világnak.

TORMA ÁGNES

Késő ősz

Hegy ormán áll egy romos vártorony,
galamb lakik kőcsipkéi között,
hajnali harmat csillan bokrokon,
míg a táj rózsáilatban fürdött.

Szikla alól feltör egy kis patak,
keresztül-kasul szeli a tájat,
maradj csendben, nem kellenek szavak,
ősz festi színessé a lombruhákat.

Kopasz, leszüretelt szőlőtőkék,
kései napfényben árván állnak,
laposan elterülő mezőség,
termésük díszé gazda udvarának.

Hosszabbak lesznek az árnyékok,
ökörnyal úszik a fák felett,
mocsárban elsárgulnak a zombékok,
nyarunk régen tovasettenkedett.

TORMÁSSY ERZSÉBET

Élet

Szépséges ifjúság
csodavárás kora,
Jövendő életnek
reménye, mámore.

Pilleszárnyú minden,
vállat súly még nem nyom,
Csupán a szív fájhat
olykor bizony nagyon.

Középkornak gondja
megélhetés, munka,
Gyermek nevelése,
jövőnek záloga.

Majd minden elcsitul,
elkopik, betegszik,
Az élet teher lesz,
az ember öregszik.

Gondol elmúlásra,
végső pihenésre,
Megfáradt lelkének
Isten a reménye.

TORNAI XÉNIA**Tatjana kócosan***Levelek Anyeginnak a 21. századból***A leányszobából**

Én írok Önnek, íme, Tánya,
 Az álmodón is vérbeli,
 Ki Pesten él, nem Rusz leánya,
 De Puskin tollát mímeli.
 Leküzdve most a lánszemérmét,
 Mit arcomon láz pírja éget,
 Imádom Önt, beismerem.
 Már évek óta istenem.
 S mivel hogy égi révületben
 Magával én nem élhetek,
 Siváran múlnak el hetek,
 S agyamra ködnek árnya lebben.
 Hiába küzdök ellene,
 Hisz elkísér a szelleme.

A hercegi palotából

Asszony vagyok, akár a versben.
 Enyém a fény, s egy éltes úr
 Nevének ritka éke lettem,
 Így emleget a bál, a zsúr.
 Két éve múlt a könnyes óra.
 Titokban őrzöm Önt azóta,
 S nevét ki bár nem ejteném,
 Kísért az álom rejtekén.
 Miért zavarta meg nyugalmam,
 Időnk, uram, ha már lejárt?
 Vakondfülemnek még megárt
 E vágy tüzelte régi dallam.
 S míg versét újraolvasom,
 Bolond szívem boldog nagyon.

De mint azt Puskin tudni véli,
 Orcámra fagy a néma bú.
 Sosem vezethet bálba, *chéri*.
 Ábrándozása is hiú!
 Bár volna léteróm csak annyi,
 Hogy el tudnék Öntől szakadni,
 S nem büszke főmet hajtni meg
 A szív előtt, mi oly beteg.
 Akkor, miként a Mester írta,
 Feloldoznának ők talán
 A könyv utolsó oldalán,
 S nem lenne árulóm a tinta.
 Pirulni, lássa, lesz okom,
 De Önt elűzni ...
 – *új a század!* –
 ... elűzni immár nem fogom.

TÓTH MÁRIA**Nyár**

Tavaszz után nyár
 Az óra körbejár
 Tavasz után nyár
 Jöjj vissza már
 Szabad Nyár
 Piros pöttyös labda röptül
 Egy kislány kezében pörög-forog
 Nyár van a Balatonon
 Jöjj vissza már
 Te tiszta tiszta nyár!

TÓTHÁRPÁD FERENC**Lázálom**

A réten át, hogy futottál,
 s egyre messzebb jutottál,
 elhallgattak madarak,
 bogáncs szúrta karodat,

szél támadt, s te neveltél.
 Féltem, nehogy elessél.
 Visszatalálsz valaha?
 Kórótenger magasa

meddig rejthet előlem?

Koldusbotra szegődtem,

s álruhában követlek.
 Megszállottan szeretlek,
 te vagy a vég s a kezdet,
 elrejtlek dalszövegnek.

Te botlasz meg, s én esek...

rajtam égnek a sebek.

Nem adhatom áldásom,

nem más ez, csak lázálom.

TÓTH LÁSZLÓNÉ RITA**A magány**

A magány sohasem volt énnekem való,
 kellett a szó, szép, jó, bátorító, biztató.
 Ember vagyok, ezért vágyok embertársakra,
 akik odafigyelhetnek olykor egymásra.

Sem remete, sem apáca nem vagyok, nem voltam,
 érző lélek lakozik bennem, ez a múltam,
 ilyen voltam, és ilyen maradtam, míg élek,
 emberektől mindig emberséget remélek.

TÖRŐ ISTVÁN**Virágos réten**

Virágos réten bandukolva,
 szíved varázslat simogatja,

árvalányhaj, szegfű, zsálya,
 meggyógyít a kék virága,

törpe írisz, lila, sárga,
 nevetgél a napsugárba',

gyűjtóványfű, vad szamóca
 kelyhe halvány, fehér rózsza,

vadbükköny bíborvirága
 csábít a domb oldalára,

pillangó is körbe lengi,
 itt tudnál hát csöndre lelni,

a vadrózsa fehér lángja
 könnyű álmokat kínálja,

méhszongástól hangos környék
 nem bántja sétáló csöndjét,

bíborhere, szagos müge,
kacag bánatod elűzve,

mire a rétet bejáród,
öröm csüng szíveden, szádon.

TÖRÖK NÁNDOR
Bútorok elégiája

Eresztékük fegyelme meglazult,
s megreccsenve, ha elfojtott panaszt
nyög szemérmesen a távoli múlt,
szégyelli, hogy az enyv már nem ragaszt,
szégyelli, hogy az enyv már nem ragaszt.

A hokedli is kényelmetlenül
sarokban állva tengert álmodik.
Rá véletlenül valaki leül,
s inogni kezd, mint vízen a ladik,
inogni kezd, mint vízen a ladik.

A kredencajtó félig nyitva áll,
zsanérja szorul, zárni nem lehet.
Egy serpenyőnyél, ha kikandikál,
sürgős zárcherét, s mást is emleget,
sürgős zárcherét, s mást is emleget.

Középen asztal, elterpeszkedve,
viaszos vászna már divatjamúlt.
Morcon dülöngél, tán rossz a kedve?
Sánta lábában az ék elavult,
sánta lábában az ék elavult.

Kopott keretben napszitta kép vár,
színéből mára semmi sem maradt.
Így esik el az utolsó végvár,
mikor az idő győzelmet arat,
mikor az idő győzelmet arat.

A bútorokkal öregszem én is.
Összetartozunk (a beteg s a láz),
mint pogány hithez illendő fétis.
A közelségük úgy megbabonáz,
a közelségük úgy megbabonáz.

Fárad az anyag, fakul a festék,
minden a múlt időre utal.
Már percek nélkül telnek az esték,
a falióra hangja hattyúdál,
a falióra hangja hattyúdál.

Epilógus:
Ócska tárgyak közt tárgyként merengve
az elnyűtt idő rám hiába vár!
Emlék maradok, és lelkem lenge
sóhajszárnnyakon majd kitérve száll,
sóhajszárnnyakon majd kitérve száll.

VARGA ISTVÁN
Mint méhecske

Mint méhecske, virágról virágra,
száll a gondolat ágról ágra,
hogy követi-e majd a szó, a tett,
késő bánat, még ha örömet.

Virágról virágra, mint méhecske,
sétáltatunk, míg jön az este,
pihen, esszenciává alakít,
majd maga köré gyűjt valakit.

És ágról ágra száll a gondolat,
hogy maradjon, ami megmarad,
tengerek, világló tornyok fénye,
a kikötő szikla-reménye.

A szó, a tett, hogy követi-e majd,
megszülte már azt, amit akart,
a szem, a száj, a nyelv, a fül, a kéz,
mind ott szükség, hol a szárny kevés.

Még ha örömet is, késő bánat,
nem járhat előttem-utánad,
be kell lessen minden sötét lyukba...
mosolyt röptetni csillagokra.

Mintha lennél

Ha leszel, majd úgy teszek,
mintha lennél,
de mikor nem vagy, nem vagy,
akkor csended talán több ittlétednél.

Csendedben
hiányod kertésze lettem,
s amíg nyeseim ágait,
gyökere lassacskán felemészt engem.

Így leszek! S majd úgy teszek,
mintha lennék,
megmosom az ablakom,
takarítok, s várom, hogy megjelenjél.

Varga Katalin
Északi-sarki fény (aurora borealis)

Lankák mögött, égálgának peremén,
fényár úszik alvó fáknak tetején.
Ki ott él rég, tán unja már a fénylő színek tengerét,
de én kérdőn nézem a hullámoszlop tarka szellemét.

Színpántlikák játszanak az égbolt tarka tengerében,
színkavalkád korzózik a csillagoknak rejtekében.
Elménk halkan, gitárhúron éji zenét komponál,
s táncolnak a színpántlikák sötét éjnek hajnalán.

Ámulatba varázsol északi fény ragyogása,
olyan ez, mint boldog szerelmesek vallomása.
Én átszíneztem a billentyűket a hagyományos zongorán,
így kék és zöld lett szobám fala a színes hangok hallatán.

Ha új varázslat érinti a megbolydult lelkemet,
szinkópákat kottázok, és írok fura verseket.
A sok színes, fényes és mozgó felhőt látva,
nekem az északi fény színpántlikák tánca.

VARGA MAGDOLNA
Intelem

Hiába ülsz bársonyszékben,
Utolér az átok,
Tiszavirág életű lesz
az uralkodásod.

Nem kellene nagy mellénnyel
Magas lovon ülni,
Mert a magas lóról könnyen
Le lehet szédülni.

Nem hallgattál jó tanácsra,
Küszöbön a válság!
Omlófélben van az egész
Pünkösdi királyság.

Hogyha fellázad a csapat,
És kitör a balhé,
Kit állítasz akkor majd
A szekérrúd mellé?

Gyűlnek már a viharfelhők,
Jó lenne vigyázni,
Mert nem lehet büntetlenül
Oly sokat hibázni!

Bársonyszéked igen hamar
Kigurul alólad,
S visszamehetsz a kuckódba
Kis alattvalónak.

ZSIRAI LÁSZLÓ Eszter énekel

Szívében születik,
ajkáról száll a dal,
és akik fülelik,
érzik, hogy jót akar,
s szívükhöz ölelik
tekintet-sugara
lélek-szép színeit.
Aranylik, mint a Nap,
mosolyából a hit –
Kottafej-zászlait
angyalok lengetik,
miközben alakít,
megteremt valamit:
osztja a szeretet
gyöngyös gyémántjait.

Kit bilincsbe láncol
a boldog pillanat,
ne féljen a mától,
mert
végtelen szelíd,
és
végtelen szolid,
és
végtelen szabad.

DEÁK MÁRIA Gyerekkori emlék

Dömdödöm
anyám ringatott
dömdödöm
szerettem Mikkamakkát
dömdödöm
nyakamig húztam a takarót
dömdödöm
a húgomhoz bújtam
dömdödöm
Kisfejtő
Nagyfejtő Zordonbordon
dömdödöm
pomogácsokkal riogat
a Négyszögletű
Kerek Erdő csodája
anyám hangján
csöpögött belém,
talán ezért van
dömdödöm
hogy egy poéta lány
izzó szívét
hordozom
dömdödöm
pedig mindig
báránfyelhő-bodorító
akartam lenni
hiába nyerte
a költői versenyt
Dömdödöm

OROSZ MARGIT A nyár illata

Illatokat küld felém a nyár este,
lelkemen átsuhan puhán a bodza
kesernyész illata, az akác édes
mézillatával keveredik, bensőm
átjárja a csábító illat, ami
gondtalan álmodozásba ringat;
érezem a tenger sós simítását,
a zölden tárulkozó rét ezer-szín
virágát csodálom, a szellő szelíd
fuvallat-hárfája selymesen illan,
fémesen, fényesen, anya illata
körüllengi, dédelgeti testem.

Nyertes pályaművek**CSERNI ANDRÁS**
Intelem a muzsikushoz

Muzsikus, ne lógasd szögön a vén hangszert,
tudom, hogy az élet kemény kézzel megvert,
de ne tapassza be vad ütleg a szádat,
most kell zenélni, a siránkozás várhat.

Dalolj, ki tudja, meddig lehet még,
hegedűd talán már holnap elég
a sötét szívek gyújtotta tűzön.
Dalolj, míg lehet, kétség ne üzzön!

Porold le a karcolt nyárfahagedűdet,
vedd elő vonód, mi dallammagot ültet,
az elnyűtt húrokon sarjad a műremek.
Vad ritmust játsz, melybe föld-ég beleremeg.
Dalolj, ki tudja, meddig lehet még,
hegedűd talán már holnap elég
a sötét szívek gyújtotta tűzön.
Dalolj, míg lehet, kétség ne üzzön!

Énekeld az orvost nem látó betegről,
a szélről, ami zúg északkelet felől,
gazfickókról, kiket büntetni nem fognak,
a jajszaváról bűnbak ártatlanoknak.
Dalolj, ki tudja, meddig lehet még,
hegedűd talán már holnap elég
a sötét szívek gyújtotta tűzön.
Dalolj, míg lehet, kétség ne üzzön!

Énekeld, míg végül hangod belészakad,
ármányos gaztevők ne szeghessék szavad;
énekeld, mi igaz, énekeld, mi való,
akkor is, ha éget, akkor is, ha maró!
Dalolj, ki tudja, meddig lehet még,
hegedűd talán már holnap elég
a sötét szívek gyújtotta tűzön.
Dalolj, míg lehet, kétség ne üzzön!

Most kell rázendítsél, ha eddig hallgattál!
Ha a hóhér akar, mindenképp megtalál;
ne a bőröd féltsed, a haldokló jövőt:
amerre fetreng, minden ragacos és rőt...
Dalolj, mert ez az utolsó esély,
hogy énekedben igazat mesélj!
Megtelik lassan a boroskupa,
dalolj, és légy a változás kulcsa!

(Az országos Vörösmarty-parafraízis
verspályázaton II. helyezést nyert.)

Török Nándor
Anakreón álma

Mottó: „S kedvelem azt, aki bölcs és Aphrodité meg a Múzsák
szép adományairól zengve szeretni tanít.”
(Anakreón)

Leányka és borocska,
ettől javul a napod,
mind a kettő mámorít,
boldog vagy, ha megkapod.
Tested lassan enyészik,
míg a lelked tündököl,
s jól tudod, mi hiányzik,
ha kétféle szomj gyötör.

Szíved szomja égi vágy,
amit Érosz nyíla kelt,
torkod szomja földi kín,
áldozz érte telt kehelyt.
Legjobb, ha a leány tölt,
öledbe ül, s úgy itat,
emlékeztet dolgodra,
memóriád, ha kihagy.

Ő tudja a mértéket,
mennyit ihatsz a nélkül,
hogy a véred odalent
felpezsdül, és nem kékül.
Gondozza ősz szakállad,
csókot ad, ha megleli
bozótosban a szádat
(borízún is kedveli).

Ajka közül csorgatja
a borocskát ajkadra,
hogyha lankadni kezdesz,
kézbe veszi, s nem hagyja
annyiban a dolgokat:
jó szándékától zihál,
tömegvonzást ismeri,
puha fekhellyel kínál.

Ha a bor már legyőzött,
s úr a gravitáció,
tudja, meg kell pihenni,
mert utána állni jó.
Ölébe vesz, elringat,
mint anya a gyermekét,
telt keblei vánkosán
tovább álmodsz hát eképp:

„Leányka és borocska,
ettől javul a napod,
mind a kettő mámorít,
boldog vagy, ha megkapod...”

(A 2025-ös Szegedi Borvers-pályázaton I. helyezett lett.)

TORNAI XÉNIA

Ébredés

Az ürességen csorranó fény hurkot
vet az idő partjain.
Még átlátszó vagyok. Még csend vagyok.
Éteri könnyűség. Pusztá érzékelés.
A növények lélegzésének ütemére lüktetek.
Lét előtti állapotom örökítőanyagba
kódolt lehetőség.
A végtelen Idő az otthonom.
Isteni harmónia bizserget.
Átjár az Ős-tökéletesség.
Sugárzásom meleg és illatos.
Lágy mozdulatlanság mindenütt.
Köröttem tagolatlan a tér.
A kint-és-bent opálkődében lebegek.
Még nincs határozott formája az ének.
Hártyás szárnyú buborékok ringatnak.
A szétválás előtti minden-Egy halk
szimfóniájának hangjain sodródom.
A csillagok árnyéka bársonysötét.
Csend, fény.
Csend, fény, dallam és sötétség egyszerre.
Millió alakban létezem.
Mind *én* vagyok.
A teremtet Rend, a mindöröktől fogva
itt-levés részese.
Oszthatatlan. Egész.
A teljesség Hajnal-karja dédelget.
Ölelése delejes áramokat indít meg
sűrűsödő jelenlétem középpontjában.
Ébredő gravitációm lassan körém rendezi
az anyagot.
Először a szövetek pettyei jelennek
meg, mint megannyi pete.
Azután csörgedező zubogással áriák
kelnek a szerveződő telepek között.
Kocsonyásodik sejtjeimben az eszmélkedés.
Lassan átcsúszom a Térbe.
Sokasodásomat tüszúrásnyi fájdalom jelzi.
A külvilág ingerekre szilánkosodik.
Kiélesedett érzékszerveimre hegyomlasként
zuhanak a valóság darabjai.
Homokszemként szűrja szemgolyómat a fény.
Pázmái csíkokra szabadlják a három
dimenziót.
A rácsszerkezet osztatait villódzó árnyak
rángatózása népesíti be.
Idegen testek kérgén rések fakadnak.
Nyílásaikból posványosodó hang-
hullámok törnek elő. Létezésük zaja
kalapácsütésként koppan dobhártyáimon.
Nyüzsgő lények láthatatlan csápjai
fonódnak körém. Nyirkos érintésükre

hideglelősen megvonaglanak bőröm receptorai.
Hirtelen *sokan* leszek.
Ráébredek súlyosságom terhére.
Alig-létezésnyire szűkül a tér.
Önálló sodó szerveim hártái megnyúlnak.
Közöttük csupasz üregek ébrednek, melyekből
túlérett fekélyként felszakad tudatom.
És azonnal parttalan áradásnak indul.
Miként a légmű anyagok, betölti a
rendelkezésére álló teret.
Mindent önmaga fennhatósága alá rendez.
Már nem csend vagyok, és nem fény.
Nem csend, fény, dallam és sötétség egyszerre.
Hatalmassá tágult tudatom betölti a Mindenséget.
A szimfóniát beitta a fül,
a sugárzás melege mozdulatá lényegült,
a harmónia az én központi irányítását végezni
beépült az öntudatba.
Az Ős-tökéletesség milliárdnyi parányá
forgácsolta önmagát.

Csupán egy vagyok közülük.
Észlelem a tudat peremén visszavert hangokat.
Mindet, egyenként. Elkülönítem a zene
lebegő dallamát és a pöröly érces csattanásait.
A rezgések lágy patakja bekúszik lelkem
pántjai közé, és utat talál a könnyecsatornák
járatai felé.
Csapocskáimmal és pálcikáimmal érzékelem
a színeket. Biztos ítélettel kiválasztom az
okkert a hétféle sárga közül Gauguin
tahiti lányainak csupasz könyökhajlatában.
Nyelvbimbóim hol sikítva, hol kéjesen
regisztrálják az odvaikba szűrődő ízeket.
Az édes kanyargó indákat növeszt szájpá-
dlásomon, és hosszan velem marad.
A keserű elől sűrű váladékot eresztve
nyelvem menekül.
A valóság tükcörserepekre esett töredékeiből
képes vagyok összerakni magát a Valóságot.
Én, egyedül.
Mert tudatomban őrzöm a világot.
Tudatomban őrzöm önmagam.
Az Egység burka immár meghasadt.
Egyedül maradtam.
És hirtelen meghallom saját üvöltésemet
a hajnali némaságban.
Az ordítás óriásivá növe énem határanak
szegélyéig árad, és hurkot vetve vissza-
verődik a tudat partjain. És az eszmélet
végső kétségbeesésében megkísérli a
lehetetlent, hogy a lét előtti formátlanságba
álmodja önmagát, amikor még csend volt...
csend, fény, dallam és sötétség egyszerre.

(A Napút folyóirat pályázatán I. helyezett lett vele 2023-ban.)

Epika

DEÁK MÁRIA

Káprázat

Lőrinc az ablaknál állt. Ki nem mondott szavak visszhangzottak a fejében. Nem jó betegnek lenni. A fájdalom sokszor elviselhetetlen. Sokizületi gyulladás gyötörte. A teste minden részébe beköltözött a fájdalom. A kéz ízületei is felmondták a szolgálatot. Gondolatait muszáj papírra vetnie. Az Íródeák most is itt ül az asztalnál, míg ő a kitárt ablakban állva nézi a Balaton hullámain. A hullámokat, amelyek partra érve csobbanó hangot adnak, majd halkulva kúsznak vissza a tómederbe. Néha az íródeák kíséretében lesétál a partra. Lőrinc mesél, az Íródeák jegyzetel. A múltkor magányosan, egyedül indult a platánokkal övezett parkban a vasútállomás felé. Megpihent egy padon, gondolataiba merülve, elmúlt időkről és a halálról gondolkodott, a halálról, hogy vajon mi van az után – bokrok rezdültek a pad mögött, hátranézve fiatal szerelmespár csókjába ütközött. Feltört benne a vágy, s arra gondolt, bárcsak nála lenne a „pepita”. Aztán... mi volt aztán? Az élmény hatása alatt sétált tovább a parkon át. Talán racionálisabban kellene látnia a holnapot és a betegségét. Az Íródeák hangja hozza vissza a szobába. – Nem tesz jót a huzatos ablakban való ácsorgás.

Csak az a csók ne lett volna. – szövi tovább gondolatait, meg sem hallva az Íródeák intését.

Azzal a csókkal kezdődött minden. Ősz volt, érett gyümölcsök csábító illata szállt a levegőben. Talán ezért kívánta meg az ízes csókot? Akkor még nem tudta, hogy az a csók fájó, mély sebet fog ejteni. Ej, dehogynem tudta. Tudták mindketten, Zsizsi (mert igazi nevét nem szabad kimondani) és Lőrinc is tudta, hogy az a csók csak a kezdet. Az az első csók a csend és a hallgatás sebe volt. Változtatni már nem lehet. Sodor és víz az ár. Mindkettejük otthona biztonságának, a család melegének, a konvenciók árulása. A bűn megkezdte munkáját. „Mihelyt lehet... Hab suhog. Ott meg itt szétleng; de az álomhang átsegít: azonnal értesítlek.” (részlet Szabó Lőrinc Ma még című költeményéből)

Zsizsi szeme könnyel volt tele. Álltak egymással szemben, és a döbbenet, amit a csók szakított ki a lélekből, a felismerés, hogy egy a lélek, egy a tűz. Zsizsi aztán távolságtartóvá vált. Ezt nem teheti. Megsemmisülten állt akkor Lőrinc, lábából kifutott a tartás, remegni kezdett.

Káprázat! El fog múlni – nyugtatta magát, de teste és szelleme nem hagyta becsapni magát.

Kibirhatatlanná vált Zsizsi vívódása is. Lőrinc beszélt, beszélt, és egyre csak beszélt hozzá. Minél többet beszélt, egyre többet hallgatott a nő. Aztán a Káprázat az életük része lett. Három éve már. Lőrinc még betegebb lett. Az írást nem tudta abbahagyni. Gondolatait az Íródeák papírra veti. Lőrinc besukta az ablakot.

„Színtelen, üres nélküled a világ... Nem okozhatunk fájdalmat másoknak, de azért szeress!”

Az Íródeák szorgalmasan jegyzetelt. Később az ablak palettáját gondosan behajtva összecsukta a füzetet, és csókjukkal újra feltépték szájukon a csend sebéit.

(Kabdebó Lóránt irodalomtörténész Titkok egy élet/mű-ben című tudományos munkája nyomán, Deák Mária képzeletében született, töredék életkép.)

MAGYARÁDI ÁGNES

Jó nyaralást!

Kirúgtak. Kedélyesen elbeszélgettünk. Majdnem olyan kedélyesen, mint amikor fölvettek. Hogy milyen lehetőségek vannak. A fölmondás jogszerű opcióit sorolta az igazgató, én pedig az asztal másik oldalán igyekeztem értően, sőt, megértően bólogatni. Meglehet, mosolyogtam. Együttérzően, mély empátiával, talán kissé szánakozva, amiért ilyen fáradságos részletességgel magyarázkodik, már-már bocsánatkérően bizonygatja nekem a főnököm, hogy bármilyen nagyra értékeli is a munkámat, meg kell válnia tőlem. Tudja, hogy éveken át számolatlanul tettem bele munkaórát és innovációt a céljaink megvalósításába, most viszont nincs más megoldás, elfogyott a keret. Figyelmesen hallgatom, ahogy fölidézi a közös pillanatokat, sorolja az eredményeimet. Amikor elakad a mondanivalóban, próbálok kihasználni a mákszemnyi csendet, belekapaszkodom a gondolatmenetbe. Opciót ajánlok. Mi lenne, ha a másik szakterületemre tevődne át a hangsúly? Tényleg! – kap a szón meglepődve. Elindul a toll a kis kockás papíron, amelyre a vázlatot róttá, hogy mint egy sakktablán mutassa, merre nem léphet, mert nem visz út. Előre dől, kezdi átrajzolni. Mérlegelni a lehetőséget. Nézzük csak, mormolja. Helyettese eddig egy szót sem szólt. Kényelmetlenül fészkelődik, hirtelen nagyot sóhajt. Tág pupilláiból leplezetlen gyűlöletet olvasok ki. Vezére észhez tér. Régóta társak. Nem jön ki a matek! – böki felém a bizalmaskodó fél mondatot. Arca, homloka lángvörös. Fölpattan. Kell még ez a ventilátor? Nagyon zúg, nem értjük tőle egymás szavát. Kikapcsolja, sóvár pillantást vet az ajtóra, visszaül. Hallgatunk. Rájövök, képtelenül álomszerűen csináltam végig ezt a fél órát, nem is gondolkodtam. Nincs itt mese, kirúg. Ideje befejezni. Világosan emlékszem, széles mosolyra fakadtam. Precízen és gondoskodólag még utaltam egy-két függőben lévő elintéznivalóra. Megkönnyebbülten bólogtattak. Majdnem kézfogással köszöntünk el egymástól. Kiléptem a titkárságra. Az ügyintéző köszönni is majdnem elfelejtett. Beavatott pillantását gyorsan elkapta rólam. Zavartan kívánt jó nyaralást.

Még mindig mosolygok. Ugyanolyan elégedetten, minden idegenre, aki erre a rozzant buszra fölszáll. Nem szolgáltam rá! Kirúgott, ne szépítsd! Megmáshíthatatlan. Most mihez kezdesz? Félúton járunk, a mosoly az arcizmaimat feszíti. Fölszállnak és le, senki ügyet nem vet rám, nyugtatom magamat. Próbálok kinézni az ablakon, nem köt le a táj. Halott ember vagy, dicsekszem magamban. Néhány évvel lett volna még. Aztán jöhet a nyugdíj. De te kiestél! Kint vagy a periférián. Élvezd a szabadságot! Nem erre vágytál? Hiszen gyűlölted őket. Aztán el ne felejts a megállódban leszállni!

Lekanyarodunk az autópályáról. Valami végiggurul a fedélzeten, egészen a vezetőfülkéig. Egy utas ránéz, hátralép. Egy másik zenét hallgat, meg sem látja. Fiatal nő áll előttem, gúnyosan elhúzza a száját. Fölpattan egy kisfiú, még éppen a lépcső előtt elkapja. Jé, egy alma! A tenyerén tartja, végigkínálja, hátha megleli a tulajdonosát. Elbizonytalanítja a felé forduló figyelem. Indulna vissza. Idős úr fogadja el, hálás szavakkal. Mozgó járművön nem tudna érte menni. Fél órája jövünk, most először néznek egymásra az utasok. Leszálok. Kizökkenek végre az önsajnálataból. Nem forralok mámoros bosszút, nem koholok mesét, hogy otthon előadjam. Jó lesz úgy is, ahogy van. Leküzdött gondok soroznak mögöttem, pár megtorpanás. Ballagok. Értetni kezdem, minden úton kísér valaki. Más valaki, nemcsak a féltékeny idő. Az sem zavar, hogy kopog a cipőm.

NAGY-RAKITA MELINDA

Tik-Tak utazása

Tik-Tak, a manó a zöldhátú hegyek között élt. Büszkén hirdette magáról, hogy ő igazából óriás. Bár nem volt nagyobb, mint a hüvelykujjam, ám még így is kimagaslott társai közül. Ezért a leveleit is így írta alá: Tik-Tak, az óriás manó.

Egy napon úgy döntött, ideje világot látni. Felkapta hétmérföldes csizmácskáját. Fejébe csapta széles karimájú kalapját, ami ha esett az eső, simán megfelelt esernyőnek is, és elindult.

Ment, mendegélt, megcsodálta a virágokat, beszélgetett az úton járókkal, sok érdekes kalandot élt át.

Egyszer szembejött vele egy sajtot cipelő egér.

– Hová viszed azt a sajtot, te egér? – kérdezte Tik-Tak, aki lábujjhegyre állva is éppen csak a rágcsáló bajuszáig ért fel.

– Hát te ki vagy, és mi az ördög közöd van az én sajtomhoz, te apró-cseprő akármilyen? – cincogott rá az egér.

– Tik-Tak vagyok, az óriás manó – válaszolta önérzetesen hősünk.

– Óriás – kacagott fel az egér –, no hiszen! Még hogy óriás!

– Igenis, óriás! Manófalván mindenki kisebb nálam.

– Szóval Manófalván. Nos, itt meg én vagyok a legnagyobb egér, mégsem hívom magam óriásnak. Nézz körül, mi minden van körülöttünk, ami nagyobb mindkettőnknél. Ott köröz például az a hatalmas sólyom, akinek egy-kettőre a csőrében végezhetjük. Úgyhogy gyorsan tűnjünk el – azzal magával rántva a manót beugrott egy elhagyott nyúlüregbe.

Amikor Tik-Tak óvatosan kilesett a lyukból, úgy tűnt, odakint beborult az ég. Pedig csak a kitárt hatalmas sólyomszárnyak borítottak árnyékot föléjük. A szemfüles egér megmentette attól, hogy egy ragadozó vacsorája legyen.

Aztán találkozott egy aprócska hangyával, aki akkora falevelet vonszolt maga után, hogy betakarhatta volna vele mindkettőjüket. Mégis azt mondta, ez semmi, mert bár ő kicsi, az ereje nagy.

Máskor versenyt futott egy csigával, aki olyan lassan járt, mintha közben elszundikált volna. A pálya a mező közepén egy gyermekkád méretű lóhereszívet lett. A rajtot és a célt két egymással szemben álló napraforgó jelezte.

– Na, lássuk – mondta a csiga –, ki ér oda hamarabb!

– Ez nem lehet kérdés – jelentette ki Tik-Tak –, csak én lehetek.

Ám mire a sziget mentén végig futva beért a célba, a csiga már a napraforgó alatt hűsölt.

– Hát, ez meg hogy lehet? – mérgelődött hősünk.

– Okosan. Átcsúsztam közepén. Nem mondtad, hogy tilos – kacagott a csiga. – Többet ésszel, mint erővel.

Végül Tik-Tak úgy gondolta, ideje hazaindulni. Otthon a manók szeretettel fogadták. Esténként a tűz mellett mesélt nekik kalandjairól.

S ha valaki megkérdezte tőle, mire volt jó az a fáradtságos kóborlás, így válaszolt:

– Sokat tanultam. Többek közt azt, hogy valami kicsi vagy nagy, csak nézőpont kérdése. A fűszál kicsi, de a hangyának hosszú út megmászni.

A tölgy magas, ám a hegycsúcsához képest apró.

Képzeljétek, amikor tegnap levelet kaptam Manófalváról, így volt aláírva:

Tik-Tak, a világlátott manó.

ONÓDI JUDIT

Születésnap a levegőben

Zelda huszadik születésnapjára a szüleitől nem pulóvert vagy okos órát kapott, hanem egy alkalmat arra, hogy egy óra hosszát töltsön a levegőben siklóernyőzéssel. Bár mindig vonzódott a repüléshez, ezt még soha nem próbálta. Természetesen nem egyedül repülhetett, hanem egy gyakorlott ernyőzővel együtt tandem repülésben.

A születésnap hétfőre esett, és erre a napra tervezték az ajándékküldést is, azonban kiderült, hogy az előrejelzések szerint aznap nem lesz alkalmas az időjárás a repülésre, így előre hozták egy nappal a meglepetést.

Vasárnap reggel korán kelt, és gondosan megtervezte, hogy mit vegyen fel. A korai órákban még nincs meleg, fenn a magasban pedig biztosan hűvösebb a levegő, nem beszélve a menetszélről, ami átfújja a testet.

Miután mindent rendben talált, várta a családtagokat az autóval, nem is tudta, hova fogják vinni.

A várostól jó néhány kilométerre egy sziklás hegy tetején álltak meg. Ott már várta Toma, a gyakorlott oktató a földre gondosan kiterített ernyővel. Olyan volt, mint egy gyönyörű színes paplan, amiből rengeteg zsinór vezet egy irányba, látszólag nagy összevisszaságban. Kicsit félelmetesnek tűnt, hogy ez az érdekes valami kettőjüket fogja a magasba emelni, és fenn is tartani jó ideig.

Miután Toma minden szükséges információval ellátta, a zsinórok végén lévő ülőkében elhelyezkedtek, és figyelmesen bekötözték magukat. Még sohasem volt idegen emberrel ilyen szoros testközelségben, ez egy kicsit zavarba hozta. Kiesett a komfortzónájából, és kissé kiszolgáltatottnak is érezte magát attól, hogy egymáshoz voltak kötve.

Nem sokáig foglalkozhatott a kellemetlen érzéseivel, mert együtt futásnak eredtek a dombról lefelé, majd az alkalmas pillanatban a szél belekapott a hatalmas ernyőbe, és a fejük fölé domborította. Elemelkedtek a földtől, és onnan már a levegő áramlatára voltak bízva, noha a kötelek megfelelő kezelése természetesen sokat segített dolgon.

Az érzés szó szerint felemelő volt. Maguk mögött hagyták a hegyet, és ahogy a meleg áramlat felfelé emelte őket, a völgy egyre mélyebbnek tűnt alattuk. Semmi motorzúgás, mint egy repülőn, csak a szél susogott lágyan a fülük mellett, ahogy hangtalanul siklottak a magasban. A levegő nem hűvösödött, hanem melegedett, ahogy egyre följebb lebegtek. Előntötte a boldogság, és hálásan gondolt a családra, akik meglepték ezzel a csodával. Megértette a mondást, hogy szabad, mint a madár. Nem is foglalkozott azzal a gondolattal, hogy mi tartja a levegőben, teljesen rábízta magát a térsára, és átadta magát a határtalan szabadság érzésének. Már 500 méter magasan jártak, belátta az egész környéket a tiszta reggeli levegőből.

Elemelte a tájat, melyik hegyet, melyik közeli várost látni éppen. Eszébe sem jutott, hogy le is zuhanhatnak, érdekesnek is találta, hogy egy kicsit sem érez félelmet. Még a telefonját is elővette – amit induláskor gondosan kikötöztött –, és csinált néhány fényképet. 700 méter magasan kezdett térképforma lenni a táj, még nagyobb része látszott a vidéknek.

Főlnézett, az ég kékjét szinte eltakaró sokszínű paplan ívét látta a feje fölött. Ez egy szelfit is megért, hadd lássa mindenki, hogy vakmerően itt volt a magasban. Nem érzékelte az időt, fogalma sem volt, hogy mennyi ideje repülnek, csak átadta magát a levegőnek. Selymes, langyos szél simogatta az arcát, lábát a mélység fölött lógatva, karját kitérve élvezte a szabadságot. Olyan nyugalom és boldogság telepedett rá, hogy azt

kívánta, bár sose érne véget. A magasság azonban fogyni kezdett, lassú körökkel egyre közeledett a hegytető. Már látta a parkoló autókat és a

fölfelé integető embereket. Lelke vonakodva eresztette el a csodát, míg gondolatai lassan visszajejtették a földre. Boldogan integetett vissza a lent állóknak, most már türelmetlenül várva, hogy elmondhassa nekik, micsoda felemelő élményben volt része az elmúlt órában.

Később gyakran visszaidézte ezt az élményt. Egyre jobban vágyott rá, hogy még sokszor átjárhassa testét és lelkét az ott megélt érzés, egyre inkább szerette volna egyedül átélni, saját maga irányítani, hová repüljön. Az Alpok magaslatai fölé vágyott, hol a szirti sassal nézhet farkasszemet, szikrázó kontrasztot adnak a fehérülő havas csúcsok az ég kékjével, és vízesések buggyannak elő a völgy fölé magasodó sziklából. A tenger végtelen kéksége fölé vágyott a csillogóan fodrozódó hullámok fölé. A levegő láthatatlan erejére vágyott, hogy testét emelje, tüdejét megtöltse, lelkét felszabadítsa.

Néhány héttel később jelentkezett egy klubnál, hogy megtanulja a siklóernyőzés tudományát. Már nem tudott szabadulni a levegőben átélt végtelen szabadság érzetétől.

TÓTH LÁSZLÓNÉ RITA

A kagyló

A férfi rosszkedvűen sétált a tengerparton. Lábával bele-belerúgott a kagylókba. Egyszer csak meglepődve vette észre, hogy egy zárt hever előtte. Biztos üres – gondolta. Tovább ballagott, de már nem tudott nem gondolni rá. Kezdte érdekelni, hogy vajon mit rejt magában? Visszament. Felvette, majd zsebre tette. Nem akarta senkinek se megmutatni, mert félt, hogy gyerekesnek tartják, akár ki is nevezhetik, ha üres, vagy egy mumifikálódott tetem van benne.

De mi van akkor, ha gyöngy? Ha igazgyöngyöt talált? Nem merte felnyitni, mert nem akart csalódni. Nem akarta saját magát becsapni, mert valójában mégiscsak igazgyöngyre vágyott. Jobb dédelgetni a gondolatot, mint mindjárt megtudni a valóságot. Igaz, gyerekes dolog, de mindenkiben ott van a lelke mélyén a kíváncsi gyermek. Talán takargatja, talán szégyelli, és magának sem akarja bevallani, de az a láthatatlan és észrevétlen akkor is ott van. El kell rejtteni. Igen, de hová? Megvan! A könyvek közé teszem – határozta el.

Egy ideig megnyugodott, de aztán eszébe jutott, hogy a polcra bárkikor levehetnek egy könyvet, és akkor kiderül, hogy kagylót rejteget. Kezdett benne kialakulni egyfajta büntudat. Maga sem értette, hogy miért, hiszen mi rossz van abban, hogy talált egy kagylót és – mint egy kisgyerek a kedvenc játékát –, el akarta rejtetni, hogy más ne tudjon vele játszani?

Leemelte a polcra, és az ágy alá dugta. Ismét megnyugodott, de a békessége nem tartott sokáig, hiszen, ha netán valami leesik, és begurul az ágy alá, akkor keresni kezdik, és előkerül a kagyló.

Az lesz a legjobb, ha megvólak tőle. Ez is megnyugvást adott egy ideig a lelkének, de nem tudta megtenni. Amikor senki se látta, elővette, forgatta, simogatta, nézegette, és ilyenkor mindig arról ábrándozott, hogy hátha gyöngy van benne.

Restellte a naivságát, és ismét elrejtette. Ezúttal elásta a kertben. Jó ötlet volt – gondolta, mignem felsejlett benne, hogy ilyenkor nem szokott ásni. Mindenkinek feltűnhet az a friss földkupac. Mielőtt még bárki megláthatta volna, gyorsan kikaparta, zsebre tette, és a földet a lábával jól bedöngölte. Na jó, ezzel meglennék, de ott vagyok, ahol a part szakad. A kagyló a zsebemben lapul.

Mit csináljak vele? Legjobb lesz, ha visszaviszem a tengerpartra, és bedobom a vízbe. Már esteledett, ilyenkor nem szokott elmenni otthonról, feltűnő lenne, ha megtenné, ráadásul a tenger messze van. Annak idején reggel találta, épp akkor, amikor felkelt a nap. Ismét támadt egy ötlete, beteszi a párnája alá. Így is tett, de eszébe jutott, hogy mennyit forgolódik, különösen mióta ezt a kagylót rejtegeti. Jobb, ha az a takarója alatt lesz a pizsamájában. Már-már azon kezdett aggódni, hogy ez az egész nem normális, vagy ő nem az. Nehezen bár, de elaludt.

A kagylóról álmodott, arról, hogy igazgyöngy lapul benne. Riadtan ébredt fel. Kiverte a verejték a homlokát, úgy érezte magát, mint egy kisdiák, aki rossz fát tett a tűzre. Nem hagyom, hogy ez a nyomorult kagyló kikészítse az idegeim, hogy rámenjen az egészségem! Nincs tovább! Hátralevő napjaim vagy éveim nyugodtan szeretném leélni, nem pedig titkolózva egy vacak kagyló miatt.

Ismét a kezébe vette, és láss csudát, a kagyló kinyílt, és ott lapult benne a gyöngy. Nagyon megörült neki, még a lelke is beleremegett, aztán ismét aggódni kezdett. Most mit mondjon, hogy került hozzá? Igazgyöngyöt az ember nem talál az utcán. Nem is ott volt, hanem a csodás tengerparton egy kagylóban elrejtve. Lehet, hogy a gyöngyhalász túl sokáig kereste, és mire felhozta, ő maga már nem élvezhette fáradságos munkája eredményét. Kiejtette a kezéből, a víz pedig elsodorta mellőle. Másnap csak őt találták meg kihűlve.

Egyre rosszabbul érezte magát. Mi a csudának kellett neki egyáltalán felvenni, magával vinni, rejtegetni, igazgyöngyről álmodozni? Most itt van, de mit kezdjen vele? Rövid ideig titokban még dédelgette, simogatta, nézegette, aztán elsétált a tengerpartra, és vízbe vetette. Megkönnyebbülve ment haza. Nincs titok, nincs kagyló, és nincs gyöngy, úgy folydogálnak a napjaim, mint korábban – gondolta, mert akkor még nem tudta, hogy az igazgyöngyöt nem lehet elfelejteni

Győzünk

Tudom, hogy egymagad gyenge vagy, de kiállunk melletted. Minden elpusztul körülötted, de mi megvédünk benneteket. Hogy egyesek, akiket szerettél, messzire mentek, hogy mások a harcban odavesztek, hogy siratod férjed, gyermeked, unokád, hogy éhezel, és fűtésre sincs pénzed, ne aggódj, majd mi küldünk neked plédet. A javadat akarjuk, mindent odaadunk. Persze, be kell látnod, hogy semmi sincsen ingyen, de segítünk mindig, hidd el! Ha nem hiszed, akkor is így lesz, mert eldöntöttük, hogy neked így jó lesz. Azért segítünk, mert te nem értesz hozzá. Úgy véled, hogy az a kis otthon, a család, a biztonság az minden? Rosszul gondolod, de nem tehetsz róla, mert átmosták az agyad, és az érzéseid. A kis kerted, az unokák vidám játéka, a férjed szeretete... komolyan hiszed, hogy ez mind olyan fontos lenne? Majd mi megmondjuk, hogy miről miként kell vélekedned. Már úgyis öreg vagy, nem látod jól a célt, azt hiszed, az a kis biztonság, és amit nyújt a család, az elég. Nem tudsz történelmi méreteken gondolkodni, de még nem késő, talán belátod, hogy a cél, a végső, az elhozza azt, amiről nem is álmodtál. Új világ vár rád. Nem érdemes a múlton merengeni. A kis otthont, családot el kell feledni! Mind jövőnk, és mind segítünk, aki nem, az az ellenségünk. Ezért ne félj! Mi, ha kell, ha nem, mindenképpen győzünk.

CSERNI ANDRÁS
Megkövülve

Még nem tudta a napsugár,
mikor aznap reggel sudár
karját a Föld felé nyújtotta,
hogy délre valakinek szívét adja oda.
Lassan kapaszkodott fel a láthatatlan létrán,
közben merengett a tájon mélán.
Rátekintett az óvárosra:
tegnap éjjel tóvá mosta
egy hirtelen vihar.
Pusztított a zivatar.
A sugaracska elkezdte feltörölni a könnyeket,
megszáritotta a köves köpenyeket
és melegséggel töltötte meg a kihűlt utcákat,
ne legyen egy ház vagy híd se bánatos, bágyadt.
Mikor azt hitte, végzett,
észrevett egy tépett
fücsomót két macskakő közé szorulva,
ki a levegőt zihálva kortyolja,
és szenved, küzd, hogy túléljen,
de gyökere nincs elég mélyen.
A napsugár szíve megesett rajta,
s ha így érez, hát nekiadta,
arany szívét oltotta bele,
s erejét is átadta vele...
Sóhajtott, majd a fű mellé ugrott a földre,
hogy ott maradjon aranyló porrá kövülve.

(PPKE-JÁK)

KÖRNYEI KRISTÓF
Karcolat Odüsszeusz naplójából

Már 18 éve, hogy e fergetegben,
hömpölyögve az Égei-tengeren,
vájja a hullámokat lassan
megfáradt, foltozott csónakom.

Mezítelen testem verdesi a víz,
vérző sebeimre nincsen gyógyír,
hajóm árbóca rég elveszett,
s harmadnapja kínoz az éhség.

Mellettem elsuhanak triérészek,
míg én egy evezővel révészek,
egyetlen ékem küthériai vászon,
gazdagon, gyémánttal kirakva.

Szüntelen evezem, szemem
előtt lebeg Ithaka titkos hegye,
kezem sajog, ujjaim görcsölnek,
nem tudom, valaha odaérek-e.

Ó, nagy Poszeidón! Légy
könyörületes, tégy élém
míves tölgyfát, gerendát,
hogy árbócot építhessek!

Ni, ott a távolban,
sodródik egy fa mámorban,
nyúlok érte, kaparintom,
ám a vászon kezemből kiröppen.

Maradok egyedül, egymagam.
s midőn elfordul Poszeidón arca,
a szél felkap, elsüllyeszt,
Küthéria új uralkodót választ.

Sztüx révésze

Tücsökéjt fest az égboltra
a Hold ezüstfehér fénye,
halkan hasítja a Nílus
vizét csónakom éle.

Köpenyem alá beszökken
Aphrodité fuvallata,
pennám gyöngéden simítja
Apollón ékes dala.

Kezemben az ősi Lámpás,
lángját a Szentlélek adja,
lelkemnek gyümölcsöskertjét
az Úr Jézus ápolja.

Lámpást ősapám kezébe
rég a Mindenható adta,
családom oltárán e szent
ereklyét fölavatta.

Pannónia földjére szép
hajnalt Janus keze hozta,
reggelre virradását nagy
Berzsenyi aranyozta.

Menyegzői lakomáját
a Fejedelem tartotta,
alkonyán a vészharangot
Nagy Szent Vazul kongatta.

Duna medréből csónakja
orrát Jónás elfordította,
Tiszán nádas énekét
nagyapám dúdolgatta.

Lámpás arany fogantyúját
kezembe apám átadta,
imával felszentelte, és
csónakom vízre tolta.

Evezőm vízbe mártom, és
a Lámpást büszkén feltartom,
nyissátok nagyra szemetek,
Mózes gyertyáját hozom!

(PPKE-JÁK)

PÁSZTOR A. BLANKA
Tükör II.

Belemerülök gondolataim tengerébe,
Ahogy körbevesznek az emlékeim.
Beleveszni tűnök a fájdalom erdejébe –
De nem lesznek fölösek erőfeszítéseim.

Belenézek a tükörbe; túl ködös az arcom.
Megdörzsölöm szemeim és az üveget is.
Nem engedhetem most veszni megszenvedett harcom –
Meg kell próbálnom győzni legalábbis.

Különben mi értelme lenne az éjszakáknak?
A sok vért könnyezett idegösszeroppanásnak?
Miért engedjek most, utat adva a behódolásnak?
Fülem nem otthon többé eltérítő útmutatásnak.

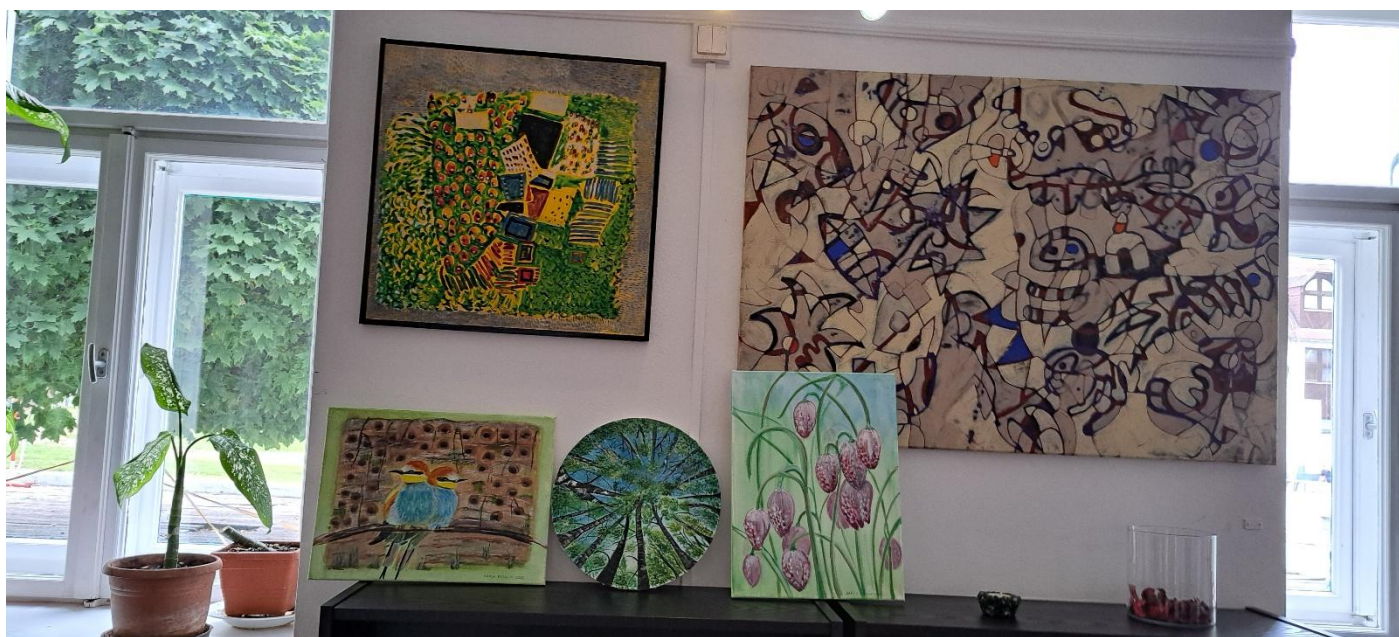
Ha a kihúzott hát és az égre emelt tekintet
Végleg felváltotta a földön reszkető kuporgást,
Miért szükséges a sötétben vallott ígéret?
A fényesen éneklő hang nem írja felül a suttogást.

Ha az árnyékba taszított dolgok bántanak,
Elkezdem letenni vállamról a súlyokat.
Hisz az emlékek nem feltétlenül ártanak,
És lehetetlen teljesen hátrahagyni múltamat.

Megpillantva a hajnal első sugarait
A büszkeség mellkasomban utánozhatatlan.
Többé nem várom félve elágazásait
Az életnek; az összes pillanat pótolhatatlan.

Ismét belenézek a tükörbe; most tisztán látom arcomat,
Minden részlet kirajzolódik előttem.
Ahogy mély levegőt véve folytatom fogcsikorgató harcomat,
A végtelen út rejti ezernyi lehetőségem.

(Érdi VMG)

Darvak a naplementében

Vörös ingét húzta magára a nap,
messze már a fénylő reggel.
Hunyorogva nézi a szálló darumadarat,
ahogy szelek szárnyán repül messze,
kecses alakja tó partján csak emlék marad.
(PÁLNÉ ONÓDI JUDIT)

Fekete darvak
narancsba hullt horizonton. -
Hazámba vágyok

Fekete darvak
narancsba hullt horizonton -
színek játéka
(SZABÓ AIDA – JAMPA DROLMA)

Fénylő napkorong
darvaknak nyújt esti fényt –
mielőtt elpihen

Nádas sötétje
vár éji nyugalomra
darusereget

Éjféli csendben
olykor felhangzik egy-egy
madárkiáltás
(NAGY-RAKITA MELINDA)

Szívük hazahúz.
Napsugár felmelegít.
Remény erőt ad.
(VARGA KATALIN)

Darvak, állatok egy percre meg!
Én is üzennék (mint Balassi) veletek
oda, hol nincsenek vad, viharos szelek:
ott nappal, itt alkony – hűlő testem didereg...
Darvak, hirdessétek, amerre szálltok,
lassan ismét kört ír le az átok...
(CSERNI ANDRÁS)

Halászó kormoránok

Enyém tied vagy
kié legyen zsákmányunk
egynek nem elég
háromnak végképp nem
Halacska némán reszket

Erősebb győzzön
vagy nyerjen tán hangosabb
Tátott csőrökből
kishal végül kipottyant –
három kormorán hoppon
(NAGY-RAKITA MELINDA)

Éhség harcba hív.
Ősztönerő dübörög.
Kizsákmányolás.
(VARGA KATALIN)

A korom és olaj gyermekei
megrabolják a hús vizű tavat,
a mértéket mégis mind ismeri
– a mohóság köztük sosem arat.
(CSERNI ANDRÁS)

Mókuszgyerekek

Zöld erdőben jártam.
Elmondjam, mit láttam?
Lombkoronában ugrik a mókus,
Zizzen a susnyás, ugrik az őz,
Tő vize fodros, kiskacsa úszik,
Szép ez a nyár, még messze az ősz.
(PÁLNÉ ONÓDI JUDIT)

három apró mókuszgyerek
ág végében eszeget
finom ám a dió bele
be vele
földre hull az üres héj
a gazda nézi s kesereg
hiába termett rengeteg
telhetetlen mókusbendő
elnyel mindent ízibe
mire eljön karácsony
nem marad a bejglibe
(NAGY-RAKITA MELINDA)

Játszani jöttek.
Önfeledten pajkosak.
Holnap makkot ás.
(VARGA KATALIN)

Szerencse, mókusok, hogy olvasni nem tudtok,
szorulna torkotokra rémülettől hurok:
a legkisebb testvér győz csak, a többi ügye
elveszett... De a mesék nem igazak, ugye?
(CSERNI ANDRÁS)

Szarvasok arany órában

Szarvasbőgéssel
telt aranyló erdőben
nézősereg gyűl
(SZABÓ AIDA – JAMPA DROLMA)

Szarvascsapat jár
fényteli szabad mezőn –
távol dörrenés
Szél szárnyán száguldj tova
Szabadság tüze hevít
(NAGY-RAKITA MELINDA)

Tisztáson futnak.
Létük állandó veszély.
Örök kockázat.
(VARGA KATALIN)

A hajnali fény
kelti a szarvasokat.
S minket mi ébreszt?
(CSERNI ANDRÁS)

Szárnyaló Sólymok Haikucsoport**Barabás Irén:**

Őszi lomb lebben,
azúrkék színű égbolt,
hűvös éjszakák

Nyárvégi szélben
levelek bólogatnak
engedelmesen

Októberi csend.
Őszi tölgyes vetkőzik,
tavaszt álmodik

Kissné Matkó Gabriella:

Harmatos fűben,
kora reggeli tájban
alvó nyárutó

Zajos külvilág,
esőcseppben mozgó
határtalan ég

Nappal forróság,
éj közepén didergő
ólomsúlyú lét

Kreischer Nelly:**Variációk víztükörre**

rejtelmes mélység
jótékony takarója
hamis víztükör

háborgó mélység
lassan felszínre érve
nyugodt víztükör

sima víztükör
mélyben titkokat őriz
Titanic sírja

sima víztükör
nyugalmát hulló levél
összezavarja

sima víztükör
belehullt leveleket
gyűrűzve ölel

sima víztükört
beledobott kő fodroz
felszín változás

Nagy-Rakita Melinda:

égi vándor
burkolja be kertemet
ezüst fényével

vadkörtefámon
kisrigó ül remegve –
repülni nem mer

galambok ülnek
kerítésem tetején –
talán nyaralnak

széljárta kunyhó
sziklaparkányon búvik
tűzhelye hideg

házunk felett
magányos golya kering –
párját keresi

könnyű léptű éj
oson kertembe halkan –
csendbe burkol

lépésem nyomán
kukoricahéj zörren
ősz szele hozta

ezüsthátú hal
tóvízből fénybe ugrik –
röpke boldogság

óceán parton
hullámverés zajában
csendes kis kunyhó

nap heve érlel
édesillatú fűgét –
zamata csábít

pillekönnyű nyár
pityangernyő száll szélben
álmosító csend
halkléptű macska oson
hopp – kutya vic sorog rá

Onódi Judit:**Esti tótükör**
(haikulánc)

ég csillagai
tótükör síkján álom
harmóniában

csillag képe hull
fodros tó tükrén mégis
álomkép táncol

gömbölyű holdfény
hidat von a tó fölé
sóhaj átsétál

Hajnal a hegyen
(haikulánc)

ködfátyol borít
sziklát, napfény aranya
lágyan átragyog

felhőhab fölött
égnek törő csúcs mögül
napsugár bújik

Szabó Aida (Jampa drolma):

Márciusi nap
madárnak hittem magam –
jaj, földre szálltam

Dodó fut és fut,
égre sandít, lebeg-e
sárga sárkánya

Friss fűillaton,
vízpermeten szél táncol –
harang dallamra

Barnás fény libeg,
csöndfátyolba burkolja
szélcsengő az éjt

Levél sem rezdül,
éj némaságba hullik –
hé, tücsök, alszol?

Szakács Anna:

Virágos jókedv
tarka álmot lát, jövőnk –
álmos lét ébred

Origami érzés
meghajlok, létszárny emel –
szeretet-daru

Lélek dolgozik,
jóság nyitja tenyerét –
elfog-adás lesz

Csend zajból farag,
szívünk tárgya csend-ül,
viszed magad-dal

Nagyapám ősz köd,
felszállt, égben pipálgat –
most szívem látja

Tüskés sün üzen,
lágy levelet hord magán,
ne bántsuk egymást!

Mondd, mi a hézag?
szét húz vagy összetart?
például ez itt:
ne vess rám követ, inkább
ne vess rám, követ jókedv!

Csillagképpen jársz
égbe néz szívem, hajóz
nagyamám fent vagy,
őrzöl, el ne tévedjek,
kötélünk tart és visz

Kutyám pihen fent,
szeretni tanított itt,
mikor segíték,
simogatom a hasát,
bárhon van, most tán érzi

Dal fürdik csendben,
tisztára mos minden zajt,
hangunk mély-én fény
láng táncol, sötét alszik,
ébredő összhang dúdol

Tóbi Mariann:

Hold sem lakik már,
ahol nem fodrozódik.
Lágy lélektükör

Apró harmatcsepp
fűszálon néz a Hold rád,
fénye töretlen

Pillangó álma
nyári fehér orgonán
libbenő napban

Emlékezz mások
fájdalmára, fürdesd meg!
ürességedben

Thiglék finom test
karmamudra gyönyöre
Egyben rezegnek

Testáram thiglék
egymásra rezonálnak
mozdulatritus

Szeretkezésben
gyönyör egymásban-léte
transzformáció

Test áramlásban
finomenergetika
beavatásban

Vágy test kapuja
gyönyör transzformáció
eszköze testben

Japán gyöngyszem Európa közepén
– **Ezer magyar haiku japánul** kötet-
bemutató

Az idén májusban Watanabe Kaoru, a Károli egyetem tanára és dr. Vihar Judit, az MJBT örökös tiszteletbeli elnöke Japánban járt, hogy a japán közönségnek bemutassák a „Japán gyöngyszem Európa közepén — Ezer magyar haiku japánul” c. kötetet. A könyv a 2010-ben magyarul megjelent kötet átdolgozott, japán nyelvű, a 289 szerző életrajzaival kiegészített mű, melyet az Oktatási Minisztérium akkori szakállamtitkára, Szentmártoni János rendelt meg japán nyelven, hogy az OSZAKAI EXPÓN a japánok ajándékba kaphassák. De meghívást kapott a fordító és a szerző Tokióba is a Liszt Intézetbe, ahol a haiku legkiemelkedőbb képviselői, így Nacuisi Banja, a World

Haiku Association igazgatója is jelen volt, és hozzászólásával emelte az esemény rangját. A vetített képekkel díszített előadás nemcsak Tokióban aratott nagy sikert, hanem Oszakában, az expón is kiemelkedő eseménynek számított a magyar pavilonban.

サボー・アイダ
SZABÓ AIDA (1951年生まれ)

栗の花
ピンクのろうそく
春のあいさつ

サボー・アイダ
SZABÓ AIDA (1951年生まれ)

ひらひらと
風片が西に舞う:
俳句を詠むよ

サボー・アイダ
SZABÓ AIDA (1951年生)

鈴の音を
響かせる生命
最期は鐘の音

サボー・アイダ
SZABÓ AIDA (1951年生ま)

冬の両腕
一年の夢にいざなうー
眠れクリスマス!

Rózsaszín gyertyák.
Vadgesztenye-virágzás.
Üdv neked tavasz

Csilingelve fut
az élet, a vége mégis
csak harangkongás

Nyugatra libbent
egy leheletnyi kelet,
haikut írunk

Télnek két karja
ringat édes álomra –
aludj, Karácson

Jankovics Márta rovata**A föld embere**
(kisregény)**1922 – 1924. Százhalombatta**

A falu épphogy kiheverte a háborút, a spanyolnáthát, elsiratták a holtakat, átvészelte a zűrzavaros időszakot a direktóriummal, a vörös őrsgel, mikor új fenyegettséget kellett átélnie. Amikor a szovjet módra létrejött kormány megbukott, most másfelől jött a baj. A Belügyminisztérium felderítő és nyilvántartó testületet hozott létre

„T” megjelöléssel. Munkatársait kiküldte a falvakba, kiemelten ahol több nemzetiség lakott együtt. Az évszázadok alatt a régi gazdagság, a földek miatti sérelmek lassan feledésbe merültek, mikor közbeszólt a politika. A szerbek a török elől menekülve egy üres falut találtak, így aztán minden központi telek a tulajdonukba került.

A később betelepedett magyarok a külső részekre szorultak. Ez elkerülhetetlen ellenségeskedést váltott ki, de a 19. század végéig az emberek békében éltek egymással, ki-ki a saját hitét gyakorolta, megtartva a saját ünnepeit. Nagyobb verekedésre sem került sor, néha a legények pár pohár pálinka vagy bor után összeverekedtek a háborús emlékeiken, vagy lányokon a kocsmában, vagy a bálokon, határviták is akadtak, de vér nem folyt.

A háború kitörése, amiért a szerbeket okolták, nem javított a két együtt lakó nép viszonyán, bár alapvető incidens nem történt, inkább a magukba zárkózás volt megfigyelhető. A háború ugyanúgy követelt szerb, magyar, cigány áldozatokat is, de a régi jó viszony már nem állt helyre.

1922-ben külön „T” megbízottat küldtek Százhalombattára, hogy foglalkozzon a nemzetiségi mozgalmakkal, bár mint később kiderült, nem is volt semmiféle mozgalom. A megbízott röpiratokat keresett, titkos ügynök jelentett a „battai hangulatról”, megvádolva a pópát, hogy vendégségben volt nála a szerb követ, és ki tudja, milyen összeesküvésben vesz részt. Később a székesfehérvári államrendőrség főkapitánya nyomozást rendelt el ez ügyben, amely megállapította, hogy a szerb pap a magyar lakossággal nagyon jó viszonyban van, sőt a gyermekeit a magyar iskolába íratta. A régi bizalom azonban elveszett.

Jóskának és a szerb Nikolának egymással szemben volt a földje fent a hegyen. Jóska főleg kukoricát vetett, közéje meg egyik sorba fehér, a másik sorba tarka babot. Az úthoz közel pár ágyást megtartott krumplinak, sárgarépnának, zöldségnek. Nikola jobban szerette a szőlőt, értett is hozzá. Gyümölcsfát is ültetett, főleg őszibarackot. Dél körül sokszor együtt ültek le ebédelni egy hatalmas fa alatt a Jóska földjén. Ezen a napon is, mikor látta, a másik igencsak hallgatag.

- Valami gondod van Nikola? Látom, nagyon bűnnek eresztetted a fejed.
- Van bizony, Jóska, de majd megoldom.
- Titok, vagy beszélhetsz róla?
- Végül is mindegy, mert nemsokára mindenki tudni fogja. Úgy határoztuk az asszonnyal, hogy elmegyünk.
- Elmentek? Aztán hova az Istenért?
- Megyünk, vissza az óhazába.
- Szerbiába? De hát már több száz éve éltek itt. Nem ismertek senkit ott.

– De igen, még vannak rokoni szálak talán, de ha nincsenek, akkor is megyünk. Itt lassan elfogy a levegő körülöttünk. Te meg én még jó viszonyban vagyunk, de ki tudja, meddig. Látod, mi folyik a faluban. Feljelentések, ellenőrzések. Ígérték a földosztást, abból sem lett eddig semmi. Tudom, hogy te katolikus vagy, de a neved Markovics. Ki tudja, mikor kell igazolni a származásodat? Honnan is jöttetek?

- Az öregek úgy mondták, Dalmáciából.
- Na látod!
- De akkor is. Mi már a nyelvet sem tudjuk. Én innen sehova nem megyek, akármilyen lesz is, de neked, mi lesz a házzal, a földdel, a jószággal?
- Átíratjuk az itt maradt rokonokra. Nem akarunk visszajönni.
- Jól meggondoltad ezt, Nikola? Bele az ismeretlenbe?
- Úgy tudom, már intézik a kitelepedést. Akik eddig együtt laktak, egy faluba kerülnek ott is, azt ígérték.
- Akkor minden jól, Nikola! Remélem, nem fogsz csalódní. Hát Isten áldjon!

Így is történt. 1921 és 1924 között 22 család vándorolt ki az óhazába, Nikola és a családja is. A nemzetiségi falvak közül a legtöbbben Százhalombattáról települtek ki. Az itt maradtok száma nagyon lecsökkent, a verekedések elmúltak, de kialakult valamiféle passzív ellenállás, ami csak nagyon sokára oldódott fel. Addig szinte ismeretlenek voltak a vegyes házasságok, de idővel gyakorivá vált, és elkezdődött, ha lassan is, az asszimilálódás.

1924 – 1940.

- Péter fiam, mit tudtok ti ott a községházán erről a földrendezésről? Évek óta ígérik, lesz ebből valami? Gondolni kell a gyerekekre is.
- Milyen gyerekekre, Papa? Hisz nincs gyerek!
- Csak lesz, fiam, neked meg a testvéreidnek. Minél több a gyerek, annál kevesebb lesz a föld. Neked meg az Andrásnak van munkátok, de mi lenne a Jóskaival föld nélkül?

Föld... erre vágytak a földművelők évszázadok óta, de megművelhető föld egyre kevesebb lett, főleg Trianon után. Százhalombatta lakói is főleg az foglalkoztatta, hogyan juthatnak munkához és földhöz. A kormányzat ki is dolgozott különféle megoldásokat a „földéhség” enyhítésére. Az Országos Földbirtokrendező Bíróság bevezetette a „modern földreformot”. Igényelhetek földet a hadirokkantak, a hadiárvák, a hadiözvegyek, a vitézségi éremmel kitüntetett háborús hősök, de igényelhettek a mezőgazdasági munkások, a közalkalmazottak, a kisbirtokosok is.

Jóska azonnal felvetette magát a földigénylő listára, de jog szerint hadiözvegyként Anna is igényelhetett földet.

Jóskában lassan elhalványultak a háború borzalmi. A mindennapok tennivalói, a házasság, a fiúk nevelése, az időjárás, amely meghatározza minden földműves munkáját, feledtette ugyan azokat az éveket ott Doberdón, de valahol a lelke mélyén magában hordozta a bizonytalanságot. Valakik, valahol elhatározzák, hogy háború lesz kiszakítva a családból a férfit, a fiút. Ez a gondolat mindig ott motoszkált benne, de ezért még jobban ragaszkodott a földhöz, mert úgy gondolta, az a biztos, az állandó, amit onnan nem lehet elvinni.

A képviselőtestület minden földigénylő kérelmét jogosnak találta, de nem számoltak azzal, hogy a helyi földbirtokosok még térítés ellenében sem voltak hajlandók megválni egy darab földjüktől sem. Az évek múltak, a remény egyre fogyott. Jóska is csalódott, mert nagyon számított erre az ígéretekre, de neki legalább volt annyija, hogy a családnak nem kellett éhezni.

Igen kegyetlen télnék néztek elébe a falu lakói az új évtized első évében. Már advent első hetében leesett az első hó, jótékonyan beborítva az alacsony nádtetős házakat. Az emberek csak akkor bújtak elő, amíg eldobálták a havat, megettették az állatokat. A tanítónő, ahogyan minden évben betanította a gyerekeknek a karácsonyi pástorjátékot, azonban a régi ünnepi hangulat csak nem tért vissza. Az asszonyok készültek az ünnepre, de a sokféle sütemény és étel helyett most kevesebbel is beérték.

Jóska, István és Juliska aznap este hárman indultak el az éjfél misére. Anna otthon maradt a gyerekekkel, félve, megfáznak a hideg templomban. Már feltette föni a karácsony éjszakára félretett kolbászt, megreszelte a tormát, amit aztán a renben megsütött, így sokat veszített az erejéből.

A mákos, diós beigli már a tányérokra várta a hazajövőket. A gyerekek régen aludtak, mire azok hazaértek. Juliska és Anna ügyelt rá, hogy ne érezzék, az idén nem olyan a karácsony, mint máskor.

Jóska nem tartozott az ivós emberek közé, reggeli előtt egy kupica pálinka elég volt, vasárnap egy-egy pohár bor. Ezen a karácsonyon ki tudja, hogyan, de több forralt fűszeres bort ivott a kelleténél. Végül felállt az asztalra, és teli torokból énekelt, hogy „*védnek az angyalok, őrt állnak a pásztorok, ne sírj, kis Jézuska!* – meg a kedvenc karácsonyi énekét: „*Szent József szalmából megveti az ágyat*”.

A fiúk is felébredtek a vidámságra, azután együtt énekelték a karácsonyi énekeket.

A harmincas évek elejére nemcsak föld nem volt, de munka sem. Az ország háromnegyedének elvesztése, a gazdasági világválság eredményezte, hogy soha nem látott mértékben, majd 500 főre nőtt a falu szegényeinek száma.

Jóskának, ha valami haszna volt a háborús évekből, az lett, hogy értett a robbantáshoz. Már 1925-ben úgy gondolta, a föld mellett nem árt még egy lábon állni, így elhelyezkedett a téglagyárban robbantó mesternek. A világválság nem kerülte el a gyárat sem, ezért 1929 decemberében bezárt. Jóskán kívül 150-160 ember maradt munka nélkül, pont karácsony előtt. Nehéz évek vártak a falura. Akiknek nem volt földjük, napszámból éltek, még ennivalót, cipőt sem tudtak venni a gyerekeknek, így aztán azok vagy éhesen mentek az iskolába, vagy egyáltalán nem mentek.

A tanítók gyűjtéseket szerveztek, ruhát, élelmiszert, de 1931-re már az addig tehetősek sem tudtak segíteni.

A következő 2-3 év nyugalomban telt a faluban. Az emberek biztonságban érezték magukat, gondolva: ennyi szörnyűség után már csak jobb jöhet.

Azon az őszi napon már sárgultak a levelek, a köd hajnalonként megülte a frissen szántott földet, a varjak károgyva keringtek az ólmos ég alatt, jelezve, nemsokára jön a hó. Jóska szerette ezt az évszakot, mindent betakarított, elvégezte az őszi szántást, leszüretelt, minden a pincében és a kamrában várta a telet. A sors azonban másképpen döntött. Aznap este épphogy lefeküdt, mikor kopogtak az ajtón.

Ez csak bajt jelenthet – gondolta, hirtelen feljedi első álmából.

– Nyisd ki, fiam, az ajtót! – hallotta anyja hangját. – Öltözz hamar, mert apád nem akar mozdulni. Este már nem igen akart enni, aztán lefeküdt. Nagyon csendben volt, furcsán lélegzett, megpróbáltam felkelteni, de nem lehet.

István úgy ment el, ahogyan élt. Békében, nyugodtan aludt el. Mire Jóska átért a házba, már nem lélegzett. Juliska két év múlva követte a hegyre. Együtt temették őket az „öregtemetőben”.

1937-re, mivel az évekkel ezelőtti földigényléskor egyedül a jegyzőnek jutott föld, újra foglalkozott a földosztás gondolatával a képviselőtestület. Felkérték a birtokkal rendelkező tulajdonosokat, hogy válasszák ki azt a területet, amelyet parcellázásra szánának. Legtöbben a vasút melletti területet szerették volna, mert többen bejártak vonattal Pestre, vagy a környékére dolgozni.

Ez a terület Bíró Pál helyi földbirtokos tulajdonában volt. Úgy gondolták, a vasút megkönnyíti a bejárást a fővárosba és a környékére munkába járni. Vettek telket téglagyári munkások, föld nélküli földmunkások és gazdasági cselédek is.

1941-ben a képviselőtestület jelentést küldött az adonyi Főszolgabírói Hivatalnak, hogy javasolja házhelyek kialakítását a Tildy és a Matta-féle ingatlanokból.

Jóska nem építési telket akart, hanem igazi, saját földet, ahol szánthat, vethet, arathat. Nagy csalódás volt ez neki, mert földosztás helyett parcellázás lett. István még 1928-ban meghalt, így a földjei négyfelé osztódtak. Péter a sajátján búzát akart termesztetni, András a vasút mellett úgy gondolta, jut ideje a földjére is. Erzsébet művelésre adta Jóskának a részét, de az mégsem volt ugyanaz. Azzal is kevesebb lett a része, mert a főútcán építkezett a szülei telkén.

A nagybirtokosok rájöttek, hogy a parcellázás sokkal jövedelmezőbb, mint a földosztás, bár azt sem ingyen adták volna. A battai 3000 holdnyi határból csak negyedrészt műveltek a gazdák, a többi a pár nagybirtokos tulajdonában volt. Így aztán Dunafüred, az Urbárium parcellákra tagolódt. A parasztok reménye az évszázados vágy a föld után füsté vált.

Folytatása következik

Forrás: szazhalom.hu

Ábel András nyomában**Időrendi egymás után***IV. rész/2.**– Sajtóból szerkesztette: Petrovics Kornél –*

Kovács Sándor váci kerékpáros, osztagbeli káplár a következőket beszélte:

– Kevéssel a szerencsétlenség előtt az étteremben sört akartam inni, de annyian voltak, hogy nem jutottam be. Leültem a fedélzetre vezető lépcsőnek alulról számítva a harmadik fokára, és alig néhány percig ültem ott, amikor éreztem, hogy a hajó oldala odasúrlódott valamihez, aztán egy iszonyú nagy lökés következett, a gépek megálltak, őrült kiabálás és lárma, a hajóba víz csapódott be. Lentről mindenki szaladt fölfelé. Én is fölugrottam, és a kapitányi hídra akartam menni, de egy asszony megfogta a lábamat, és könyörgött, hogy mentsem meg. Akaratlanul is megrúgtam az arcát, de még volt időm kihúzni a hajónak vízzel elöntött részéből. Aztán a fedélzetre siettem, ahol emberek, asszonyok jajgattak és sírtak.

Nem tagadom, én magam is, aki tizennyolc hónapig voltam a harctéren, és láttam egyet mást, azt hittem, hogy végleg elvesztünk, és magam is sírtam. Egy huszárőrmester meg egy szakaszvezető mellett álltam, és kezdtünk levelezni, hogy beleugrunk a vízbe, és megpróbálunk kiúszni a partra. Egy szál ingben voltunk, készen, hogy beleugrunk, amikor jött a kapitány, és azt mondta, hogy mindenki maradjon a helyén, nincs baj. Közben letről még mindig hallatszott asszonyok kiáltása segítségért.

– A kofferemet mentsék meg! – kiáltotta egy asszony. – Értékes dolgok vannak benne.

– Hagyja most a kofferjét, csak az életével törődjön! – szóltam neki, és kisegítettük a vízből.

Hajósokat nem láttam, hogy a mentésben segítettek volna. Aztán magunkra szedtük a vizes ruhákat, és ott dideregünk a hideg éjszakában a fedélzeten. Egy falat kenyér volt a számban, de nem tudtam lenyelni.

A kapitány és a kormányosok mindenáron a part felé akarták irányítani a hajót. Hallottuk, amint beszélőcsövön kiabált át a mi kapitányunk a fekete hajó (Viktória) kapitányának:

– Gyertek ide gyorsan!

– Nem tudunk mozdulni! Köre mentünk! – kiáltotta vissza a másik hajó kapitánya.

Lementünk a gépházba, ahol már akkor több katona merte ki a vizet vödörrel. Ha ott nem segítünk, az egész hajó elsüllyed. – Később a Viktóriáról a hajósok egy csónakon átjöttek hozzánk, és vállalkoztak, hogy partra szállítanak. Az őrmester, a felesége, én meg vagy három ember kijutottunk a partra. Én odaadtam a hajónak az összes cigarettámat meg nyolc koronát, az őrmester pedig egy húszkoronást. Amint a csónak kivitt a partra, láttuk, hogy poggyászok, kofferek úsznak a víz felszínén. A parton egy házban megszártottuk a ruhánkat, aztán a Belgrád felől jövő Wilhelm hajóval Pestre jöttünk.

A hajón két mentőcsónak volt, melyet áronnal leeresztettek, de lebecsátotta mentőcsónakját a „Viktória” vontatóhajó is. A három csónakon mintegy harminc főnyi utas hagyta el a Zrínyi gőzöst, akiket a tőkeli parton tettek ki csónakjukból, s itt várták meg a legközelebbi segítséget. Ahogy a nyugalom valamelyest helyreállt, a két kormányos és Baránszky ügyvéd ladikba szállottak, s átmentek a nagytétényi partra. Nagytétényben fölverték álmából Pencz Ferenc bírót, Matskási Sámuel főjegyzőt, Bende Lajos esküdtet és Hegyesi Gábor, csendőrőrmestert, hogy segítséget kérjenek tőlük. A hivatalbeli emberek aztán lesiettek a Duna-partra; csónakok azonban nem voltak, úgy, hogy nem mehettek a katasztrófa színhelyére. A két kormányos erre visszaevezett a hajóhoz.

A mentés munkálataiban résztvettek a Magyar Sertéshizlaló és Húsipari Rt. alkalmazottai is. Kammer Vilmos, a részvénytársaság igazgatója a szerencsétlenségről a következőket mondotta a hírlapíróknak:

– Éjjel 11 óra volt, amidőn két egymást követő hatalmas szirénabúgásra lettem figyelmes. A szirénabúgást még több vészjel követte, majd hatalmas recsegés-ropogás hallatszott a Dunáról, s a következő pillanatban kifejezhetetlen ordítás töltötte be a levegőt. Kirohantam, s mert lakásom közvetlenül a Duna-parton van, láttam a partról, hogy a Duna közepén két hajó egymásba ütközött. A házitelefonon fellármáztam a telep alkalmazottait, akik a mi ladikjainkon siettek a két hajóhoz, és a Zrínyiről mintegy 25 – 30 utast, javarészt asszonyt és gyermeket partra hoztak. Ezek az utasok a mi helyiségeinkben melegedtek föl, s később hajnalban a Gizella nevű személyszállító hajóval, mely Budapestről érkezett az utasok átvételére, leutaztak Mohács felé. Szörnyű volt a katasztrófát átélt utasok helyzete, sokan egy ingben dideregtek a hűvös, esős éjszakában. Miután a telepnek a telefonja a budapesti hálózatba van kapcsolva, sikerült azonnal értesítenünk a szerencsétlenségről a Duna-Gőzhajózási Társaságot.

Kammer Vilmos igazgató telefonértesítése után Piperkovics-Jolán Sándor hajózási felügyelő két hajót azonnal befűtött a Duna-Gőzhajózási Társaság Eskü téri állomásán. Három órára a Gizella nevű személyszállító hajó felkészült, s ezzel a hajóval a felügyelő megérkezett a szerencsétlenség színhelyére. A Gizella hidat kapcsolt át a szerencsétlenül járt Zrínyi gőzös fedélzetére, s a Zrínyi utasai közül háromszázhatvannyolcat átvett, és folytatta velük az utat lefelé a Dunán. Később megérkezett Paksról a Dunán fölfelé haladó Wilhelm II nevű személyszállító gőzös, amely még a Zrínyi fedélzetén maradt 217 utast vette föl, és reggeli hét órakor érkezett meg velük Budapestre, az Eskü téri kikötőbe. A kétszázötvenhét utas közül tizenkettőnek az állapota olyan volt, hogy őket kórházba kellett szállítani.

Piperkovics felügyelő a vizsgálatot azonnal megindította, és kihallgatta a hajó személyzetét.

A felügyelő a következőket mondotta:

– Amint megállapítottam, a „Zrínyi” gőzös huszonnégy kilométeres sebességgel haladt, a „Viktória” vontatógőzös pedig 18 kilométeres sebességgel. Kétségtelennek látszik, hogy gondatlanság forog fenn, amennyiben a „Zrínyi” személyzetének előadása szerint a „Viktória” árbocán csupán egy jelzőlámpa égett az előírtas két jelzőlámpa helyett, s így a „Zrínyi” parancsnokai azt hitték, hogy nem jön velük szembe a jármű, hanem az áll a vízen. Azok az intézkedések, amelyeket a hajó kapitánya tett a katasztrófa lefokozására, tudniillik, hogy zátonyra vitte a hajót, igen helyes volt, mert különben, ha ez nem történik meg, a Duna közepén az egész hajó elsüllyedt volna, és akkor a hatszázharmincöt utas közül, mert megállapításom szerint ennyien voltak a hajón, nagyon kevesen tudtak volna megmenekülni.

Dunaföldvár: reggel kilenc órakor érkezett az itteni állomáshoz a Gizella hajó az idevaló hajótöröttel. A hajót nagy, izgatott néptömeg várta, nagyobbára olyanok, akik a szerencsétlenül járt hajón tudták hozzátartozójukat. A megérkezetteket rokonaik örömmel üdvözölték, azok, akiknek rokoni nem érkeztek meg, kétségbeesetten kérdezősködtek hozzátartozóikról. Sok megmenekült belebetegedett a kiállt izgalmakba.

A szerencsétlenség híre a közeli falvakat mihamar bejárta, de már a fővárosban is tudtak róla a kora reggeli órákban. Helyi érdekű villamos vasúttal igen sokan kiutaztak, akik közelebbi híreket akartak megtudni. Sok asszony járkál a nagytétényi parton, csónakra alkudva, hogy a Nagytéténytől Érd felé mintegy ötszáz méternyire a túlsó parton, farával a vízből kiálló Zrínyi hajóhoz juthassanak. A nagytétényi községházán kevés felvilágosítást tudnak adni, mindössze annyit, amit Hegyes Gábor csendőr őrmester, aki délelőtt ladikon ment a Zrínyi gőzöshöz, tudott meg a hajón időző Piperkovics felügyelőtől.

A hírlaptudósítók is halászkötől bérelt ladikon eveztek a Zrínyi gőzöshöz. A gőzös fedélzetén ládák, kosarak, zsákok össze-vissza dobálva, az árboc mellett fehérnemű foszlányok, kidőlt ételmaradékok. A hajó orra a kabinok ablakáig vízbe merült. A fedélzeten szintén csomagok, ládák, bálák egymásra hányva. Van itt kis kézikosár, felöltő, kalap, összetört ernyő, mindenféle limlom – szálnalmas maradványa annak a rettentő tusának,

amit a II. osztály helyiségeiből felrohanó utasok még itt is folytattak.

Itt beszéltünk Marinics Marino kapitánnyal, aki megismételte azt a kijelentését, hogy a szerencsétlenségnek kizárólag az volt az oka, hogy a Viktória gőzös árbocán két lámpa helyett csupán csak egy lámpás égett, s ők azt hitték, hogy dereglye vesztegel a Duna vizén.

A hajó alkalmazottai döbbenetes részleteket mondanak el arról a jelenetről, amidőn a II. osztályú utasok egymást tiporva igyekeztek kijutni a fedélzetre. A lépcsőt megrohanták az utasok, olyan verekedés keletkezett, hogy nyolc-tíz ember összezsúfolódott rajta, mielőtt fölrízhettek volna. Az elesetteken keresztül-kasul gázolva rohantak fel a többiek. Egy idősebb embert a lépcsőről rántottak vissza, a rajta keresztülnyomulók összetaposták az arcát. Egy asszony kisgyermekével a karján igyekezett fölfelé, jobbra és balra rángatták, mindenki első akart lenni, és a gyermeket kitépték kezéből. Egy másik asszonyt a már elöl állók ájultan húzták ki a kavargó tömegből.

Közvetlenül a Zrínyi mellett, hatvan méternyi távolságra áll a Viktória vontatógőzös. Az összeütközés erejétől a gőzös orrán szintén rés támadt, ez azonban jóval a víz színe fölött van, úgy hogy a gőzös nem kapott vizet. A Viktória parancsnoka a Zrínyi személyzetének előadásával szemben azt mondja, hogy bár borult és esős volt az idő, a Zrínyi parancsnokainak jól kellett látniuk, hogy a Viktória közeleg feléjük. Azt mondja, nem igaz, hogy a Viktórián csak egy lámpa égett, mert ők szabályszerűen két lámpát gyújtottak, és éppen a nagytétényi disznóhizláló közelében, ott, ahol a szerencsétlenség történt, az őt álló hajóslegénnyel megvizsgáltatta a lámpákat, s a hajóslegény jelentette, hogy azok jól égnek.

Chmely Antal látta, hogy a Zrínyi a nagytétényi hajóállomástól felfelé nem a Duna közepén, hanem inkább a tétényi partokhoz közel úszott, és egy hirtelen fordulattal akarta átszelni a Duna közepe és a part közötti távolságot. Ekkor, midőn a Viktória közelébe érkezett, ő sípjeleket adatott, azonban hiába, a Zrínyi elejébe a Viktória orra beleütődött.

A szerencsétlenség után hirtelen balra forduló és a tőköli part felé ellengőzzel haladó Zrínyit követte, s amikor a Zrínyi megállt, ő is lehorgonyzott, s mentőcsónakját lebecsátotta.

Hány utas halt meg? Piperkovics felügyelő és a Zrínyi kormányosainak, valamint parancsnokának véleménye szerint a gőzös elmerült részén nem lehet több tizenöt-húsz utasnál. Ezek nagyrészt azért nem bírtak kimenekülni, mert a víz olyan nagy részen ömlött a hálóba, hogy percek alatt elborította az összes helyiséget, de a tumultus is oly nagy lehetett a menekülők között, hogy már az a 15 – 20 ember, aki bent rekedhetett, éppen e tumultus miatt nem bírt kimenekülni.

Az áldozatok számát a mostani viszonyok között megállapítani még lehetetlen, de hozzávetőleges számítás szerint tiz-tizenhárom halott lehet. A hajón, mint már mondtuk, 635 vagy 637 utas volt. Ebből a Gizella és a Wilhelm II. 585 embert mentett meg, csónakon 41 ember menekült el. Összesen tehát hatszázhuszonhat ember meneküléséről van a hatóságoknak tudomása. Hiányzik tehát kilenc-tizenegy utas. Lehet, hogy ezek a számok később módosulni fognak.

Mit mond a Duna-Gőzhajózási a szerencsétlenségről? A Társaság a következőket közli:

– A Ferenc Csatorna Rt. tulajdonát képező Viktória gőzös ma éjjel 11 – 12 óra között Alsótétény alatt a Duna-Gőzhajózási Társaság Zrínyi személyszállító gőzösével összeütközött. A Zrínyi gőzös eleje néhány perc alatt süllyedni kezdett, miközben az utasok közül többen a vízbe estek.

A mentési munkálatot a felfelé jövő, ugyancsak a Duna-Gőzhajózási Társaság tulajdonát képező Wilhelm gőzös a rajta levő Jordán főfelügyelő, Sárváry vezérfelügyelő, Horváth gépfelügyelő és a hajó kapitánya nyomban megindították, és végezték.

A Zrínyi személyszállító gőzös 480 utassal indult el Budapestről. Az utasok közül még az összeütközés előtt a közbeeső állomásokon sokan kiszálltak. 354 utast az összeütközés után nyomban biztonságba helyeztek, és az időközben odaérkezett Wilhelm és Gizella gőzösökön akadálytalanul folytatták útjukat. Tizenkét utasnak, akiknek az ijedségen kívül baja nem esett, a budapesti mentők nyújtottak segítséget, úgy, hogy bár az áldozatok száma még meg nem állapítható, de a keringő hírek számánál jóval csekélyebb.

Folytatása következik

Madarat tolláról
– Madár Tamás rovata –

Pillanatkép az elrabolt évekből

2002 nyara volt. A naptár szerint vakáció, az emlékeim szerint valami egészen más. Tengerparti családi nyaralás, első és utolsó ebben a formában. A fények vakítanak, a víz sós illata még ma is ott ül az orrlukamban, ha becsukom a szemem. És ott vagyunk mi ketten is: apám és én. A fejemben élő képen egymás mellett ülünk egy étterem asztalánál, a ki nem mondott mondatok közénk feszített hídján.

Akkor tizenkilenc voltam. Egy élet kezdete, mondanák mások. Én inkább azt mondanám: már régen felnőttem. Tizenkilenc év. Ebből talán majdnem mind azzal telt, hogy túléltem. Hogy anya és apa érzelmi és mentális terheit cipeltem. Gyerekként felnőttem. Keményen koppan, de pontos. Szülővé tett gyerek. Olyan gyerek, aki hamarabb tanulta meg, hogyan kell helyzeteket megoldani, mint hogy hogyan kell kérni vagy szeretni, szeretve lenni. Aki inkább értett a béketeremtéshez, mint a játékhoz. Aki úgy tudott vigasztalni, mint akinek soha nem volt része benne.

Étterem, asztal, apám és én. A fater 51 éves ekkor. Ránézek, rám néz. Csillog a szemem. Bennem már akkor munkált valami határozott, valami élni akaró. De az ő tekintete másról árulkodott: mintha ugyanazzal a megvetéssel, lenézéssel nézne rám, amivel évekig nézett rám, amikor részegen ütötte a részeg anyámat, és én sírva vontam kérdőre. Kimerevített pillanat, amelyben kimondatlan mondatok úsznak körülöttünk – én hallom őket. Ő nem.

Pörgetem a fejemben ezt a képet, és eszembe jut, hogy nem volt bennem harag a temetésén. Csak egyetlen szúrás, hogy fogalma sem volt róla, ki vagyok. Sem arról, ki voltam valójában akkor, amikor még lehetett volna erre lehetősége. És ez a felismerés fájdalmasabb minden rideg gyerekkornál.

De ez az írás nem róla szól. Hanem arról a néma generációról, amely gyerekként vált felnőtté, mielőtt ideje lett volna. Rólunk, akik megtanultuk, hogyan kell gondoskodni másokról, mielőtt megtanultunk volna gondoskodni magunkról. Akiknek hiányzik valami a gyerekkorból, de sokszor azt sem tudjuk, mi az. Egy érzés. Egy ölelés. Egy biztonságos tér, ami sosem volt.

Nem vagyok már dühös. Megértettem, elfogadtam, lezártam. Ez nem felmentés. Inkább egyfajta belső béke. Mert amit akkor tettek – vagy nem tettek –, az meghatározta, hogy ma ki vagyok. És ki nem lettem.

Hogy miért fontos erről beszélni? Mert sokan vagyunk így. Csendben. Parentifikáltan. És ha végre kimondjuk – akkor talán valami elkezd gyógyulni bennünk. Vagy legalább nem vérzik tovább.

Szerencse, Isten meg a többi kifogás – A felelősségátvitel tudománya

Van egy elméletem. Nem azért, mert unatkozom, hanem mert túl sokszor láttam ugyanazt a filmet más-más szereplőkkel. Tudod, azt a filmet, ahol valaki benázik az életében, majd ahelyett, hogy belenézne a tükörbe, inkább a plafont bámulja, és azt mondja: „Ez csak pech volt” vagy „Isten akarta így.”

Na, nekem ebből lett elegendő. Mert szerintem a szerencse nem létezik.

Ahogy az „ez volt megírva” sem egy misztikus sorsujjlenyomat, hanem egy menekülési útvonal a felelősség elől.

Sokan összekeverik a véletlent a szerencsével. Pedig óriási a különbség.

A véletlen az, hogy sétálsz az utcán, és rád hullik egy madárszar. A szerencse az, amikor minden reggel fél hétkor elindulsz, hogy elérd a buszt, és emiatt megismerkedsz valakivel, aki később a partnered, az üzlettársad vagy a pszichológusod lesz. De könyörgöm, te indultál el fél hétkor minden nap, nem a karma!

A szerencsének hívott dolgok gyakran a saját döntéseink visszhangjai. Azé a sok kicsi döntése, amit nap mint nap meghozunk, miközben a többség még az instant zabkásáról sem tudja eldönteni, hogy vízzel vagy tejjel készítse. Aki következetesen választ, tanul, próbál, hibázik, és újra próbál, az teremti a szerencsét. A többiek meg ülnek a sörpadon, és azon gondolkodnak, másnak miért van mázlija.

És akkor ott van Isten. Na, ez egy érzékeny téma. Nem a hit ellen beszélek, hanem az ellen a gondolkodásmód ellen, amelyik azt hiszi, hogy a saját szar döntéseit egy láthatatlan entitás írta neki elő. Túl sok ember használja Istent úgy, mint egy kozmikus ügyvédet, aki mindig megvédi, ha hülyeséget csinált. Ha elcseszi az életét, akkor jön a mondat: „Isten próbára tesz”. Ha valami jó történik vele, akkor pedig jön a másik gondolat „áldás”. Közben pedig ő hagyta ott az egyetemet, ő választotta a toxikus párkapcsolatot, ő nem hallgatott az ösztöneire. Isten, ha létezik is, aligha foglalkozik azzal, hogy valaki miért nem olvasott el egy e-mailt időben.

A vallás, a szerencse és a babona gyakran együtt járnak, mint valami szürreális háromfejű kutya, amelyik a felelősség elől menekülő embereket őrzi. Ez a hármas egyfajta mentális légzsák: nem old meg semmit, de legalább tompítja az ütközést. Csak az a baj, hogy ha mindig másra mutogatsz, sosem tanulsz meg vezetni.

Nem mondom, hogy mindent tudok. Csak azt mondom, hogy amit más „váratlan szerencsének” lát, az gyakran egy hosszú, néma, küzdelmes folyamat eredménye. A siker nem egy kaparós sorsjegy. Az eléréséhez nemcsak munka kell, hanem bátorság is, főleg ahhoz, hogy beismerjük: minden döntés számít. Még az is, hogy ma nemcsak úgy voltál, hanem ezt az írást olvasod.

Nem vagyok se guru, se próféta. Csak valaki, aki figyel. És aki azt látja, hogy az emberek többsége inkább hisz a csillagok állásában, mint a saját felelősségében. Pedig a szabadság nem abban rejlik, hogy mindent az univerzumra kenhetünk, hanem abban, hogy felismerjük: a saját életünkért mi vagyunk a felelősek. Minden más csak mese vagy mentség.

Bemutakozás**Drotleff Zoltán**

Drotleff Zoltán vagyok. Marosvásárhelyen 1940. december 27-én születtem polgári értelmiségi családban. Most Székesszékén élek és alkotok. Polgári végzettségem: gépészmérnök. Feleségem, dr. Szilágyi Judit fogszakorvos halála után köteleztem el magam az irodalomnak. Azóta, azaz 2010-től 17 önálló kötetem jelent meg. A 18., a LÉTFOSZLÁNYOK című könyvemmel jelentkeztem a pandémia utáni, válsággal és háborúktól terhes időkben, bízva mégis a reményteljes jövőben. Utolsó három verses kiadványom: VÉGTELEN CÉL, HATÁRTALAN FÉNYBEN, VÁLTOZÓ ÁLLANDÓSÁG. Ezeken felül a VÉGTELEN FELE címmel elkészült a Krúdy Irodalmi Kör gondozásában egy verses CD is.

Számos antológiában és folyóiratban szerepelnek műveim:

Antológiák: Arcok és Énekek országos költőantológiák, Krúdy-antológiák, Vörösmarty Társaság antológiái, a Magyar Újságírók Közössége és a Magyar Nemzeti Írószövetség közös kiadású antológia, a Megrostált betűk, mely Magyar Múza kulturális folyóirat költeményeiből készült versválogatás, a Montázs Magazin antológiák, a Tűzörzök év-könyvei, Kláris-antológiák, Verőfény-antológiák, korábban a Szárnypróbálgatók antológiái, továbbá számos olyan gyűjteményes kiadványokban, ahol egy-egy alkalommal jelentek meg műveim...

Folyóiratok: Magyar Múza, Új Tanú, Vár, Agria, JEL internetes folyóirat, Kelet Felől, Nyírségi Gondolat, Kalamáris, Kláris, Délibáb, Szikla Magazin internetes folyóirat, Aranycsillag irodalmi és művészeti internetes csoport, korábban a Föveny folyóiratban is...

Több irodalmi kör aktív tagja vagyok: Váci Mihály Irodalmi Kör, Vörösmarty Társaság, Krúdy Irodalmi Kör, Népi Írók Baráti Társasága, Élhető Világ Irodalmi Kör, Tamási Lajos Irodalmi Klub, Cserhát Művész Társaság, Ósfehervár Alkotó Közösség, melynek egyik alapítója vagyok, Magyar Alkotók Nemzetközi Egyesületének tiszteletbeli tagja, Fejér Megyei Író-költő, Festő Alkotó Kör...

2017-től tagja vagyok a Magyar Újságírók Közösségének (MÜK), 2020-ban a Magyar Nemzeti Írószövetségbe (MNI) nyertem felvételt. Költői munkásságom elismeréseként megkaptam a Váci Mihály Díjat, a Krúdy Aranyérmét, a Krúdy Szépirodalmi Díjat, a Krúdy Legenda Díjat, a Kláris Nívó- és Művészeti Díjat, a Cserhát József Művészeti Díj Aranyfokozatát – és egyéb pályázati elismeréseket.

Csak fikció?

Eliramlik időnk,
és vele tart nyarunk,
tovasárgul ősünk,
árván esd már korunk.

Telünk sem hó lepi,
sötétet ölt minden...
Mi büntelen, fehér?
Ilyen divat nincsen!

Lesz tán illat egyszer
ránk-virágzó tavasz?
Elvetsz egy kis reményt?
Hadd higgyük, még aratsz...

Igen élni készül
élőhalott létünk!
Csupán Júdáspénzért
nem ontjuk már vérünk!

Sokfelé háború,
béke csak nyomokban...
Becsület, szeretet,
csak zokog, s romokban!

Szerelemről

Sejtelmes, mikor jön.
Érzed, hogy benne vagy.
Brutális, perzselő!
Gyötör, de el nem hagy!

Nem érted, mért' szenvedsz
miközben boldogan,
repesve szerethetsz...
Ám elméd romokban!

Mélybe lök, fölemel!
Amikor ölelnéd,
el, éppen ő enged!
Hagyj! Már ebből elég!

Mesze jár, ismét szép!
Sejti, fájón rajongsz!
Nevet, ha visszánéz,
hogyan bántra hajlongsz...

Ragyog, mint idegen,
forró, ha megtalál,
és hogyha kiismer,
hidegen elhagy már!

Végtelen szegénység

Nagy öröm látogat
mosolyogja szemed,
bár lelked tükrében
hamis a szeretet.

Pénz csábít, barátom,
engeded, becsapjon!
Sok mindent birtokolsz,
ám szétfoszló vagy...

Csodálva nézheted,
veheted, adhatod,
de mikor itt hagyod,
kamatját megkapod...

Csupaszon születél,
lelked is úgy marad...
Kincs nélkül járhatod
utolsó utadat.

Tanulmány

MOLNÁR ÁDÁM CSABA

Mi fán terem az *abjekció*? A kristevai pszichoanalízis vázlatos alapja (*Powers of Horror*)

A kristevai posztstrukturalista filozófiában ahhoz, hogy megérthessük az abjekcióelméletet, két „tartományt” vagy „rendet” is szükséges kiemelni, amiben az ember operál. Az első egy maternális-biológiai rendszer, amit Julia Kristeva, Platón nyomán (*Timaiosz*), *chorának* nevez el (szemiotikus). A chora az a nyelv előtti állapot az egyén fejlődésében, amit az ösztönök, a kinetikus és vokális ritmus jellemez. A gyermek egzisztenciális szükségletei kér(d)és nélkül biztosítva vannak az anya gondoskodásával. A maternális tartomány fázisában az egyén még nem lépett be a Szimbolikus-rendbe („a Másik”), a gyermek a még ismeretlen nyelv helyett gesztusokat, grammatikailag szabályozatlan hangokat alkalmaz az önkifejezés érdekében, de még nem érzékel(het)i ezek immanens jelentését.

Később rájön, hogy a nyelv használatával nemcsak az objektumok megnevezése lehetséges, hanem ezáltal felismeri elhatároltságát a többi személytől és környezetétől. Az anya mindenre kiterjedő testén és a gyermek erre a testre fixált figyelmén keresztül teljes dominanciát élvez a fejlődő egyén egzisztenciája felett. Manisha Kale az elmélet összefoglaló leírásában kifejti, hogy az *anyai test* (terhesség) és a *chora* (csecsemőkor) nem női identitások, szerepek, hanem alanytalan korporális terek, amik szükségesek, hogy az ember átlépjen az imaginárius műveletekből (Lacan nyomán: elvont mentális tartalom) a szimbolikus műveletekbe (nyelvben kódolt tartalom). Ez az esemény lesz a fejlődésben az első, meghatározó abjekt folyamat, ahol az identitás kialakulásával a gyermek leválik a domináns anyai entitásról, kilép a maternális térből.

A chora, amin keresztül az anya mint a nyelvben és nyelvvel működő egyén operál, és amivel ellöki önmagától az apai Szimbolikus felé, műveltető szerepe több színteren is megjelenik. A gyermek affektusait „ideiglenes, ingadozó mintázatokba” szervezi a meglévő (szobatisztaságra tanítás, etetés, anyatejről való leszoktatás) „ritmusok” függvényében, és stabilizálja a csecsemő korporális, ejektáló (abjekt) viselkedését (hányás, vizelet- és székletürítés). Azonban, ahogy Kristeva kiemeli, az autonómia kialakulásához önállósulnia kell a gyermeknek.

Az első meghatározó abjekt folyamat életünk során az anyától történő távolodás, próbálunk kikerülni a hatása alól az önálló identitás kialakításának érdekében. Ez egy violens és esetlen szabadulás, amit utána a visszaesés lehetősége (is) kísért. A leválás nem csupán kognitív folyamat, hiszen a csecsemők a nyelv előtti térben többnyire imaginárius regiszterben működnek. Ezek a paraméterek azt a következményt vonják maguk után, hogy a gyermeknek ahhoz, hogy el- és leválassa magát az anyától, viszceralisan kell elhelyeznie önmagán kívül, ami egy pszichikai-erőszakos tett. Így tudja a formálódó *én* kialakítani azokat a határokat, amik elválasztják az alanyt az objektumoktól.

A *matricidium* (metaforikus anyagyilkosság) során az egyén abjektálja az anyát, elméjében önálló alannyá válik. Azonban minél kevésbé elválasztott az egyén az anyai testtől, minél kevésbé elhatárolt az anya a chora archaikus testi környezetétől, annál nagyobb marad a fenyegető maternális hatás, ami veszélyt jelent a gyermek identitásának függetlenségére, egzisztenciájára. Ez nemcsak a kettőjük közötti kapcsolatra, hanem a gyermek későbbi, más nőkkel való kapcsolatára is hatással van. Az *én* kialakulásának lehetőségét a nyelv autonómiája is biztosítja, amivel az egyén a társadalomban már önálló alanyként tud hatékonyan (a Szimbolikus-rend korlátain belül) létezni.

Ezek által belátható, hogy a kristevai fejlődépszichológiában az abjekció egy elengedhetetlen folyamat, ami megelőzi a lacani mimetikus tükör-stádiumot, ahol a gyermek objektumként (nem-*énként*) ismeri fel önmagát a belső perspektívából kilépve. De a gyermekkori anya-abjekció jelensége nem az egyetlen az ember élete során, csupán a legkorábbi, ugyanis az abjekt az, ami „nem asszimilálható. (...) nincs definiálható tárgya, nem egy előttem lévő *ob-jekt* (...), csak egy tulajdonságot oszt a tárggyal, mégpedig hogy szemben áll az *én*nel.” Az *ab-jekt* az a megfoghatatlan nem-objektum, ami „a jelentés összeomlásához” („where meaning collapses”) vezet.

Minden abjekt, ami az *én* biztonságát, az identitás integritását fenyegeti; nem tiszteli a határokat, a rendszert, a rendet, és felidézi az anyai test és a chora „kaotikus” terét. Az egyén hátrahagyja azokat az dolgokat és anyagokat, amik kivetésével emberként teljes maradhat, hiszen ezek a kivetett „darabok” jelképezik a „másik oldalt”, amit képtelenség felfogni, aminek hatására széthullik, szivárog a test, és egyszer megszűnik létezni, ahogy átesik a határon. Ilyen testi anyag a vér, a sebből szivárgó genny, az izzadság. Az undor és/vagy a félelem érzetének segítségével maradhat egységes az egyén, az identitás.

IRODALOMJEGYZÉK:

- AKAHANE-BRYEN, Sean – SMITH, Chris L., *The Space of the Lacerated Subject: Architecture and Abjection*, Architecture Philosophy, 2019/4.
 BÓKAY Antal – VILCSEK Béla – SZAMOSI Gertrúd – SÁRI László, Osiris Kiadó, Budapest, 2002.
 KALE, Manisha, *Jacques Lacan's and Julia Kristeva's Views on Psycho-sexual Development of a Child*, Literary Herald, 2018/3.
 KRISTEVA, Julia, *A költői nyelv forradalma* (1974, részletek), ford. HORVÁTH Krisztina = *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása. A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig*, szerk.
 KRISTEVA, Julia, *Powers of Horror. An Essay on Abjection*, ford. Leon S. Roudiez, Columbia University Press, 2024.
 SEDEHI, Kamelia Talebian, *Interconnection of Kristevan Semiotic Chora and Nature in By the Light of My Father's Smile*, Mediterranean Journal of Social Sciences, 2015/6.
 STONE, Alison, *Against Matricide: Rethinking Subjectivity and the Maternal Body*, Hypatia, 2012/27.

(Az ELTE magyar – latin tanárképzésének II. évfolyamos hallgatója)

TORNAI XÉNIA

A valóságot megtartó titok

Gondolatok Oláh Tamás Örökre élkelődve c. kötetéről

Faágak a szürke mennybolt előterében. Fekete gallyak ég felé nyújtózó karjai. Az éltető nap felé törnek. A Mindenséget célozzák véletlennek tűnő rendszerükkel. Növekedésük érthetetlen parancsnak engedelmeskedik. Ha levelet bontanak, nem hatol át közöttük a fény sem. Mégis ösztönösen tudják, merre van dolguk. Hogy mi végre rendeltettek. Nem kérdeznek semmit. Csak teszik, mi génjeikbe kódoltatott. És ott vannak Oláh Tamás legújabb kötetének borítóján, hogy összekössék az eget a földdel, és koronájukkal megtartsák a végtelent.

A fák néma alázata csodálatra készíti az embert, ám a Költő nem azért kapta az intuício kegyelmét, hogy főhajtva csupán a körötte nyíló fizikai világot fogadja el valóságként. A tudós és a művész a lét egymásra rétegződő síkjainak minél pontosabb szétválasztását tűzi ki célul, és a jelenségek mozgatórugóinak feltárására törekszik. A nagy Egészet felépítő hálózat láthatatlan pókfonalrendszerének mintázatát szeretné megérteni. *Elérni az elérhetetlent*, felfogni a felfoghatatlant, megfogni a Mindenséget örök pulzáásban tartó titkot.

Ezért figyel Oláh Tamás mindenre szüntelen. Érdeklődését a kézzelfogható világ eseményein túli sem kerülheti el. Értelmének objektívén majdnem mind a tizenkét dimenzió láthatóvá válik, melyek érzékelését Szabó Magda *Az a szép, fényes éjszaka* című novellájában az újszülöttek éteriből megőrzött képességeként jellemez. Az átlagember számára a teljesség egyidejű befogadása a születés pillanatától távolodva egyre korlátozottabbá válik, mivel az érzékelt dimenziók nagy száma végül leszűkül a *reális időre* és az *egyetlen síkú, egyetlen terű* fizikai valóságra. Oláh Tamás szemléletében azonban Einstein relativitás elméletének megállapítása tükröződik: „*Az idő korántsem olyan, amilyennek látszik. Nemcsak egy irányban halad, hanem egyszerre létezik benne a jövő a múlttal.*” Párhuzamosan tudósít a „*hátrafutó napok*”-ról, a feledés süllyesztőjéből visszaidézett „*gyümölcsös emlékek*”-ről és az éppen zajló jelenről, miközben már a jövő képei villóznak a sorok között, és lebmolnak a tér korlátai, melyek nélkül a szingularitás végtelenjében saját lényegként értelmezhető minden jelenség. Ennek megfelelően világmagyarázata is másféle törvényszerűségeknek engedelmeskedik. Ő Lao-Ce-i bölcs gyerekként egyszerre kíváncsi a külvilág eseményeire, a lélek mélyén a történések hatására keletkezett érzésekre, a tudatban megképzett gondolatokra, a Mindenségben is változást indukáló élethelyzetek rebbenésnyi nyomaira, az élettelen tárgyak titokzatos működésére, a természet emberi tájjá nyíló együttérzésére és arra, miként helyezhető el az így keletkezett új létpillanatban a vizsgált jelenségben aktív részvételt vállaló szereplő, illetve a szemlélő.

Költészetének egyedülálló volta éppen az ábrázolás mikéntjében rejlik. A jelenségeket nem a póre fizikai sík kontúrjaival vetíti elénk, hanem a lírai énben ébredő érzetek és képzetek messzire indázó hangulati elemeinek egymásba szövődő dzsungelként. Omnipotens költő. Isteni magaslatokba emelkedve, a kívülről szemtelenséggel, panoramikus optikával úgy tekint az eseményekre, hogy közben a beavatottak mindentudásával és a mélyen empátikus ember érzékenységgel tudósít a láthatatlan folyamatokról.

Verseinek ihletőhelyzete többnyire a felütés első sorában önmagától kibomlik. A konkrét élethelyzet ismerős, az olvasó kíváncsiságát mégis mindvégig fenntartja az asszociációs és intellektuális háló finom szövődése, mely a konkrét felől a mélylélektani és a transzcendens felé távolodva, és a sorok hordozta képiség által észrevétlenül nyílik meg a befogadó számára. A szellemi utazás során a költő menetsebességéhez igazítjuk lépteink ritmusát, mégis bizonyos költemények zárásakor olyan szellemi magasságokba jutunk, ahol már el-elfogy sejtjeinkből az oxigén. Az egymásra rakódó emlékek, álmok és a képzelet titokzatos tájai felett lebegünk, ahol „*Édes szellemkezes simogatnak*” (*Kicsinyített világ*), ahol a múltbéli események visszafénye egybeomosodik az elérni vágyottal, ahol a lehetőség bódult képzete a reális síkba nő, és a valóság érzeteként manifesztálódik. Bármerre néz a költő, mindenütt a kint és a bent egymásra reflektáló rezdülései vibrálnak. Érzékeli „*a gondolat materializált fényeit*” (*A szél dúlt*). Tudja: a pillanatban a Mindenségre látni, ezért a teljesség oldaláról szemléli az eseményeket. Az egyedit általánossá tágitja, s bár csak egy vízcseppet tart kezében, a tenger hullámozását véli hallani.

Az észlelés földi dimenzió túl értelmezése azonban gyakran a délibáb megtévesztő fényét vetíti elé. A teljesség illúzióját keltó vágy ébredésekor álomittas önkívületbe csalogatják érzékei. A *Vigasz* című szerelmi ciklusának egyes darabjaiban delejes, lázálomszerű térbe igézi olvasóit, ahol „*összeolvadnak/ a valóság és a képzelgés képei*”, és nemcsak a kívülről veszíti el tájékozódó képességét, hanem a lírai én is: „*a kivétel érzés/ álomba révedt rejtélye,/ tudom, / fakuló rímek között is/ velem marad,/ s többé nem ereszt*” (*Behunyit szemmel*).

Oláh Tamás azonban nem Gulácsy Lajos Na'Conxypanba vágó hagyományaként, hanem szándékos művészi fogásként alkalmazza a titokzatosság eszközét. Hisz az álmok és a képzelet valóságformáló erejében, a transzcendens létezésében és költészetében nemcsak tudatosan vizsgálja ezt a sikot, hanem ráirányítja az olvasó figyelmét a valóság nagyobb távlatokba tekintő értelmezésére. Kötetének egyik kulcsmondata így hangzik: „*Feltámad, s figyel mindenre/ az anyagtalan*”. „*Jó szétáradni, és kilépni a test bőrtönéből*”, „*vonz a másik, a távoli...*” (*Folyton alszom*). Létszemléletében a foghatatlan hordozza a lényegét. A mindenben egyidejűleg ott lüktető kétféleség („*tömjénlehelet és kárhozat,/ a boldogság-szerelm-sikolya/ és a végső erőfeszítés/ gyászba borult éneke*”) az emberbe átöröklött isteni megjelenési formája. Ez tartja mozgásban a világmindenséget.

Az *Örökre élkelődve* kilenc ciklusának hatvanegy szabadverse tulajdonképpen a lírai én teljességének mozaikokra tördelt kivetülése. Az egyes darabok önálló egészként is értelmezhetők, ám igazán csak a kötet végén állnak össze szimfóniává. A fejezetek leplezetlen ösztönösséggel hajtogatják elénk az ember örök belső vívódásának térképét. A szerző életkorából adódóan érdeklődésének, így három ciklusának fókuszában is a test és a szellem léptelődése, valamint az elmúlással való szembesülés áll (*Véletek vagyok, Tompa varázs, Meséld el a méheknek*).

E fejezetek darabjai többnyire önreflexiók, melyek az öregkor emberi létet fájdalommal alázó tüneteiről és küzdelmeiről adnak kendőzetlen látletet, mely elől „*Hiába próbálsz valahogy/ ... tollatlan szárnyaddal/ elmenekülni./ Parancsaidat áruló izomkatonáid/ nem teljesítik*” (*Görcs*). Oláh Tamás új műfajt teremtő versnovellái (*Véletek vagyok, Lehetett volna, Az altruista*) örkényi tömörséggel megfogalmazott, a kispikával rokonságot mutató, lírai tűnődések.

Tizenkét gyögyeszemével a legterjedelmesebb és egyben leglíraibb a *Vigasz* című fejezet versfüzére, melynek darabjaiban a Férfi násztáncának lehetünk tanúi az örök Nő előtt. Oláh Tamás József Attila-i módszerrel „*Lágy őszi tájból és sok kedves nőből/ próbál*”-ja összeállítani a tökéletes nőiséget és általa a vágyott szerelmet, mely nemcsak menedék a valóság káosza előtt, hanem a Mindenség szellemének megnyilvánulása is. A ciklus a szerelemben rejlő teljességet bontja áttetsző szirmaira. Azt vizsgálja, mi vonzza a férfit delejes bűvérővel a gyengébbik nemhez. Hol az epekedő vágyat növeszti a boldogság egyedüli forrásává, hol a beteljesült szerelem extázisának pillanatát emeli éteri magasságba, majd a hiány kalodájában raboskodók éhével kutatja a Mindenség jelenségeiben is felleltni vágyott kedvest, mely keresésben

„*A szilárdnak hitt tárgyak*” (*Szédület*) is osztoznak vele. Ismét másutt a szellemi együvé tartozás érzésével átítatott szövetség fontosságát hangsúlyozza. Az ifjúság friss bája mágnesként vonzza tekintetét, a *Walpurgis-éj* boszorkánya az elérhetetlen utáni sóvárgás édes kínjával gyöttri, *A zöld szemű szörny* „*végigfut neuronjain, akár/ a gyík a kőfalon*”. Dantei poklot jár be, melynek ingoványos talaján mégis „*virágba borulnak a kopasz fák,/ és a perc csodája évszázadokká nő*” (*Véredben keringő*). Hiába, Khaos, a tátongó üresség volt az első létező és Erős, a Szerelem, az első működő erő a világban – miként írva áll a görög mitológiában. És az ember azóta is e két láthatatlan hatalom szorításában vergődik szüntelen.

Az érzések és emlékek viharában a költő végül mégis nyugvóponton jut: a házastárs őrszemének fénytől kísérve, csituló lélekkel visszatér a hitvesi boldogság megtartó melegébe, hogy némi csalódottsággal fogalmazza meg a lehangelő tanulságot: „*Ha az öröm/ végtelenje váratlanul/ felragyog benned,/ ... s ha balgán azt gondolod,/ ez lenne/ maga a nagybetűs Szerelem,/ hát tévedsz, olyan nem létezik,/ és sose volt,/ – ne higgy a*

költőknek!” (Véredben keringő)

Oláh Tamás mégsem veszíti el az olvasó előtt hitelességét. Költőként és felelős emberként önmaga aurájánál messzebbre tekint. Világra nyitott érzékenységgel az emberiség évtizedekkel korábban elkövetett, de el nem évülő bűneire (a Hirosimára dobott atombomba szegyenére, a kommunista éra áldozatainak megaláztatásaira, illetve a két szembenálló nagyhatalom kibékíthetetlen ellentétére) fókuszál, majd a kiüresedett világ értékvesztett jelenségeit felvillantó *Könnyű jelen* kíméletlen korrajza után a kozmikus Egész működésébe bepillantani vágyó, létértelmező elmélkedéseivel (*Telihold* ciklus) zárja a kötetet. Ez utóbbiakban a látható és a rejtett viszonyának összefüggései sejlenek fel, a sorok közül pedig már a bölcs rezignált sóhaja száll: „Csendben/ a dolgok kezdetén maradni/ lenne jó,/ többé nem mozdulni,/ csak nézni, hallgatni, várni,/ míg éned ki nem veti egészen akarátát” (*Ahogy van*).

Az oláhi költészet szembetűnő formai jellegzetessége, hogy az álló betűkből szerkesztett verstestet időközönként kurzív sorok törlik meg. Ezek hol egy-egy költőelődötől kölcsönzött idézetet jelölnek, melyeket előszeretettel illeszt önnön gondolatainak rendszerébe, hol saját megállapítást emelnek ki, melyek az egész vers legesszenciálisabb mondanivalóját hordozzák. Esetenként a drámákban alkalmazott *félre* instrukcióhoz hasonló módon általuk szól ki összekacsintó cinkossággal az olvasóhoz, tudatosan oldva ezzel az elmélkedés szigorú menetét.

A kötet számos szimbólummal dolgozik. Közülük központi szerepet kap a Hold, „aki világom teremtdése/ óta figyel” (*Telihold*), és a romlandó földi testesség ellenpontjaként az *odaát* mindent látó beavatottságának örök jelenlétét hangsúlyozza. Kiemelkedő szellemi bravúr az érzések anyagi formában való megjelenítése („*Járják táncukat rajtam/ megállás nélkül/ a futkosó hangyalábak*”/*Fizioterápián*/) és az időegységek emberi tulajdonságokkal felruházott változatainak (*meddő perc*, *Folyékony Idő*, *ráncos jelen*) gyakori alkalmazása, mely annak a korábbi kötetekben is megfigyelhető költői szemléletnek a továbbélése, mely szerint a világegyetem minden teremtett létezője él.

Így épül égis erő templommá Oláh Tamás valósága foghatatlanba vetett hitből és hártás szárnyú síkok egymáson elcsúszó, finom rendszeréből. És miközben a mulandóság kísértő démonaival csatázik, és véges tudatával megpróbál a hús-vér fizikai lét fölé emelkedve megnyugvást lelteni a végtelenbe hullás gondolatában, egy pillanatra sem veszíti el hitét és létszeretét itt, e földi világban. S jóllehet a Mindenség működésének rejtélyét megfejteni neki sem sikerül, ráébred a René Magritte állításában megbúvó igazság érvényességére: „*A titok nem a valóság egyik lehetősége. A titok az, amire feltétlenül szükség van ahhoz, hogy legyen valóság.*” „*Nincs vég, az élet is/ az örökbe ékelődik*”, nyilatkoztatja ki meggyőződéssel. Számára ebben rejlik a valóságot megtartó titok.

(Oláh Tamás: *Örökbe ékelődve*, Cédus Művészeti Alapítvány, 2024, 130 l.)
Budapest, 2024. november 20.

VARGA KATALIN Grafológia és a rosszfűk

A nyilvános helyen többen is voltunk, és néztük, ahogyan a szerző dedikálja a művét. Már az a tény meglehetősen volt, hogy nem hagyományos tollal írt alá, hanem egy nagyon vastag filctollal. Nekem, grafológusnak még feltűnt, hogy hatalmas betűméretet alkalmazott. Valamint láttam az írásának a sebességét is. Meglepődve konstataáltam, hogy hatalmas kezdő - és végvonalat használ. Természetesen szembeötlő volt, hogy a kötésmódja nagyon szöges. Egyértelműen középkorú férfinak látszott. Az íráshoz nem viselt szemüveget. A jelenlétüknek bizalmasan elmondta, hogy nem a polgári nevét írja le, hanem író álnéven dedikál.

Ennyi látott adat tudatában és egy dedikált példánnyal a birtokomban, furdalt a kíváncsiság, hogy vajon milyen személyiségjegyekkel bír egy ilyen egyén. Az aláírás jellegzetességei alapján elkezdtem analízálni. Nagyon hosszú ideig tart az elemzés a grafológiában. Mivel ez az írásom a rosszfűkről szól, így csak a rövidebb szintézist írom le. Azért fogalmazom meg, és adom tudtára minden nőnek, aki elolvassa ezt a tanulmányt, mert azt szeretném, hogy ne essenek csapdába olyan férfival, aki csak létrának használ egy nőt, azért, hogy a létrafokokon felkapaszkodjon, vagyis csak egy tárgynak nézi, nem embernek. Az író álnévet használó ember nem gondol arra, hogy így is elemezhető az aláírása. Ugyanis az írásmozgás, a feszültség, a ritmus, a rugalmasság fokozata, a kéz nyomása, a sebesség mértéke, a vonalvezetés nem változtatható meg.

Láthatóan képtelen a belső konfliktusainak a feldolgozására, feszültség alatt van. Mivel nem kézjegyet, hanem teljes aláírást mutat, így nagyon jól látható, hogy a térfoglalási igénye nagy területet követel. Függetlenségigénye és szabadságvágya van. Így nehezen vagy egyáltalán nem köti le magát egy társhoz.

Nagy méretű betűformái és a hatalmas kezdőbetűk nárcisztikus jellemre vallanak. Az aláírásában látható feszültség miatt zsákutcában van, próbál kitörni, ám nem látja be, hogy a modora, a gondolkodásmódja és az antiszociális viselkedésmódja miatt hiábavaló küzdelmeket folytat, így nem fogják elfogadni az emberek. Ha a szemébe mondják, akkor sem okul a hibáiból.

Egocentrikus gondolkodásmódja miatt nem törődik mások érzelmeivel, hidegen hagyják. Az aláírása alapján önelégült, hangsúlyozza a személyiségét. Az írói álnévvel egyértelműen elhallgat, titkol valamit, ami, ha kiderülne, akkor még kevesebb ember lenne az ismeretségi körében. Ha nem az történik, amit akar, akkor makacs, agresszív énje bújik elő az álarc mögül. Öntelt, nem keresi magában a hibát, mások véleményét nem fogadja el. Csak azt hisz el, amit lát, hall és megtapasztal. Szereplési vágya van, tetszeni akar, szeretne népszerű lenni. Nem konfliktuskerülő, sőt, keresi a harcot. Ha nincs a környezetében konfliktus, akkor gerjeszt egyet. Felesleges energiáját vitákban, szellemi síkon megvívott csatákban vezeti le. Elfordul a társadalomtól, a közösségektől, önző, egyéni érdekek vezérlik. Rátelepszik valakire vagy egy szűk baráti körre, és zsarnokoskodik felettük. Amikor nagyobb szociális közegben jelentkeznek hatalmi törekvései, akkor kezd a társadalomra is veszélyes lenni.

Az aláírása papírra vetett időpontjában lehetett alkoholos vagy drogos állapotban is, mivel ekkor a viselkedésében is patetikus állapotot produkált. Nem jó az alkalmazkodási képessége, így korlátokba ütközik a kapcsolatteremtési- és kapcsolattartási képessége is. Ez őt nem zavarja, mivel fokozott távolságtartási igénye van. Elítélendő emberi tulajdonsága, hogy magát túlbecsüli, másokat leértékel. Így eléri, hogy akinek volt önbizalma, annak idővel nem lesz, amíg együtt maradnak. Vannak nők, akik úgy gondolják, hogy majd „mellettem megváltozik”. Nem fog megváltozni, hiába dolgozol a figyelméért. Vagy te süllyedsz le a szintjére, vagy elhagyod! Minél hamarabb befejezed vele a kapcsolatot, annál hamarabb tudsz visszatérni önmagadhoz.

Miért a rendes lányok esnek csapdába a rosszfűkkel? Például: gyerekkorában egy olyan személy mellett élt, aki érzelmileg nem volt elérhető, pedig nagyon szerette volna. Kialakul egy kötődési minta. Így olyan partnert választanak, akik érzelmileg nem elérhetőek, mert ez „ismerős érzés”. Aztán férjhez mennek egy becsületes, rendes emberhez, mert az intelligenciájuk ezt diktálja.

(okleveles grafológus)

Beszámoló

Dr. Csőzik László
(Érd MJ Város polgármestere)
a nemzeti összetartozás napján
(Elhangzott 2025. június 4-én az Országászlónál)

105 évvel ezelőtt, 1920. június 4-én Magyarország gyászba borult.

Sokkolóak a számok, adatok. De még sokkal többek a tragikus történetek. A meghurcolt, szétszakított családok sorsa. A felbomlasztott, halálra ítélt közösségeké.

Az összképet mind ismerjük. De az ördög már akkor is a részletekben lakott.

Magyarország területe 282 ezerről 93 ezer négyzetkilométerre csökkent. Egyedül Románia többet, 103 ezer négyzetkilométert kapott, mint amennyi Magyarországnak megmaradt. Néességünk több mint felét a határok túloldalára száműzték. A 18,2 millióból alig 7,6 millió fő maradt. Ami a legfájóbb: a magyarság harmadát, 3,3 millió embert elválasztották anyaországától. Négy részre vágták szét a nemzetet!

Trianont sokkoló évek előzték meg. A Monarchia négy éven át négy fronton négy állammal háborúzott. Majd „minden egész eltört”, a Monarchia szétesett. 1918 őszétől erőszakhullámok sora szabadult ránk. Forradalom, proletárdiktatúra, ellenforradalom. Parasztlázadások vidéken. Megszálló csapatok. A lakosság négyötödét érintő elnyomás, kegyetlenség. Vörös- és fehérterror. Majd a spanyolnátha. Nagyjából 600 ezren fertőződtek meg, és minden 10. beteg meghalt.

Trianon csak az utolsó csepp volt a pohárban. Akkor élt felmenőink úgy érezték: fenékgig ürítették a méregpoharat.

És jöttek a menekültek szakadatlanul. 430 ezren kötötték fel az útilaput. Elűldözték, kiutálták őket őseik otthonából. A külhoni magyarság 15 százaléka itthon keresett menedéket.

Megdöbbentő történetekről tudunk. Pár szóban tömörítve is letaglózó.

- Özvegy Major Jánosné postamester. Kislányával menekült a vajdasági Écskáról 1920 nyarán. Fél évig vagonban laktak a Nyugati pályaudvaron.
- Dr. Kosáry János zeneszerző, zongoraművész. Feleségével és két gyerekével Selmezbányáról menekült 1919 áprilisában. 24 órás határidővel utasították ki, és halálosan megfenyegették. Csak annyi csomagot vihettek, ami a kezükben elfért.
- Phillip Mária. A vajdasági Pancsováról 9 gyerekével menekült. Hat évig vagonban éltek, mielőtt Pestszentlőrincen lakást kaptak.
- Horváth Viktor vasutas. Pozsonyból menekült 1921-ben. Mosonmagyaróvárra került. Majd a győri vagonvárosban élt két évig. Ezután a győri tisztviselőtelepen egyszobás lakást kapott. Háztartásbeli felesége és 5 gyereke volt. Egyik gyereke a vagonváros mostoha körülményei miatt megbetegedett és meghalt.
- Az érdekes is befogadtak menekülőket. Tóth Ferenc gyógyszerész két családtagjával a kárpátaljai Nagyszőlősről jött 1920-ban. Petrik Ferenc vonatfékező a gyermekével Szabadkáról menekült 1922-ben. Heichler Flóra tanítónő és egy családtagja Nyitráról menekült 1921-ben. Randor István vonatfékező Brassóból jött 1920-ban. Özvegy Medved Jánosné a Dél-Bánságból érkezett 1921-ben.

Mind megérdemelték volna egy boldogabb jövőt. És egy sokkal békésebb jelen időt.

Barátaim!

Egészen másként alakul, ha érvényesül a nép akarata. Apponyi

Albert gróf, a magyar tárgyalóküldöttség vezetője javasolta ezt Párizsban, 1920 elején. „Kérdezzék meg az érdekelt népeiséget – mondta. – Előre is alávetjük magunkat ítéletüknek.”

Így tettek a soproni népszavazáson 1921-ben. A Vas vármegyei Szentpéterfán és még 9 faluban 1923-ban. Őket megkérdezték, és Magyarországot választották.

De nem minden magyar szívű város lett civitas fidelissima. És nem minden falu communitas fidelissima.

Pedig „a nép szava Isten szava”! Ezt már Nagy Károly idején, a 8. században tudta egy tudós teológus. És tudta Táncsics Mihály, akit a '48-as forradalom nyitányán szabadították ki a cenzúra börtönéből. Ezzel a címmel jelentette meg '48-ban az elnyomást ostromozó könyvét.

A nép szava Isten szava! Legyen meg a nép akarata!

Vajon hogy döntött volna a 90 százalékból magyar Komárom? Soha nem tudjuk meg, mert kettévágták. Mit mondott volna a 84 százalékból magyar Kolozsvár? Hogy döntött volna a több mint 70 százalékból magyar Kassa, Nagyvárad és Arad népe? Mit akarhatott az 59 százalékból magyar Szabadka?

Nem kérdezték meg őket. Akaratuk ellenére elcsatolták. Kimetszték a nemzet testéből.

Ez a lecke ma is érvényes. A nép, a többség akarata nélkül nincs jövő! Kérdezzék meg a városokat! Kérdezzék meg a falvakat! Milyen Magyarországot akarnak? Hogyan akarnak élni? Kifosztva? Elhallgattatva? Szennyező gyárakkal körülbástyázva?

Mikor dönthetünk mi a jövőnkéről? Ahogy a Trianonban elszakított városok és falvak: igazi önkormányzást akarunk!

Mi vagyunk a nép! Döntsünk mi a jövőnkéről!

Tanuljunk végre a múltból! Nekünk Európa a jövőnk! Ezer szállal vagyunk összekötve a szomszéd népekkel. Ma is ezerszeresen egybetartozunk a külhoni magyarokkal.

Erről szól ez a mai nap. Nem a sérelmekről. Nem a bánatról, a gyászról. Hanem az összetartozásról! A közös jövőről!

A jeles konzervatív külpolitikus, Jeszenszky Géza írta: „Siránkozás és harag helyett ... elsősorban arról érdemes gondolkodni, hogyan lehet Trianon sötét árnyékán túllépni.” Miként lehet orvosolni egy nemzeti tragédiát.

Itt is a városok kezében van a kulcs. A helyi közösségek összetartásán. A baráti kapcsolatokon. A közös projekteken, pályázatokon. Határokon innen és túl.

Pár nappal ezelőtt Csehország 4. legnagyobb városában, Plzeňben jártam. Magyarországot képviseltem egy önkormányzati konferencián. Osztrák, román, szlovák, cseh önkormányzatok képviselői tanácskoztak. Fél szóból is megértettük egymást. Ahogy megértjük egymást testvér- és partnervárosainkkal. A 7 közül 5 közép-kelet-európai.

Régen hol együtt, hol külön sírtunk. Holnap együtt akarunk örülni. Ma ezért kötünk szövetséget!

Mi, magyarok, egyek vagyunk. Akárhon élünk. Akárhire szavazunk. Gyógyítsuk meg együtt a nemzetet!

Különösen igaz ez a mai vészterhes időkben. Jeszenszky Gézát a napokban feleségével együtt megtámadták. Életveszélyesen megsebesítették.

Mérhetetlenül elszomorított és felháborított az eset.

Ne hagyjuk, hogy elvakítson minket a gyűlölet! Ne engedjünk utat az erőszaknak!

Éppen Trianon és a második világháború a példa: ha a gyűlölet, a bosszú, a leszámolás vezet minket, mindig tragédia a vége.

Vesztesekből legyünk újra győztesek!

Éljen a szabad Magyarország! Éljen a haza!

Az MKMT második születésnapján

Május 24-én tartottuk A magyar könyv is magyar termék mozgalom második születésnapj rendezvényét. A tartalmas és színvonalas műsor keretein belül volt évértékelés, ének, szavalás, ifjú tehetségek szakmai előremenetelének bemutatása, MKMT-nagykövetek kinevezése, valamint díjátadó.

Jómagam a rendezvényhez versmondással járultam hozzá, a Levél a Kis Herceghez költeményemet szavaltam. Az írói oldalamon közzétett fotókon látható laminált papírok a kezemben pedig nem mások, mint az MKMT bloggerekének ezévi szakmai díjai közül négy. Több kategóriában (Legjobb könyv, Legjobb történelmi vonatkozású mű, Legjobb ifjúsági irodalmi mű) lettem helyezett, illetve Hajdu-Szundi Alexandra blogger különdíját is megkaptam; mindet a Betyárbecsületért. Őszinte örömömre szolgál, hogy így elnyerte a tetszések, hálásan köszönöm a díjakat!

Külön ki kell emelnem az összetartó közösségi erőt, ami több módon nyilvánult meg. A büféasztal többek önzetlen felajánlásából állt össze, a díjakhoz járó tárgyjutalmakat a szerzők, támogatók, a Helma Kiadó ajánlották fel, s idén is dívott az idei MKMT Antológiát aláíratni egymással (ebben egyébként egy humoros írásom kapott helyet: Egy tyúk siralmi). Juhász Judit írónőnek pedig köszönöm azt a kis figyelmességet, amit a győri könyvprojektes kooperáció kapcsán adott!

Tartalmas nap volt. Örülök, hogy részese lehettem! Jövőre ugyanitt! *Dai Antecst currgo graidst nu vei!*

Cserni András

Móczár Csaba nyílt levele

Kedves Judit!

A férfi elolvasta és BECSUKTA A (na, nem az ajtót), hanem könyvet!

Nagyon lebilincselő volt a csodás leírások részletessége, amivel végigvezettél ezen az utazáson... Szinte Peruban éreztem magam.

S mint említetted a bemutatón: nem egy hagyományos útleírást szerettél volna írni, így egy krimi- szálát fűztél a történetbe.

Ez telitalálat volt.

Ugyan a fő csapás valójában egy útikönyv, amely elénk tárja Peru szépségét, történelmét, kultúráját, részletgazdag pontossággal és szépirodalmi értékességgel kimunkálva, ennek a tájnak minden szépségét vagy akár visszasságát, ugyanakkor a bűnügyi vonallal megbontva ezt az amúgy kerek egészet, mindvégig fenntartod az érdeklődést ez irányba is, a bűncselekmények és azok az utolsó oldalakig tartó ismeretlenségével pedig afelé is folyamatos feszültségteremtéssel „rákényszerítetted” az olvasót, hogy egyszerűen végigolvassa a könyved.

A történet erőssége számomra maga az útleírás. A bűnügyi szál jól megfűszerezte ezt az egyébként önmagában is helytálló, színes és remek történetet!

Összegezve: Egy olvasmányos, szórakoztató és részletgazdag útleíró könyv ez, melyet remek dramaturgiai érzékkel építettél fel, beleszőve ezt a minikrimisít úgy, hogy minden oldal elolvasása után már az újabb oldal elkezdésére vártam...

Kedves Judit! Szívből gratulálok!

Baráti öleléssel: **Móczár Csaba**

A X. Battai Könyvünnepe...

... méltó nyitánya Cserni Andris új verseskötete: Utazz velem Seholsincsbe!

Író-olvasó találkozó: először a regényfolyam a téma.

Elképesztő, mondja többször is Gárdonyi Nóra, egyetemi hallgató, kiváló pódiumbeszélgető-partner, miközben ebben a szerepében már jó néhányszor hozzászokhatott Andris magasan kvalifikált irodalmi alkotói tehetségéhez, tudatos szerkesztéséhez, ahhoz a mindenkit lenyűgöző lendületes előadásmódjához, stílusához, szókincsének gazdagságához.

És igaza van. Valóban elképesztő. Nem lehet hozzászokni, csak újra és újra rácsodálkozni, hogy ilyen fiatal emberben mekkora bölcsesség, tapasztalat, szakmai tudás van... Öröm hallgatni, ahogy taglalja, milyen típusú könyvek terelgették írói útjának egyes szakaszait, vagy hogyan hatott rá az ősi magyar hitvilág, a folklór, miközben megalkotta saját egyedi fantáziavilágát, a Mistariát – egyedi jogi és nyelvi rendszerrel.

A trilógia fontos eseményeinek taglalása ugyanolyan figyelemre méltó, mint saját alkotási folyamatának részletezése (a kézírásos füzetől a végleges könyvformáig), s míg szó esik a kedvenc karakterekről, a különleges és az alliteráló vagy a beszélő nevek szimbolikájáról, elámulunk, mennyi mindenre kell figyelnie egy írónak: a családfa rokoni pontosságára, telihold volt-e valójában azon a bizonyos napon...

Nekem különösen nagyon szimpatikus a farkastörvények etikája, morálja, mindig ki is emelem „bárcsak” szinten.

Nóra szinte együtt lélegzik a szerzővel, találó, tüpontos kérdéseivel azonnal reagál a válaszokra: a két párhuzamos világnak mi az irodalmi példája, a jó regényhez tényleg öregnek kell-e lenni, ahogy egy írónő állítja, az „utazóregénynek” van-e ötletadója, a belső utazás miként valósul meg...Csupa izgalmas felvetés, ahogyan a látványvilág megfilmesítésének ötlete is...

Híres színészek arcképét mutatja Andrisnak, aki azonnal megrendezi a castingot.

Érdekes asszociációknak voltunk tanúi.

Kitérnek a korábbi kötetek olvasói fogadtatására.

Az is ötletes volt, amikor a verseskötet szerkezetére került sor, a közönségnek fel kellett ismerniük az Ady-verstémákat vagy a parafrázisok eredetijét. Jutalmat is kaptunk érte.

Csodálatra méltó (elképesztő) az okok, célok, ciklusok szabályos felépítettsége, egymáshoz kapcsolódása: a félelmektől, a szorongáson át hogyan jut el hitelesen a „Boldogság kertjébe”.

Bár elhangzanak ilyen kérdések: feladata-e a költőnek megosztani belső vívódásait... mire gondolt a költő... – távolról se irodalomkönyv-ízű beszélgetést hallhattunk.

Andris remek előadó is, élmény hallgatni az értő-érző-közvetítő tolmácsolást.

Oklevelet is kapott már érte idegenben.

Az meg Nobel-díjas ötletnek tűnt, hogy középiskolásokat hívtak meg a közönség soraiba: az alig néhány évvel idősebb szerző alkotói folyamatát testközelből érzékeltették, de ötleteket kaphattak a nyári olvasnivalóhoz is.

Talán az íráshoz is...

Daróci Lajosné

Olvasásélmény – Pálné Onódi Judit: A titkos utazó

Május utolsó napjára maradt az ehavi könyvajánló, ugyanis időközben levizsgáztam öt tárgyból, a felkészülés pedig időt igényelt. Így lassan haladtam kezdetben ezzel az egyébként nagyon olvasmányos művel, amit egy kedves IRKA-s társam írt, Onódi Judit.

A kötet címe: A titkos utazó.

Ebben a bűnügyi regénnyel ötvözött útleírásban egy maffialeszámolás szemtanújának napjait követhetjük nyomon. Hogy megvédjék a bünszervezettől, a rendőrség egy Peruba látogató utazócsoportban rejti el Dórát, míg fel nem göngyölítik a szálakat. A lány szemén keresztül csodálhatjuk meg az Andok lélegzetelállító országát, ám közben folyamatosan izgulhatunk érte, mert az ördög nem alszik: a maffia a nyomában van...

A mű legnagyobb erőssége számomra az érzékletes, képszerű leírások sokasága volt. Pontosan és láttatóan tárja elénk Peru nevezetességeit, kultúráját, garantáltan kedvet kapunk meglátogatni. Szintén kiemelendő a fordulatok és csavarok alkalmazása, ebben is rendkívül tehetséges a szerző (az utolsó pillanatokig nem sejtettem, ki a maffia embere). Egy dolog zavart csak néhol, pár ponton úgy éreztem, hogy éles a váltás az egyes történetzálak, szemszögek, lelkiállapotok közt, nincs kellő átkötés. Ez azonban nem vesz el a mű élvezeti értékéből, s a tényből, hogy jól kombinált két, látszólag össze nem illő műfajt.

Szívből ajánlom ezt az egyedi regényt, mely a Helma Kiadó webshopjában elérhető.

Cserni András

Vakáció előtti utolsó műsorunk a battai Szociális Gondozóközpontban

Mindig jól sikerülnek ezek a látogatások, mindig csillogó szemmel köszönök, de ez a mostani különösen felemelő volt.

A műsor változatosságának, színvonalának, a játék újszerűségének minden alkalommal örülnek, mi meg nekik örülünk: a felszabadultságuknak, a jókedvüknek....

Mi, a múlt évezredből visszamaradt régészeti leletek, rengeteg memoritert tanultunk, elképesztően sokat tudnak, és felszabadultan, önfeláldozóan, pontosan idézik – látszik, hogy élvezik az áramlást...

Ezúttal én is kaptam egy felbecsülhetetlen meglepkét: Varga Kati elhívta szerepelni a Hangyássy házaspárt....

Annyira régen találkoztunk! Remélem, nem látták, hogy könnybe lábadt a szemem. (ahogy öregszem, egyre szentimentálisabb vagyok).

A közönséget tudatosan figyeltem: ahogy Iván feláll a kanapéről, és közeledik a széksorokhoz, úgy mosolyog boldogan mindenki, készülve a nevetésre, a szórakoztató élményre, azaz egy kiváló Romhányi-vers tökéletes tolmácsolására.

A szereplés végére pedig Falus Gábor teszi fel a koronát, ahogy máskor is: a Máté Péter-dalok egyébként is szívfájdítóan gyönyörű dallamokat jelentenek.

Elégedett voltam, igényes, gazdagon cizellált domborítás volt ez is.

Köszönet: Barát Ivánnak, Varga Katinak, a Hangyássy és a Falus házaspárnak.

Szeptemberben folytatjuk.

Daróci Lajosné

A KÉK alkotótábor az Érdi Galéria udvarában
(július 14-18.)

A Poly-Art Alapítvány KÉK csoportja új helyszínt fedezett fel. Meghívták az irodalom- kedvelő IRKA-tagokat is. Daróciné Márta köszöntővel és verssel indította el a tábor hangulatát. Naponta a kertben festettük a vásznakat, de az utolsó napon az épületben fejeztük be az alkotásainkat, mert az időjárás nagyon szeles volt.

Mindenki szorgalmasan munkálkodott. Készültek az agyagminták, susogott az ecset a vásznon. Hangyássy Zsuzsa sok portrét készített a táborban lévő résztvevőkről. Az IRKA-tagok naponta KÉP-VERS műveket olvastak fel a lelkes közönségnek, akik megtapsolták a szerzőket. Gyakran látogatott bennünket Márta, aki hol süteménnyel, hol fűgével kedveskedett a falánk csapatnak. Egyik alkalommal meglepetésvendéget is hozott, az IRKA-csoport tagját, Barát Ivánt, aki Romhányi József verseiből szórakoztatott minket. A verseket fejből mondta, amiért külön megtapsoltuk. Felkeresett bennünket Somfai István is, aki megdicsérte az alkotásainkat.

Beszélggettünk, hallgattuk egymás anekdotáit, nevetgáltunk. A csoportban résztvevő tagoknak több személyiségjegyet is megismertük az öt nap alatt. Nagyon jó csoportban tevékenykedni!

– Igyatok vizet! – gyakran mondogattuk egymásnak. Nagyon meleg volt. Esős napot is megéltünk, de mivel fedett területen voltunk, így nem károsodtak az alkotásaink. A múzeum látogatása közben betévedt hozzánk egy család. A nagyobb gyermek rögtön festeni akart. Megadtuk neki a lehetőséget. Alkotott egy saját vásznon, amit magával vitt.

Az utolsó napon egy rögtönzött kiállítást rendeztünk az épületben – az időjárás miatt nem lehetett kerítés-galéria. Erre az alkalomra eljött a táborba Teca is, valamint János a kamerával, István a feleségével, a helyi újság riportere, fotósa, és más vendégek is érdeklődtek. Márta (mint mindig) elkészítette a műsort és a forgatókönyvet. Teca köszöntötte a résztvevőket és a vendégeket. A műsorban azok a KÉK-tagok szerepeltek, akik a KÉP-VERS rovatban régóta publikálnak az Érdi IRKA c. újságban is. Szinte hagyomány már, hogy én versben foglalom össze a hét történéseit.

Falus Gábor jól meglepett bennünket: Cserni Andrisnak a Hé, fiú c. versét már korábban megzenésítette, a felesége pedig elénekelt. Jó volt újra hallani Kerepesi Igor (Szlovákiában élő IRKA-tagunk) megzenésített versét is. Igor két éve jött el személyesen bemutatkozni, azóta is tart a barátságuk Gáborral. Aztán felhangzott A Falka éneke – a Cserni-trilógiából. Ennek nemcsak zenéjét, de énekét is Falus Gábor tolmácsolta. Hát így fonódik össze az IRKA és a KÉK közösség tevékenysége.

Aztán megnéztük a kiállítást, és megköszöntük a Galéria szervezőinek, vezetőinek a lehetőséget, hogy itt vendégeskedhettünk egy hétig, és egy remek festőtábor élményével gazdagodhattunk. Örülünk, hogy máskor is élhetünk a vendégszeretettelükkel.

Varga Katalin
(IRKA- és KÉK-tag)

Barátkoztunk a Kertbarátokkal

Hihetetlen, már 9 éve, hogy először látogattunk Ács Kata gyönyörű kertjébe, hogy közösen ünnepeljünk a klubjával! Ma már Csörgő Klári a vezetőjük, csak az évről-évre tartották Kataéknál (július 5-én).

Roskadozott a terülszalkám az ezerféle sütitől, a saját készítésű üdítőtől, de ami a legszebb volt: több mint 30 főt számlál a tagságuk. Csupa életvidám, mosolygós arc...

Meghívásra jöttünk, mi, IRKA-sok: játszani, verselni, felolvasni, nevetgelni...

Mert a Kertbarátok nemcsak növényekről, kertetekről tudnak beszélgetni, hanem (egyáltalán nem meglepő) otthon vannak Szabó Lőrinc, Tóth Árpád, Radnóti stb. műveiben. Ha pedig megakadunk ... Nagy dolog, barátunk a Google is...

Mi meg az IRKA-művekben (is) vagyunk otthon, na, meg a Romhányikban.

És amikor egy kisebb tömeg elkezd hahotázni...

Biztosítottuk egymást: lesz folytatás. Az évadnyitó nekik szeptember 9-én (terménybemutatóval), nekünk 18-án...

Daróci Lajosné

A klubvezető naplójából – IRKA/14.

Könyvkerék – milyen mágikus szó! Miközben bekerült a város legfontosabb és legkedveltebb kulturális központjai közé, mert elvárásol mindenkit a hely szelleme – nem alkalmas arra, hogy befogadja az IRKA népes tábort, a rajongókat, a munkatársakat, az irodalmat kedvelő baráti közösségeket, a testvérklubok képviselőit... a „nagyterme” alig több, mint 30 fő leültetésére elég, és míg értékelt az évadot, egyfolytában Czabai Balázs tágas-szellős arborétumára gondoltam, és fájt a szívem az átjárókban, a közlekedőkben ácsorgó, a lépcsőkön szorongó vendégeikért, akiknek nem jutott szék...

A kertben kellett volna rendezni a műsort, ahogy a KÉK-ek tették, nem bent.

Pedig felemelő érzés volt, hogy rengetegen voltak kíváncsiak az írótabort, az évadot lezáró ünnepségre, a 14. évforduló kitüntetettjeire...

A KÉK képzőművészei is itt tartották az idei első alkotótáborukat (majd lesz még a Galéria udvarában is, valamint Battán, a Régészeti Parkban).

Még délelőtt fogadtam a bocsánatkérő telefonhívásokat – ballagás, családi összejövétel, unokázás, betegség stb. –, aztán ahogy közeledett a 3 órai kezdés, pillanatok alatt elfogyott minden talpalatnyi hely... fel-felvillanó arcok, messzi üdvözlések, egy darabig számoltam, aztán feladtam...

Szédtítő öröm, büszkeség – lelki furdalással vegyítve, de azért imádtam a tömeget (kár volt megspórolni a székhurcolást az udvarra).

Lázár miniszter úr pedig a játékomat rontotta el: hiába terveztük olyan nagy gonddal a meglepke-vendégeket, már az állomáson összetalálkoztak, mert minden irányból kéktek a vonatok...

Az időpont se volt jó. Az általános iskolai ballagások mindig június 2. hétfőjén szoktak lenni. Nem a harmadikon, ahogy most. Előtte meg a könyvheti rendezvénysorozat – nekünk is fontos volt.

Évértékelés, kitüntetések, műsor – örömteli, megható pillanatok, a felolvasások szépsége, színvonala, a süti, a tortázás...

Aztán kikísértem a búcsúzókat, és mire fordultam egyet, szorgos tündérkezek csillogó-villogó tisztaságot, rendet varázsoltak a konyhában...

Hogy kinek van ilyen varázspálcája? Pál Juditnak, Varga Katinak és Fazekas Évinek, akik menet közben is sűrűtek. Köszönöm. Nélkülük nem akarok elképzelni semmit. Azt hiszem, megtartom őket. Pedig a nagy tálca saftos-túrós süti még a hűtőben felejtődött. Gondom lesz rá, hogy gyorsan helyrehozzuk a hibát. Gregus Lászlónak óriási köszönet, hála és földig hajolás a háttérszervezésért.

Daróci Lajosné

A Mészáros László Képzőművészeti Baráti Társaság kiállítás-megnyitója – Neuberger István festőművész
(elhangzott a kéthetes alkotótábor zárónapján aug. 15-én)

Az idei Szelmann házi alkotói téma ajánlata: a festők részére a nagytérenyi fák, különösen a Duna-part fái és környezetük, a keramikusok számára pedig a konyha praktikumai, mindennapi hasznos tárgyainak megformálása volt.

A fa, a fák témája, jelenléte a festészet minden korszakában megfigyelhető, mondanám tetten érhető. Egy távolkeleti mondás szerint, aki csak egy fát ültet az életében, annak már érdemes volt élnie. Ha nem lennének környezetünkben fák, akkor bizony szegényesebb, sanyarúbb életünk lenne. Néhány napja Perzsiáról, a mai Irán földrajzáról néztem egy filmet. Bemutatta ennek nagy területnek növényzetben gazdag részeit, de kopár helyeit is, ahol csak gondos, szorgalmas öntözéssel tudtak növényzetet, fákat éltetni.

Hála istennek nálunk ezzel ellentétben csak ott van kopárság, ahol betonoznak, aszfaltoznak. Mi itt Európában el sem tudjuk képzelni fák nélkül mindennapjainkat. Festészetünkben is ott vannak a fák sokféleségei. Koronként másképpen és másképpen ábrázolták. A stílusok, izmusok mindig újrafogalmazták a fák formai megjelenítését. Az irodalom, benne a költészet és a mesék világa mennyi-mennyi mindent elmondanak a fákról. A faipar, az építőipar, használati eszközeink és fűtő berendezéseink ... és sorolhatnám tovább, bizony ezek mind a fáról szólnak. A Biblia is a fákkal kapcsolatosan is mond tanulságos, jelképes példabeszédeket. Kiiskolás koromban a tanár bácsim kissé mosolyogva megkérdezte az osztály tanulóit, hogy milyen fából van a legtöbb az erdőben. Mi tanulók sokat gondolkodtunk ezen, a tanár megunt a sok latolgatásunkat, és kibökte nagy ámulatunkra: hát görbe fából.

De vannak egyenes fák is. A mikor Szálin élváltás meghőtt, akkor ezt úgy konstatálták firkászai, hogy nagy szálfá dőlt ki közülünk. A generalisszimus nagy lehetett, de egyenes szálfá nem volt, az biztos, a girbegurbája.

A baráti kör festő tagjai, akik jelen tudtak lenni ezen a művésztelepen, egy vagy több nekifutással a tétényi Duna-partot és fáit festői módon jelenítették meg. Néhányukat a fák törzsének, ágainak térbeli bonyolultsága izgatta, mások a lombzat, a levélzet egységére, míg megint mások a levélzet aprólékos megoldására törekedtek. De más képek is születtek. A vízparti növények, virágok, madarak szépségei is vászonra, akvarell papírra vagy éppen selyemre kerültek. A fákkal kapcsolatosan festői kihívásokkal kellett megküzdeni. Többek között a fák kónuszos növekedésének, azaz a törzstől a levélszárig fokozatosan vékonyodó adottságnak a megfestése. A lombzat tagoltságának és egységének a megoldása. A fák s bokrok színezetének, alakjainak és levélzet rajzolatának megoldása. A facsoportok ritmusának, térbeli elrendezése és a légperspektivikus megjelenítése. De fa témában elvontabb, stilizált jellegű átfogalmazások is születtek. A fő témakör mellett a tárlaton láthatunk nagytérenyi tájakat, házakat, portrékat, pályázatokra itt festett vagy fejlesztett képeket és egyéb applikációval készített munkákat is.

A keramikusok idén főként a konyhai praktikus tárgyak elkészítését vették célba. Iparművészi műgonddal és fantáziával gyúrták, lapították, mintázták, faragták a kerámiaanyagot. Felsorolni is nehéz, mennyi hasznos, kigondolt mindennapi tárgy került ki kezeik alól. De az a praktikum fűszerezve lett esztétikummal és ötletgazdagsággal. A tárgyakon állatfigurák vagy azok részei kombinálódnak rafináltan a „haszonrészszel”.

Már a bronzkor előtti időkben a feltárt cserép és plasztikus agyagtárgyakon is a figuratív művészi hajlam is megmutatkozott. Az ember tárgyait nemcsak hasznossá, de széppé is akarja tenni. Szókratész, a filozófus mondja: „Amelyik kard szép, az jó is”. A kiállításon kiterített kerámiák között fellelhetünk teafilter- tartót díszmótvumokkal, többféle mézescsupor-alkotásokat, asztali és ide-oda szerelhető mintás szalvétatartót, rafinált szűnyogfűstölő-tartót, gyümölcsös tálát, bogyózó és bigyózó csuprot, állatos fakanáltartót. Aztán mivesen megmunkált kotlós tyúk formájú tartókat és kétrészes szappantartókat. Nagy ötlettel készített különböző helyekre tehető kerámiaórákat és egyebeket.

Az itt készült alap „nyers” remekművek, a továbbiakban mázfestéssel -- érleléssel, majd égetéssel lesznek elkészültek.

A tábori idő jó hangulatban, szorgalmas munkával telt el. A baráti kör tagjaiból 25-en tudtak rövidebb, hosszabb időt itt eltölteni, alkotni. Reméljük, jövőre újra itt lehetünk.

A megnyitót lezárva további jó munkakedvet, erőt, egészséget mindenkinek. Éljen a művészet! Isten áldja a szépet és jót akaró embereket! És a Szelmann Háznak sikereket és virulást kívánva a kiállítást megnyitom!

(Érdeklődők: Pál Ildikó, Vakula Mária, Révész Bogdán Jolán, Székér Gizi -- a szerk.)

Varga Katalin verses beszámolója

Galéria – festőtábor

Sétálok a Galéria ligetében,
árnyat adó lombok alatt mélázok.
– De jó itt a fügebokor rejtekében!
Amott, lám, az érett körték lepotyognak.
Szülők mellett kis gyerekek betotyognak.
– Anyu, én festgetni akarok
egy virágot, mely önfeledten mosolyog.

Jolika

Levélminta mimikája lelombozott,
formájával agyagmintán felfodrozott.
Fürge kezek ujjai közt csészelelő lett belőle.
Ezután a hivatása: pikszis guard, a bögre öre.

Márta

Két keréken szambázik az irodalom tündére.
Dicséretet hint minden egyes tündöklő festményre.
Cipekedik, cukrászkodik, verset mond,
nehogy itt a Poly-Art még kihaljjon!

Ági

Kiránduló család meséli a vidám sztorit.
Sétálgatnak, beszélgetnek, fotóznak.
Óriás fa odújában szellő király uralkodik.
Ágak között mókusfiúk ugrálnak.

Erzsi

Terebélyes ágfalombok ezer titkot rejtenek.
Sármos férfi vallott szép párjának szerelmet.
Ahányszor a padokat ott már átfestették,
annyiszor lett ruhákon a padról festék.

Matyi

Folyóparton harcos sziklák tetején
fiatal fa körbetekint, társához halkán szóla:
– Ha megnövünk, majd uralkodunk, Te meg én,
megvédjük a színes-hangos Poly-Art-ot, Matyi módra.

Zsuzsa

Varázslatos ceruzával portrét alkot serényen.
Jár a keze szorgosan, fotót les a szép szemével.
Szembogár és fülbevaló. Nem látod a harcot.
Hajad ragyog, ajkad üde, és készen az arcod.

Éva

Keresem a témát a mobilomban,
nem találom. Egy órája már pörgetem.
Ha nem lelem meg itt, most nyomban,
nagy mérgemben boldogan a földhöz verem.

Misi

Kerülővel keresem a KÉK-követek halk neszt.
(Kattintok a mobilommal, jó lesz ez a vászonra.)
Nem hallok se csacsogást, se rockzenét.
Lehet, hogy itt nem lelek a hőn áhított táborra?

Józsi

– Mit látok? A Józsi vászonra vitt szénnel!?
Satíroz és rádiroz, formázza a hátam.
Kócos hajam fésülgeti szénkefével széjjel.
Örülök az alkotásnak, fejezzed be, bátran!

Anna

Jószívű, hasznos, sok tanácsot kapok tőle.
Gondos szavát átgondolom,
javaslatát megfogadom,
így sajnos, az ő színei nem haladnak előre.

Irén

Zebegénynek templomtornya
kéklő hegyre kacsintgat.
Folyóparton, lombok alján,
rigópárok csacsognak.

Kati

Termoszban a hosszúkávé
mindennap utazott.
Ízlés szerint keserűen,
másoknak meg cukrozott.

Részeg nő

Egyik nap a földből kinő egy billegő, szőke kis nő.
– Jó napot kívánunk! – köszönti a csapat ámulva. –
Kit tetszik keresni?
– Én ebből a dzsungelből csak haza akarok menni!
– Kérem, ez itt egy zártkörű festőtábor.
– Jól van, na! Nem kell ilyen agresszívnek lenni!
A billegő, részeg szőke nő
a kijáraton kikísérendő.

Pár nap alatt röpködtek a nosztalgiasokrok.
Meséltünk és verseltünk, majd színeztük a fehér vásznat.
Sok szép titkot hallottak a Galéria-bokrok.
Például, hogy minket jövőre is szeretettel várnak.

Hírek

Naszvadi Judith Art'Húr díjat kapott kiemelkedő szerkesztői és irodalmi, valamint kulturális-művészeti tevékenységéért.

Petrik Istvánnak ezúttal is három verse jelemt meg a Hajdúszoboszlói Szókimondó Magazinban.

Tornai Xénia: 2025. május 24-én a VI. Jobbágyi Kortárs Művészeti Fesztivál keretében megkapta a Rostás István Irodalmi Díjat művészeti tevékenységének elismeréséül, mely által egy, a költőt ábrázoló bronzplakett boldog birtokosa lett.

Szabó Veronika elismerő oklevelet kapott a Mórícz Zsigmond Kulturális Egyesületben (Nyíregyháza) végzett kiemelkedő munkájáért a 20. jubileum alkalmából.

Cserni Andris tarolt a MKMT 2. születésnapján rendezett évértékelőn (lásd a Beszámoló rovatot). Ugyanekkor Naszvadi Judith és Dylan D. Tides oklevelet kapott a Verscsere c. verseskötet egyediségéért.

Fazekas Imre Pál (irodalmi hagyatékának ápolója Tauzné Piroska) Szívbeli égre béke c. verse bekerült a Kláris c. folyóiratba.

A DunapArt Magazin rendszeresen közli Nagy-Rakita Melinda verseit: a Fénytörés volt az első.

Ocsovai Ferencnek négy versét is beválogatták, A Rakodópart alsó kövén c. májusban megjelent antológiába: Szombati bukolika, Börtönima, A rab hegedős, a Vie Etmán címűek.

Drotleff Zoltánt a május 31-én a MANE díjkiosztó gáláján kitüntették irodalmi munkásságáért (Talentum Nagydíj Aranyfokozatú Díszoklevél)

Szakáli Anna a Magyar Alkotók Nemzetközi Egyesületétől Aranylant Nívódíjat kapott pályázati munkájáért. Ezen kívül: Aranypenna Fődíj verspályázatért és Aranytoll Díjban is részesült.

Tornai Xénia a veregyházi Veresi Krónika c. lap által meghirdetett Hagyomány és lendület c. pályázat 1. díját nyerte versével (Az ősi Rend dicsérete – lásd az Érdi IRKA júniusi számát – Vers rovat)

Tóthárpád Ferenc Hol van – mondd – a határ? c. verse megjelent a Palócföld 2025. 1–2. számában (június)

A 96. Ünnepi Könyvhéten több tényleges / online / tiszteletbeli IRKA-tag is dedikált: Onódi Judit, Baka Györgyi, Naszvadi Judith, Véghelyi Balázs, Drotleff Zoltán, Orosz Margit, Demse Márton, Hajdan Vali, Basa Katalin, Tornai Xénia, Szabó Veronika, Madár János, Tóthárpád Ferenc, Szakáli Anna, Dombrádi István, Kardos M. Zsöte, Varga Magdi...

Jún. 19-én megnyitottuk a Borgödör IRKA Kép-Vers 3. kiállítását. Cikk az ErdMost jún.19-i számában

Június 19-én: IRKA irodalmi délután (Könyvkerék)

<https://erdmost.hu/2025/06/23> – Ebben a táborban a felnőttek játszhattak c. cikk. Szerző: Ádám Kata

21-én: IRKA 14. születésnap ünnepség a Könyvkerékben

<https://erdmost.hu/2025/06/23> – Lássuk, kik kaptak az idén IRKA-díjat c. cikk. Szerző: Ádám Kata

Június 19-20-21 KÉK-fesztőtábor a Könyvkerék udvarán (közös szervezés az IRKA-val) : Kovács Mátyás, Szenczy Ibolya, Varga Katalin, Krisztbaum Mihály, Pál Ildikó, Ludányi Erika, Debreceni Erzsébet részvételével

(<https://erdmost.hu/2025/06/24> – Így táboroztak az érdi képzőművészek c. cikk. Szerző: Ádám Kata

Június 30 – júl.4-ig KÉK-fesztőtábor a Régészeti Parkban (Szabta). Június 14-18. pedig az Érdi Galéria udvarán rendeztek alkotótábort (lásd a Beszámoló c. rovatot)

Július 5-én a Kertbarátok klubjának vezetői meghívták az IRKA-sokat az évzárójukra. Irodalmi játékok, felolvasások, versek – jó hangulat (lásd a Beszámoló c. rovatot).

Július elején Cserni Andris különleges lehetőséget kapott Joós Tamás színművésztől és Kernné Horváth Szabinától, Orfalu polgármesterétől. A Vendvidék ékszerdobozában tegnap Sebed a világ – József Attila versei címmel tartott zenés irodalmi estet Joós Tamás, mely előtt Andris elmondhatta két József Attila-parafrazisát. Így az ország nyugati csücskébe is eljutott az általunk már jól ismert Levél a Kis Herceghez, valamint az új kötetben megjelent A szörnyeteg sírjánál. Előbbi a Thomas Mann üdvözlése és a Kis Herceg, utóbbi a Karóval jöttél... parafrázisa.

Gani Zsuzsa híre: a CSUKÁS Mese Rádióban Götz Anna meséli az: Egy nap a varázslatos erdőben c. meséjét, illetve: Csorba Lóci a Muki és Bajszi c. meséjét, melyek a youtube-on is hallhatóak (https://www.youtube.com/watch?v=CyX8XluN8HU&ab_channel=M2gyerekcsatorna és https://www.youtube.com/watch?v=jM89vIGL-IE&ab_channel=M2gyerekcsatorna)

A KÉK festőtábor a Érdi Galéria udvarában – a cikk elérhető ezen a linken: <https://erdmost.hu/2025/07/29/vaszonra-almodtak-erd-szepsegeit>

Az Ezer magyar haiku c. kötet 2010-ben jelent meg. Irodalomkedvelő klubunk akkor már működött, de tőlünk függetlenül került be a kötetbe Szabó Aida, Móczár Csaba, Pálfi Ágnes, Véghelyi Balázs (szerk.)

Kép-tár:
A közelmúlt eseményeinek fotói

Néhány fotó az Ünnepi Könyvhétéről.

Az IRKA tizennegyedik születésnapjára ünnepségen számos díj került átadásra.

Képek az
első IRKA-
írótaborból.

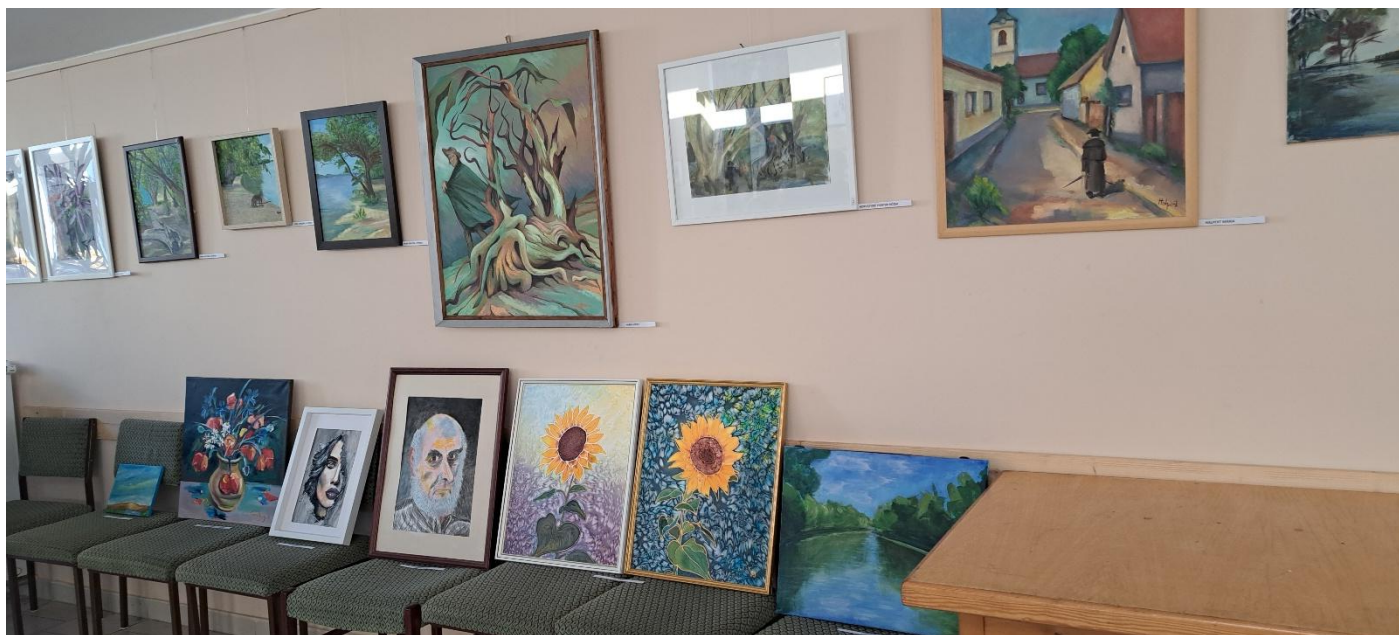
Alkotás közben és után: KÉK-tábor.

Balra: Daróci Lajosné az IRKA
nevében felolvasással kedveske-
dik a festőtábor megnyitóján.

Jobbra: Az aktuális KÉP-VERS
installációk a Borgödör falán.

A Szelmann Házban tartott ünnepség képei. Fent: kiállított festmények. Balra lent: Pál Ildikó és Schéffer Anna (OKIT-elnök). Jobbra lent: Lászlóné Varga Éva (a Nagytétényi Polgári Kör elnöke) és Neuberger István festőművész.

